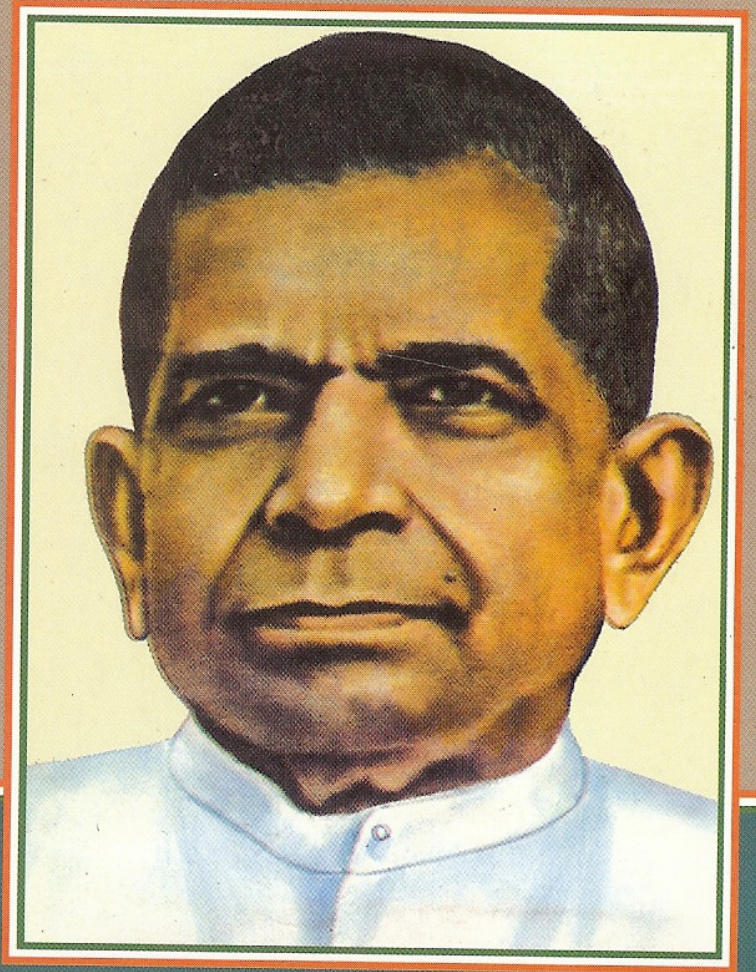

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೨೨

ಸಹಕಾರ ರಂಗದ ಮೂಲ

ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್

ಕರ್ನಾಟಕ
ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ
ಆಕಾಡೆಮಿ

ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಮಾಲಿಕೆ - ೩೩

ತುಳುನಾಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್
ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್

ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು - 575 003

ಗುರ್ಕಾರ್ತನ ಮದಿಪು

ತುಳುವೆರ್ ಪಿರಾಕ್ ಡ್ಲಿಂಚಿ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬೊಳಿಗಲೆನ್ ಮಾತ ಒರಿತೊಂದು ಬತ್ತಿನಕುಲು. ಅಂಚಾದೇ ತುಳುನಾಡ್ ಪುಣ್ಯೊದ ನಾಡ್‌ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡತ್‌ಂಡ್. ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನ ಎಡ್ಡೆ ವಿಸಯೊಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದು ಪೋಪಿನವು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವ್ಯಜ್ಞಾನಿಕತೆದ ಸುತ್ತುಗಟ್‌ಡ್ ಉಪ್ಪೊಡು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೊಕ್ಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲೆಗಟ್ ಅಯಿಕ್ ಬೋಡು. ಅಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ದುಂಬೊತ್ತೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಬಾಸೆ, ಸಾಹಿತ್ಯೊ, ಕಲೆ, ಪರಪೋಕು, ಸೇವೆ - ಉಂದು ಮಾತ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಬಾಗೊಲು. ನೆನ್ನ ಒರಿತ್‌ದ್ ಬುಳೆವಯರೆ ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ತುಳುವೆರ್ ಏತೋಜನ. ತುಳುವೆರ್ ಪಂಡ ಬಜೀ ತುಳು ಅಪ್ಪ ಬಾಸೆದಕುಲು ಮಾತ್ರ ಅತ್, ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಜಲ್ಮೊಗು ಬತ್ತಿನಕುಲು, ತುಳು ಬಾಸೆ ತೆರಿನಕುಲು, ತುಳುತ ಬಗಟ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ದೀವೊನ್ನಕುಲು ಮಾತ ತುಳುವೆರ್.

ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್‌ದಿತ್ತಂಡೆ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾಕ್ತೆರೆನ ಬದ್, ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನಕುಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರಪಾದ್ 'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಪನ್ನಿ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆಡ್ ಬೊಕ್ಕುಗು ಕನವೊಂದುಂಡು.

'ಪತ್ತೂರು ಕೊಂಡಲಾ ಪುತ್ತೂರು ಬುಡಯೆ' ಇಂಚ ಕೊಡಗ ರಾಜೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಪುತ್ತೂರುನು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇನ್ನಗ ಅಕುಲೆಗ್ ಜವಾಬು ಕೊರುದಿತ್ತೆಗೆ. ಅಂಚೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್, ಬುಳೆಬಾಗ್ಯೊಡು ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಪುತ್ತೂರುನು ಆಕೇರಿಗ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಬಲಾತ್ಕಾರೊಡು ವಶ ಮಲ್ತೊಂಡರ್. ಅವ್ವೇ ಕಾಲೊಡು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಸುರುವಾಂಡ್. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ಲಿ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಲು ಕೆಲಸ ಕಳೆವೊಂಡರ್. ಬರ್ಸದಾಂತೆ ಬರಗಾಲ ಬತ್ತ್‌ದ್, ದನಿಕುಲೆನ ಬಲಾತ್ಕಾರೊದ ಗೇಣಿ ವಸೂಲಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತಕಾರಣೊಡ್ಲಾವರ ಸಂಪೊತ್ತು ದಿಂಜಿದಿತ್ತಿ ಊರು ಬಡಕಟ್‌ದ್ ಪೋಂಡು. ಈ ಪೂರ್ತುಡು ಪುತ್ತೂರುನು ಮಾತ್ರ ಅತ್ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಸಂಪೊತ್ತು ದಿಂಜದ್ ಬೆಳಗುಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಪುತ್ತೂರುಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬಳತಿನ ಮೊಳೆಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್.

ಪುತ್ತೂರು ಪಂಡ ಅವು ಇತ್ತೆದ ಪುತ್ತೂರತ್. ಅಪಗದ ಇತ್ತೆದ ಸುಳ್ಳೆ

ಊರುಡ್ಡು ಕುಡೊಂಜಿ ಊರುಗು ಪೋಯರೆ ಸರಿಯಾಯಿನ ಮಾರ್ಗೊಲಿಜ್ಜಾಂಡ್, ವಾಹನೊಲಿಜ್ಜಾಂಡ್, ಬೋರ್ಡ್ ಗಾಡಿಡ್ ಪೋವೊಡಿತ್ತಾಂಡ್. ಏತೋ ಸುದೆಕುಲೆಗ್ ಸಂಕ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಓಡೊಡು ಕಡವೊಡಾಂಡ್. ಸಂಕ ಕಟ್ಟಾದ್, ಮಾರ್ಗ ಸರಿ ಮಲ್ತಾದ್ ಒಂಜಿ ಊರುಡ್ಡು ಕುಡ ಒಂಜಿ ಊರುಗು ಪೋಡಿಗದಾಂತಿ ಪೋಪಿಲೆಕೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್. ಪುತ್ತೂರುದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬುಳಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್.

ಈ ಬೂಕುನು ಬಾರಿ ಪೋರ್ಲು ಪೊಲಿಗಿಡ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಹಳೆಯಂಗಡಿದ ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್. ಮೇರ್ ತುಳು ಕನ್ನಡೊದ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕಿ. ತುಳುಟು ದಿಂಜ ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕೊಲೆನ್ ಬರೆತೆರ್. ಉಡುಪಿ ತುಳುಕೂಟದಕುಲು ಮೆರೆನ ಕಾದಂಬರಿಗ್ ಪಣಿಯಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ತೆರ್. ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗ್ ಮೇರ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥೊ 'ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರು ಬಾಲೆ' ಮಾತೆರ್ಲಾ ಓದೊಡಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಗ್ರಂಥೊ. 29 ಸರ್ತಿ ಮೇರ್ ನಾಟಕೊಗಾದ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಲೊದ 'ರತ್ನವರ್ಮ ಹೆಗ್ಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ಈ ಸರ್ತಿದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೇರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಾದ್ ಸಂದ್‌ದಾಂಡ್. ಇಂಚ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ನಾಟಕಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ಸಂಶೋಧಕಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನ ಮೇರ್ 'ತುಳುನಾಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವೆನ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್' ಪನ್ನಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಣೊನು ದಿಂಜ ವಿಷಯೊ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಪೋರ್ಲು ಪೊಲಿಗಿಡ್ ಮುಡೆತೆರ್, ತುಳುನಾಡ್ ಸರ್ವ ತುಳು ಅಭಿಮಾನಿಲುಲಾ ನೆಂಪುಡು ದೀವೊಂದುವೊಡಾಯಿನ ಒರಿ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಈ ಬೂಕು ಬರೆಯರೆಗಾದ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ದು ಸಾದಿ ತೋಜಾಯಿನ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸರ್ವೆರೆಗ್, ಸಾಹಿತಿಲೆಗ್ ಸೊಲ್ತೆಲು. ಬೂಕುನು ಪೂರ್ತುಗು ಸರಿಯಾದ್ ಬರೆದ್ ಎತ್ತಾಯಿನ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್ಟೆಗ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದು ನನಲಾತ್ ಆರ್ ತುಳುತ ಕಳೊಟು ಬೆನೊಡುಂದು ಬಯಕೊನುವೆ, ಬೊಳ್ವುಗು ಕನೆಯರೆ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ, ಅಂಚನೆ ಸರ್ವೆಸದಸ್ಯೆರೆಗ್ಗಾ ಸೊಲ್ತೆಲು. ಬೂಕುನು ಪೋರ್ಲು ಪೊಲಿಗಿಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ನ್ ಆಕೃತಿ ಪ್ರಿಂಟ್‌ದ್ ಶ್ರೀ ಕಲ್ಲೂರು ನಾಗೇಶ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೊಟೊದಕುಲೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೊಲ್ತೆಲು.

೨೩-೯-೨೦೧೧

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

TULUNADDA ROBERT OVAN MOLAHALLI SHIVARAYER

Life sketch of Molahalli Shivaraya and his contributions for rural development and co-operative movements in Tulunadu, written by H. Shakunthala Bhat, Haleyangadi - 574 146. Mangalore Taluk D.K.

Author

H. Shakunthala Bhat

Chief Editor

Dr. Palthady Ramakrishna Achar

President

Karnataka Tulu Sahitya Academy

Publisher

Chandrasahsa Rai B.

Registrar

Karnataka Tulu Sahitya Academy

First Edition : 2011

© : Karnataka Tulu Sahitya Academy

Pages : 44

Price : ₹ 30

Cover Design : **Kalloor Nagesh**

Designed & Printed at :

Aakrithi Prints

K.S. Rao Road, Mangalore – 575 001

Tel. : 0824 2443002

ತಾಲೂಕು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಬಂಟ್ವಾಳದ ಒಂಜಿ ಬಾಗೂ ಪುತ್ತೂರುಗೇ ಸೇರಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಕುಂದಾಪುರದ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಹಳ್ಳಿ, ಮೊಳಹಳ್ಳಿ, ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಂಡ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಎನ್ನುವ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕುಂದಾಪುರದ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಬತ್ತಿನಾರ್‌ಂದ್. ಆಂಡ ಅವು ಅಂಚತ್ತ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ತರವಾಡ್‌ದ ಇಲ್ ಇತ್ತಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ. ಶಿವರಾಯೆರ್‌ನ ಅಚ್ಚರನ ಊರು ಮೊಳಹಳ್ಳಿ.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ವಕಾಲತಿಗೆ ಮಲ್ತೊಂದುಪ್ಪನಗನೆ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗ್ ಪಿದಾಡ್ತೆರ್. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಮೆಗಾದ್ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಕಾರಿನೆಕ್ಲೆಡ್ ಸಾಯೊಗಾದ್ ಕೈ ನೀಡ್ತೆರೆ ಪೋಯಿಜೆರ್. ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ಡ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಉಂಡಾನಗ ಕಾರ್ಖಾನೆದ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸೊದಕುಲೆ ಎಡ್ಡೆಪುಗಾದ್ ಕ್ರಿ.ಸ. 1844ಡ್ ರಾಕ್‌ಡೇಲ್ ಪನ್ಪಿ ಊರುದ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್ ಪನ್ಪಿನಾಯೆ ಒಂಜಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊ ಉದಿಯಬೆಂದೆ. ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಬುಳೆದ್ ಮಲ್ತೆ ಆಂಡ್. ಜಗತ್ತ್‌ದ ಮಾತೆ ದೇಶೊಗ್ಲಾ ಪಸರ್‌ಂಡ್. ಬಾರತೊಡ್ಲಾ ಸರಕಾರ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆನ್ ಜಾರಿಗ್ ಕನತ್‌ಂಡ್. ನೆನ್ನ ಮಾತೆ ತೆರಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಪುತ್ತೂರುಡ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ್ ಉಟರ್ನ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಅವು ಬೊಕ್ಕ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪಸರ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊಡು ಮಾತ್ರ ಆತ್ ಇಡೀ ದೇಶೊಡೇ ಸಹಕಾರಿ ರಂಗೊದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಡುಪಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲುಲ್ಲ. ಆಂಚ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್ ಆಯೆರ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಬಜೀ ಸಹಕಾರೊದ ಕಳಟ್ ಮಾತ್ರ ಬೆಂದಿನಾರತ್ತ್. ಜನೊಕ್ಕೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ತಿಕ್ಕಂಡ ಮಾತ್ರ ಆಕುಲು ಉದ್ದಾರ ಆಪೆರ್ ಪನ್ಪಿ ಆಲೋಚನೆ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಪುತ್ತೂರು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಆರ್ ಕೋಟೆಡ್ ಡಾ. ಶಿವಕಾರಂತೆರ್‌ನ ಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್. ಬೈಂದೂರು ಸದಾಶಿವ ರಾಯೆರ್‌ನ ಬೆರಸಾಯೊ ಪಡೆಪೊಂಡೆರ್. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರೇ ಬಾಲವನೂಟೊಂಜಿ ಸಾಲೆ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡುದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದುಪ್ಪಿ ಪೂರ್ತುಗು ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಬಂಟ್ವಾಳ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಡ್ ಏತೋ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಸಾಲೆ ಸುರುಮಲ್ತೆಂಡ ಯಾವೆ? ಅಲ್ಪ ಕಲ್ಪಾಯೆರೆ ಮಾಸ್ತ್ರಿನಕುಲು ಬೋಡ್ತೆ? ಅಯಿಕ್ತಾದೆ ಮಾಸ್ತ್ರಿನಕ್ಲೆಗ್, ಟೀಚರ್‌ನಕ್ಲೆಗ್ ತರಬೇತಿ ಸಾಲೆಲೆನ್ ಕುಡ್ಲೆಡ್ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಊರುಡ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಓದಿನಕುಲೆನ್ ಏಳ್ಳೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಓದಿನಕ್ಲೆನ್ ಸಮೇತ ಟೀಚರ್ಸ್ ಟೈನಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್‌ಗ್ ಸೇರ್ದ್ ತರಬೇತಿ ಕೊರ್ಪಾದ್ ಶಾಲೆಲೆಗ್ ನೇಮಕ ಮಲ್ಪಯೆರ್. ಇಂಚ ನಾಲ್ಕೇ ಏಳ್ಳೇ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮುಟ್ಟು ಕಲ್ತೆಡ್ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಕುಲೊಂದಿತ್ತಿ ಏತೋ ಆಂಜೊವು ಪೊಂಚೆವೆಗ್ ಸರಕಾರಿ ಸಾಲೆಲೆಡ್ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಎಂಕ್ಲೆನ ಪಾಲ್ತಾಡಿಡೆ ಎಲ್ಯ ಗ್ರಾಮೊಡೇ ಸೋಮಕೈ, ಶೇಷಪ್ಪ ಗೌಡ, ಕುಂಞಪ್ಪ ಗೌಡ - ಇಂಚ ಮೂಜಿನಾಲ್ ಜನ ಮಾಸ್ತ್ರಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಮಾತೆರ್ಲೆ ನಾಲ್ಕೆ ಕ್ಲಾಸ್ ಮುಟ್ಟು ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತಿನಕುಲು. ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್ಲೆ ಸಾರೊಗಟ್ಟಿ ಜನೊಕುಲು ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರುಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್.

ತುಳುನಾಡ್ ಅಪಗ ಸಂವಾಜೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ಬೈಂದೂರು ಮುಟ್ಟು ಇತ್ತೆಂಡ್. ಒಂಜಿ

ಸುಗಿಪು

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದ 'ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್' ಈ ಮಾಲಿಕೆಡ್ ಈ ಬೂಕು ಬೊಲ್ಕುಗ್ ಭೆದ್ಂಡ್. ರಾಜ್ಯೋಗೇ ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ತೂಯಿನ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷೆರ್. ಪುಟ್ಪಡ್ ಚಟ್ಟಿ ಏರ್ ಮುಟ್ಟುಲ ಜನಕ್ಲೆನ ಸೇವೆಗಾದ್ರೆ ಬದ್ಕನ ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ. ಆರ್ ಗಾಂಧಿವಾದಿಯಾದ್, ಬಡವರೆಗ್ ನಿರಲಾದ್... ಕೃಷಿಕೆರೆಗ್ ನುಪ್ಪುದಕರವಾದ್, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಗ್ರಾಮ ಪಾಲಶಾಲೆಗ್ ಕಣ್ಣಾಡ್, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಗ್ ತಮೇರಿಯಾದ್, ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಕೊಡಿಪುಗ್ ಮುದಲಾಯಿನ ಆ ಪವಾಡ ಪುರುಷೆ ನಡತ್ ಬತ್ತಿನ ತಾದಿ. ಯೇನಿ ಯೇನಿಗ್ ತಾಜಿ ತೋಜಾವುನ ತುಡರ್.

ಈ ನಿಲೆಟ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯರ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರೆನ ಬಗೆಟ್ ಎಲ್ಯ ಬೂಕುನ್ ಬರೆಯೊಡುಂದ್ ಕೇನಗ ಯಾನ್ ಸಂತೇನಡ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊರ್ಡ್ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತದೆ. ಏಪಲ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಪೆನ್ನುನವು ಸುನ್ನದ ಬೊಟ್ಟುದಲೆಕ ಸತ್ಯ. ಐಕ್ ಆಯ್ತನೆ ಆಯಿನ ಇತಿ-ಮಿತಿ ದ ಗಡಿ ಉಂಡು. ಐಕಾದ್ರ ಎಂಕ್ ತೆರಿನ ಬೊಕ್ಕ ತೆರಿನಾಕ್ಲೆಡ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಿನ ಸಂಗತಿ ದೊಟ್ಟುಗ್. ಆರ್ ಮಿತ್ತಾ ನೆಡ್ಡದುಂಬು ಪ್ರಕಟವಾಯಿನ ಬೂಕುಲು ಬೊಕ್ಕ ಬರವುದ (ಲೇಖನದ) ಮಾಹಿತಿಲೆನ್ ಧಾರಾಳವಾದ್ ಬಲಸ್ ದ್ ಈ ಕೃತಿನ್ ರಚನೆ ಮಲ್ತದೆ. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ತಿನ ಮಾತೆರೆಗ್.. ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ಡ್ ಬರವರೆಗ್ ಉಮೇದ್ ಕೊರಿಂಚಿನ ಹಿರಿಯ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕಿಯೆನ ಪ್ರೊ. ವಿ.ಬಿ. ಅರ್ತಿಕಜೆ ಬೊಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ಭಟ್ ಮೊಕುಲೆಗ್, ಬೊಕ್ಕ ಈ ಬೂಕು ದ ರಚನೆಗ್ ಅನುಕೂರ್ತಿನಂಚಿನ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ದ ಗುರ್ಕಾರೆಯೆನ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ಯರೆಗ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈಕುಲೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಗ್ ಎನ್ನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿನ ಸೊಲ್ವೆಲು.

೨೦-೯-೨೦೧೧

ಹಳೆಯಂಗಡಿ

ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

ತುಳುನಾಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್

ಸಹಕಾರ

ಒರೈಗೂರಿ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರೊಂದು ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ಪುನನೇ ಸಹಕಾರ. ಸಿಯೊದ ಕಿಲೆಂಜಿಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಎದಿ ಕಟ್ಟುಬೊ. ಎದಿಟ್ ನೆಯಿ ದಿಂಜಬ, ಒಂಜಿ ಚೂರು ತಿನಸ್ ತಿಕ್ಂಡ ಮಾತಾ ಪಿಜಿನುಲು ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಆಯಿನ್ ತುಂಬೊಂದು ಪೋದು ಒಂಜಿ ಕಡೆಟ್ ದೀದ್ ತಿನೊ ಇಲ್ಲಾಲ್ ದುಂಬು ಆಂಜೊವು ಪೊಂಜೊವು ಇಲ್ಲಾದ್ ಬೇಲೆನ್ ಪಟ್ಟೊಂದು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ಮೂಲು ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿದ ಪೊರ್ತುಡು ಅಕುಲಕುಲೆ ಕಂಡೊಡು ಅಕುಲಕುಲೇ ಬೆನೊಂದು ಇಜ್ಜಾಂಡ್. ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಸಹಕಾರ. ಸಹಕಾರೊದ ಬದ್ಕ ನರಮಾನ್ಯಗ್ ಪುಟ್ಟುಡ್ಲೇ ಬತ್ತಿನ ಆಬ್ಬೆಸೊ. ಕುಟುಮೊದುಲಯಿ ಸಹಕಾರೊದ ಸುರುತ ಪಾಟೊ ಕಲ್ತಿನ ನರಮಾನಿ ಆಯಿನ್ ಸಾಮಾಜೊದ ಕಳಕ್, ದುಡ್ಡು ಸಂಪಾದನೆದ ಕಳಕ್ ಮಲ್ಪರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆ. ಸಹಕಾರ ಪದ್ಧತಿ ನರಮಾನ್ಯನ ದುಡ್ಡುದ ಬಂಜ ಬಗಲೆ ಕಳೆಯರೆ ಒಂಜಿ ಸಾದಿಯಾಂಡ್. ಸಹಕಾರ ಒಂಜಿ ವಿಸೇಸ ರೀತಿಡ್ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆ ಮಲ್ತಿನ ಸಾಧನೆ ಆಂಡ್.

“ಪರೋಪಕಾರಾಯ ಪುಣ್ಯಾಯ - ಪಾಪಾಯ ಪರಪೀಡನಂ” ಉಂದು ಬಾರಿ ಪಿರಾಕ್ದ ಒಂಜಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವೊ. ಈ ತತ್ವೊನೇ ಸಹಕಾರ ಸಿದ್ಧಾಂತೊಗು ಆದಾರೊ. ‘ಸಹಕಾರ ನರಮಾನ್ಯನ ಮೂಲ ಮೌಲ್ಯೊಲೆಡ್’ ಒಂಜಿ. ಅಲೆಮಾರಿ ಬದ್ಕ ಬುಡ್ಡು ನರಮಾನಿ ಇಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟಾದ್ ಕುಟುಮೊ ಬುಳೆಪವುನ ಪೊರ್ತುಗೇ ಸಹಕಾರ ಬಾವನೆನ್ಲಾ ಬುಳೆಪವೊಂಡೆ. ಸಹಕಾರೊದ ಮೂಲಗುಟ್ಟು ಒಗ್ಗಟ್ಟ್, ಒಗ್ಗಟ್ಟ್ ಇತ್ತೊಂಡೆ ಬಲೊ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಸೀಂಕ್ರನ್ ಒಂಜಿ ಬಿರೆಳ್ಡ್ ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ.

ಆಂಡ ಒಂಜಿ ಮೈವು ಸೂಡನ್ ಒರನೆ ಪೊಲಿಪ್ಯರೆಗಾಪುಜಿ ಪನ್ನಿ ಗಾದೆ ನಂಕ್ ಮಾತ ಗೊತ್ತು. 'ಒರಿಯಗಾದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ, ಮಾತೆರೆಗಾದ್ ಪತ್ತಿಯೊರಿಲಾ' ಪನ್ನಿನನೇ ಸಹಕಾರೊದ ಮೂಲಮಂತ್ರ. ನೆಟ್ವ ಬಡವೆ-ಮಲ್ಲಾಯೆ ಪನ್ನಿ ಬೇದ ಇಜ್ಜಿ ಬೇಡೊ ದೀಂಡ ಆವು ಸಹಕಾರ ತತ್ವೊಗು ವಿರೋಧ. ಈ ಉದ್ದೇಸೊನು ಕಾರ್ಯ ರೂಪೊಗು ಕನೆಯರೆ ಬೋಡಾದ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಉಟರ್ನ್ ಆಂಡ್. ಉಂದು ಪ್ರಚಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬದ್ಕಗೊಂಜಿ ಸಾದನೊ ಆಂಡ್.

ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್

ಈ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿ ಸುರು ಆಯಿನೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶೊಡು. 18ನೇ ಶತಮಾನೊದ ಕಡೆಕಾನಗ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ಡ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ ಸುರು ಆಂಡ್. ಈ ಕಾರಣೊಡ್ಲಾವರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಲಕಸುಬುದಕುಲು ಕೆಲಸ ಕಳೆವೊಂಡೆರ್. ಕಾರ್ಖಾನೆಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಸುಲಬೊಡು ಯಂತ್ರೊಲು ವಸ್ತುಲೆನ ಉತ್ಪಾದನೆಗ್ ಸುರುಮಲ್ಪನಗ ಕೈಕೆಲಸೊದಕುಲೆನ ವಸ್ತುಲೆಗ್ ಬಿಲೆದಾಂತೆ ಪೋಂಡು. ಆ ಪೋರ್ತುಗು ಸಹಕಾರಿ ಮಾರ್ಗೊಡು ಬದ್ಕಾಂಡ ಮಾತ್ರ ನಂಕ್ ಒರೈರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಪಂಡ್ಡ್ ಸಹಕಾರ ತತ್ವೊನು ರೂಡನ್ ಕನತಿನಾರ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್. ಓವನ್ ಸಾದಿ ಪತ್ರ್ಡ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಕುಂಟುದ ಗಿರಣಿಲು ದಿಂಜ ಇತ್ತಿ ಜಾಗೆ ಲಂಕಾಥೈರ್ಡ್ ಒಂತೆ ಜನ ಕಾರ್ಮಿಕರ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ರಾಕ್ಡೇಲ್ ಪನ್ನಿ ಜಾಗೆಡ್ ಕ್ರಿ.ಶ. 1844ಡ್ 28 ಜನ ಕುಂಟುದ ನೆಯ್ಗೆ (ಮಗ್ಗೊದಕುಲು) ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ದ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಒಂತೆ ಒಂತೆ ಕಾಸ್ ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ ಒಟ್ಟು ಸೇರಾದ್ ಸಂಗೊನು ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಉಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮಾತ ಕೋಡಿಗ್ಲಾ ಪ್ರಚಾರ ಆಂಡ್. ಅಲ್ಪ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲು ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯೊ. ಇಂಚ ರಾಕ್ಡೇಲ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊನೇ ಜಗತ್ತ್ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊನು ಕಾರ್ಯರೂಪೊಗು ಕನೆಯರೆ ಆಪುಂಡು ಪಂಡ್ಡ್ ತೋಜಾದ್ ಕೊರ್ನ್ ಆ ಮಹಾಪುರುಷನೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್.

ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊದ ಪಾಲನೆಗ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸರಕಾರ ದಿಂಜ ಬೆಂಬಲ ಕೊರ್ಚಿ. ಆಂಡ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಅಯಿಟ್ ದಿಂಜ ಉಮೇದ್ ತೋಜಂಡ್, 1904ಡೇ ಭಾರತೊಡು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಂಡ್. ಸರಕಾರ ಅಯಿಡ್ಲ ಬೊಕ್ಕ ಸಹಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗ್ ಶಾಸನನೇ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತೆಂಡ್. 1967-68ಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆಗ್ ಭಾರತೊದ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಕೊರ್ಚರೆ ಸುರುಮಲ್ತೆಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಭಾರತೊಡು ನಾನಾ ನಮೂನೆದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲುಲ್ಲ. ಕೃಷಿಕೆರೆನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ, ಮಾರಾಟದಕುಲೆನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ, ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕುಲಕಸುಬುದಕುಲೆನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ, ಕೋರಿ ಸಾಂಕಣೆದಕುಲೆನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ, ಕುರಿ-ಏಡ್-ಪಂಜಿ ಸಾಂಕಣೆದಕುಲು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗ - ಇಂಚೆ ವಿರಗ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಉದ್ದೇಶ ದೀವೊಂದು ಪತ್ತಿರ್ವ ಜನ ಸೇರೊಂದು ಸಹಕಾರಿ

ಸಂಗ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮೆಲೊಲಿ. ಸದಸ್ಯರೊಳು ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ ಪಾಡ್ಯೆರ್‌ಂದಾಂಡ ಆಯಿಕ್ ಸರಕಾರದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಡ್ ಸಾಲ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅನಪತ್ಯ ಇತ್ತಿನಾಯಿಕ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಡ್ಡು ಸಾಲ ಪಡೆಯೊನ್ಬೆರಗೊಪುಂಡು. ಪಾಲ್ ಬಂಡವಾಳ ಕೊರೊಲೆಗ್ ವರ್ಸೊಗೊರ ಲಾಭಾಂಶಲಾ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇತ್ತೆ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜಿಲೆಡ್ ಸಮೇತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆತ್‌ಂಡ್. ಭಾರತೊದಂಚನೆ ಇಟಲಿ (1841-1927), ಚೀನಾ (1912), ಜಪಾನ್ (1900) ಬೊಕ್ಕ ಯುರೋಪುದ ದಿಂಜ ದೇಶೊಲೆಡ್ ಈ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವ ಎಚ್ ಪ್ರಚಾರೊಡ್ಲೆಡ್ ಸಂಗೊಲು ಸ್ಥಾಪನೆ ಆತೊ. ದಿಂಜ ಸಂಗೊಲು ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಬೇಲೆ ಮೆಲ್ತೊಂದುಲ್ಲ.

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಪದ್ಧತಿ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಸುರುವಾಯಿನೆ ಪುತ್ತೂರುಡು. 1909ಡ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಪುತ್ತೂರು ಸಹಕಾರಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಸುರುಮೆಲ್ತರ್. ಅಪಗ ಅವು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆದಿಜ್ಯಾಂಡ್. ಅವು ಸಂಗ ಆದಿತ್ತಾಂಡ್. ಇಂಚ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿನ್ ಸುರುಮೆಲ್ತರ್ ಆರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ 'ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್' ಆಯರ್.

ಒಂಜಿ ಸಂಗ ಕಟ್ಟುನೆ, ಒಂಜಿ ಸಮಾಜ ಕಟ್ಟುನೆ, ಒಂಜಿ ದೇಶಕಟ್ಟುನೆ ಪಂಡ ಅವು ಸುಲಬೊದ ಕೆಲಸತ್. ಅವು ಮಲ್ಲ ಪೂರ್‌ಂಬಾಟಿಕೆದ ಕೆಲಸೊ. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಕೂಡುಕಟ್ಟು ಉದ್ಯ ಬೆನ್ನುನೆನ್ ದುಂಬು ಆ ಊರುನು ತೂವೊನೊಡಾಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ಊರುದ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ, ದೇಶಿ-ರೇಕಿ ತೆರಿಯೊಡಾಂಡ ಅಲ್ಲದ ಕಲ್ ಮಣ್ಣ್ನ್ ತೊದು ಅಂದಾಜಿ ಮಲ್ಪುನೆತ್ತ್. ಅಲ್ಲದ ಜನಮಾನಿನ್ ತೊದು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಪಾಡೊಡು.

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಹಳ್ಳಿಲೆನ ದೇಶ, ಕಂಡದ ಬೆನ್ನಿ ಮುಲ್ಪದ ಜನೊಕುಲೆನ ಮಲ್ಲ ಕಸುಬು. ಅಂಚಾದ್ ಬೆನ್ನಿದಾಯೆನ ದೇಶದ ಬೆರಿಮುಳ್ಳು ಪನ್ನೆರ್‌ಗಾಂದ್ಯೆರ್, ಬೆನ್ನಿದಾಯೆ ಉದ್ದಾರೊ ಆಯೆಂಡ ದೇಶೊನೇ ಉದ್ದಾರ ಆಯಿಲೆಕೆ. ಆಯೆ ಉದ್ದಾರೊ ಆವೊಡಾಂಡ ಆಯನ ಬುಳೆ ಬಾಗ್ಯೊ ಎಚ್ಚವೊಡು. ಆಯೆ ಬುಳೆಪಯಿನ ಅರಿ ಬಾರ್, ಬಚ್ಚೆಯಿ, ತಾರಯಿಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿದ ಬೆನ್ನಿ ಮೆಲ್ತೊಡಾಂಡ ಆಯಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಬೋಡು. ಆಯಗ್‌ತ್ಂಡ ಆಯನ ಜೋಕುಲೆಗಾಂಡಲಾ ವಿದ್ಯೆ ಬೋಡು. ಕಲ್ಪುನ ಅಪಕಾಶ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಇಂಚ ಮಾತ ಆಲೋಚನೆ ಮೆಲ್ತೊಂದೇ ಸಮಾಜ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನಕುಲು ಊರುದ ಉದ್ದಾರೊಗು ಪಿಡಾರ್. ಅಕುಲೆಡ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಜ್ಜ ಸಾಧನೆದ ಚಲ ಉಪ್ಪುಂಡು, ದೂರ ದಿಟ್ಟಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಜನ ಸೇವೆ ಮಲ್ಪುನ ಸಾಧನೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆಯಿಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸರಿಯಾಯಿನ ಸಾದಿನ್ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತುದುಪ್ಪುವೆರ್. ಇಂಚ ಮಾತ ಸಮಾಜ ಸುದಾರಣೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಚರ್ಯೆ ಇತ್ತಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯರ್.

ಶಿವರಾಯಿರ್

ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯಿರ್ ಗಾಂಧ್ಯರೆನ ಬಕ್ತೆ ಗಾಂಧ್ಯರೆನ ತತ್ವೊಲೆನ್ ತನ್ನ ಬದ್ಧಾಡ್ ಒರಿಪಾದ್ ಪತ್ತ್ ಕಟ್ಟೆದ ಬದ್ಧಾನ್ ನಡಪವೊಂದು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಪತ್ತ್ ಜನೊನ ಎಡ್ತಪುದ ಕಾರ್ಯೊಲೆನ್ ಬಿರಾತಿಕೆಡ್ ಅಂಕೊ-ತಂಕೊಡು, ಪೊರ್ಲು-ಪೊಲಿಗಡ್ ಕೋಡಿ ಎತ್ತವುನ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಪಾಪದಕುಲೆನ ದೇವರಾದ್, ವಕಾಲತ್ತಾಡ್ ಪಿಲಿಯಾದ್, ಕಸುಬುಡು ಹಟಗಾರೆ ಆದ್ ಕಾರ್ಯ ಮುತ್ಸದ್ವಿಯಾದ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ ಆಡಿಗಲ್ಲಾದ್, ನಿಷ್ಪದ ಆಡಳಿತಗಾರೆರಾದ್, ಸಾಹಿತ್ಯ-ಕಲಾರಾಧಕೆರಾದ್, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರಾದ್, ಕತ್ತಲೆಡ್ತಿ ತಿರ್ತವರ್ಗೊದ ಜನೊಕುಲೆಗ್ ತುಡರಾದ್, ತುಳುನಾಡ್ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಗಾದ್ ಬಂಗಾರ್ಲೆಕ ತನ್ನ ಜೀವಮಾನೊನು ತೊರೆತ್ ಕಳೆವೊನ್ನಾರ್. ಏಡ್ ಮುಟ್ಟಂದಿನ ತಪ್ಪು ಇಜ್ಜಿ. ಶಿವರಾಯಿರ್ ಕೈ ಪಾಡಂದಿನ ಕಳೆ ಇದ್ದಿದೆ ಪನೊಲಿ. ಆರ್ ಕೈಟ್ ದೆರ್ತಿನ ಪೂರ ಪೂತಲೆಕ ಹಗುರ ಆಂಡ್. ಕೈಪಾಡಿನ ಪೂರ ಅಮುರ್ತೋನೇ ಆಂಡ್. ತುಳುನಾಡ್ ಮಾತ್ರ ಆತ್ಮ ಆರೆಗ್ ದೇಶೋಡೇ ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹೆ ಪನ್ನಿ ಪುದರಾಂಡ್. ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನೊದ ಸಾಧನೆಡ್ ಮಿತ್ತ ಬತ್ತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಶಿವರಾಯಿರ್ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮ, ಆರ್ ನಡತ್ ಬತ್ತಿನ ಸಾದಿ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಾಧಕೆರೆಗೊಂಜಿ ಕಯಿ ಜೀಟಿಗೆ, “ಕುರ್ವನ್ನೇವೇಹ ಕರ್ಮಾಣಿ | ಜಿಜೀವಿಷ್ಣೇಚ್ಚತಂ ಸಮಾಃ” ಈ ಉಪನಿಷತ್ ಸಾಲ್ ಗ್ ಮಾದರಿ ಆತಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯಿರ್.

ಪುಟ್ಟು ಬಳಕೆ

ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಪಂಡ ಕುಂದಾಪುರದ ಒಂಜಿ ಊರು. ಶಿವರಾಯಿರ್ ಅಜ್ಜರ್ ದೇವಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಕುಟುಮೊಡು ಬತ್ತಿನಾರ್. ಬ್ಯಾರದ ಕಸುಬುಲ ಸೇನವತಿಗಲ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಆರೆನ ಮಗ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಪಂಡ ಶಿವರಾಯಿರೆನ ಅಮ್ಮರ್ ಜವ್ವನತಿಗೆಡ್ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಡ್ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸೊ ಆಯಿನೆಡ್ಲಾವರ ಆರ್ ಬುಡೆದಿ ಜೋಕುಲೆನ್ ಕಟೊಂದು ಊರೂರು ತಿರ್ಗೊಡಾದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರೆಗ್ ಇಟ್ಟೇರ್ಡ್ (ವಿಟ್ಟ) ಮದಿಮೆ ಆಂಡ್. ಮೂಕಾಂಬಿಕೆನ ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮೆ ಎಡ್ಡೆ ದುಡ್ಡುದಕುಲು. ಅಪ್ಪ-ಅಮ್ಮೆಗ್ ಆರ್ ಒರ್ತಿಯೇ ಮಗಳಾಯಿನೆಡ್ಲಾವರ ಆಕುಲೆನ ಸಕಲ ಸಂಪೊತ್ತು ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರೆಗ್ ಸೇರ್ಂಡ್. ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರ್ ಪುತ್ತೂರುಡೇ ಇಲ್ಲಮಲ್ ಕುಲ್ಲುಯೆರ್. ಪುತ್ತೂರುದ ಕೀರ್ತಿಗ್ ಕಾರಣರಾದಿತ್ತಿನ ಶಿವರಾಯಿರ್ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯರೆನ ಮೂಜೆನೇ ಮಗ. ಶಿವರಾಯಿರ್ ಪುತ್ತೂರುದ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಕಯ್ತಲಿತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಾಲ್ 1880ನೇ ವರ್ಸೊದ ಆಗೋಸ್ತು ತಿಂಗೊಳ್ಳ 4 ನಾನಿ ಪುಟ್ಟೆರ್. ಓಲೋ ಒಂಜಿ ಪರ್ವತೊಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಸುದೆ ಏತೇತೋ ಊರುಲೆಡ್ ಪರತೊಂದು ಪೋದು ಆಕೇರಿಗ್ ಕಡಲ್ ಸೇರುಂಡು. ನೇತ್ರಾವತಿ

ಪುಟ್ಟನಗಲಾ ನೇತ್ರಾವತಿ ಕಡಲ್ ಸೇರ್‌ನಗಲಾ ನೇತ್ರಾವತಿ. ಅಂಚನೇ ಶಿವರಾಯರ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಪುಟ್ಟನಾರಾಂಡಲಾ ಆರನ ಪುದರ್‌ದೊಟ್ಟಿಗೆ ತರವಾಡ್ ಇಲ್ಲದ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಪುದರ್ ಒರಿದ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯ ಆಯರ್. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಓಲೋ - ಪುತ್ತೂರ್ ಓಲೋ. ದುಂಬದ ಕಾಲೊಡು ಬಸ್-ಫೋನ್ ದಾಂತಿನ ಕಾಲೊಡು ಕೈಕೊಂಜಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿನ ಕೋಲು ಪತ್ತೊಂದು ಗಿಜಿಕ್ ಗಿಜಿಕ್ ಆಡವೊಂದು ಇಲ್-ಇಲ್ಲಡೆ ಪೋದು ಓಲೆ ಪಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನ ಓಲೆಗಾರನೆ ಊರುಡ್ಡು ಊರ್‌ಗ್ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟವುನಾಯೆ. ಆಯನ್ ಬುಡುಂಡ ಸುದ್ದಿ ತೆರಿಸವುನಕುಲು ಏರ್ಲ್ಯಾ ಇಜ್ಜೆ ಇಂಚ ಸಂಪರ್ಕೊದ ಕೊರತೆಯಿತ್ತಂಡಲಾ ಶಿವರಾಯರ್ ತನ್ನ ಮೂಲೊದ ಊರ್ದ ಪುದರ್ ಬುಡ್ತುಜೆರ್. ಅವು ಆರನ ಪುಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣಾದ ಮೋಕೆಗೊಂಜಿ ಸಾಕ್ಷಿ ಶಿವರಾಯರೆನ ಅಮ್ಮರ್ಲ್ಯಾ ಊರುಡು ತಿರ್ಗ್ಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಸರಕಾರ, ಕೋರ್ಟ್ ಕಚೇರಿದ ಬಗಟ್ ಎಡ್ಡೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇತ್ತಿನಾರ್.

ಶಿವರಾಯರ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪೆರ್ಮೆದ ಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯೊಡೇ ಪೆರ್ಮೆ ಪಡೆಯಿನ ಒರಿ ಸಾಧಕೆ. ಬಹುಮುಖೀ ಗುಣೊತ ಪ್ರತಿಭಾವಂತೆ. ಆರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತ್ತ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ. ದಿಂಜಿ ಬದ್‌ಕನ್ ತರೆತಿನಾರ್, ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆಡ ಸುಗಿಪು, ದೊಸ್ತಿನಾಕ್ಲೆಡ ಮದಿಪು, ಎಲ್ಯಕ್ಲೆಡ ಕಲೆಪು ಆರ್ ಗುನತ ವಿಸೇಸೊ.

ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಗುರಿ ಬೋಡು. ಆ ಗುರಿಮುಟ್ಟರೆಗ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಕಾರ್ಯಡ್ ಈಡ್-ಪಾಡ್ ಬೋಡು. ಸಮಯನ್ ಪೊರ್ರುಡ್ ಬಲಸುನ ಚಾಲಕತೆನೊದ ಚಲ ಬೋಡು. ಇಜ್ಜೆಡ ಗುರಿ ಪನ್ಪುವು ಜಿಡೆದಾಂತಿನ ಮರಿತಲೆಕ್ಕಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಪುಟ್ಟ್ ಮಲ್ಲಾತ್ತಿನ ನಿಲೆಕ್ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಬೆಂದ್‌ದ್ ಗೆಂದಿನ ವಿರಾಟಮೂರ್ತಿ. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ನಮ್ಮ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಬೊಳ್ಳಿ.

ಸಾಧಾರಣ ಮೈಕಟ್ಟ್ ತೆಲಿಕೆದ ಅಗಲ ಮೋನೆ, ಕನ್ನಡಕಡ್ ನಿಲ್ಲುನ ಪೆರ್ದದ ದಿಟ್ಟಿ ದೈರ್ಯ ಪೊಲಕೆದ ಅಭಯದ ಭಾವನೆ. ಪಿದಾಯಿ ಪೋನಗ ಟೊಪ್ಪಿ ಕೋರ್ಟ್‌ಗ್ ಪೋನಗ-ಕಪ್ಪದ ಕೋಟು, ಖಾದಿ ಅಂಗಿ, ಶುತ್ತರೆ ಮುಂಡು, ಪುಗ್‌ಲ್ ಪಾಡ್ಡಿನ ಶಾಲ್‌ದಿಡೆಟ್ ನೇಲುನ ಒಂಜಿ ಜೋಲಿಗೆ. ಬಜೀ ಕೈತ ದಾಸೆಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡಿಯಿನ ಆರ್ ಮುಟ್ಟು ಪಾಡಂದಿನ ಬಜಿ ಕಾರ್ಡ್ ಸಮಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಮಾರ್ಗದಾಂತಿನ ಕುಗ್ರಾಮಲೆಗ್ ನಡತೆದೇ ಪಾದನ್ ತರೆತಿನಾರ್. ಆ ಜೋಲಿಗೆಡ್ಡಿನ ಮಲ್ಲ ಬದ್‌-ಭಾಗ್ಯ ಪಂಡ - ರಡ್ಡ್ ಜೊತೆ ಕಾದಿ ಕುಂಟುಲು ಮಾತ್ರ. ಪರಊರ್‌ಲೆಗ್ ಪೋನಗ ದಾದಲ ಚೆಪ್ಪರೆಗ್ ತಿಕ್ಕಂದ್ ಪೋನಗ ಅವೆನ್ ತರೆತಡಿಕ್ ದೀಡ್ ಚೆತ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸರಳಜೀವಿ.

ಜನಮಾನಿಡ್ಡ್ ಆ ಊರ್‌ಗ್ ಪುದರ್ ಬರ್ಪುಂಡ್‌ ಪನ್ನಿ ಈ ಸತ್ಯದಲೆಕ್ಕ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಊರುಗ್ಲಾ ಶಿವರಾಯರೆಡ್ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ಬತ್ತಂಡ್.

ಕೆಲವರ್ ಸಂದರ್ಭಗ್ ಹೊಂದೊಂದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರ್ಪೆರ್. ನನ ಕೆಲವರ್ ಸಿರಿತನದ

ಭಾಗ್ಯೋಡ್ ಅತ್ತಡ ಅದೃಷ್ಟಡ್ ಮಿತ್ತಾ ಬರ್ದೆರ್. ಮೇರ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧನೆಡೇ ಮಿತ್ತಾ ಬತ್ತಿನಾರ್.

ಎಲ್ಲೆಡಾರ್ ಪುತ್ತೂರು ಸರಕಾರಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಡ್ ಕಲ್ತೆರ್. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೋಕ್ಷೆನಲೆಕ್ ಇತ್ತಾಂಡಲ ಕಲ್ಪುನೆಟ್ ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಡ್ ಬಾರಿ ಬರ್ಸೆ ಆಯಿನ್ನೆಡ್ಡ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಮಾಸ್ಪರ್ನಾಕ್ಲೆಗ್ ಆರ್ ಪಂಡ ಜಿಂಜ ಮೋಕೆ. ಆಂಡ ಈ ವಾಮನಮೂರ್ತಿ ವಿಶ್ವರೂಪಡ್ ಜನಮಾನಿನ ಮನಸ್ಸಾಡ್ ನಿಲೆ ಆದ್ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ದ ಕಳಟ್ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಲೆಕ್ ಬುಲೆವೆರೆಂದ್ ಎರ್ದ ಕನಕಟ್ನೊದಿಚ್ಚೆರ್. ದಾಯೆಪಂಡ ಒರಿ ವಾಕ್ಸೇತ್ರಡಾಂಡಲ ಮೆಂಚ್ ದ್ ಕೀರ್ತಿ-ಪುದರ್ ಪಡೆಯೊಡಾಂಡ ಅಕ್ಲೆನ ಬೆರಿಸಾಯಗ್ ದಾದಾಂಡಲ ತಾಂಗ್ ಬೋಡು. ಒಂಜಾ ಜಿಂಜ ಕಲ್ಪಿನ ವಿದ್ಯೆ, ಆಸ್ತಿ, ಕಾಸ್, ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಡ್ ಮಲ್ಲ ಸ್ನಾನ-ಮರ್ಯಾದಿಗೆ, ಅತ್ತಡ ರಾಜಕೀಯದ ಅಂಟು, ನಂಟು ಬೋಡು. ಆಂಡ ಉಂದು ದಾದಲ ದಾಂತೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಡ್, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಡ್, ಉಮೇದ್, ಬಿರಾಕ್ತಿಕೆಡ್ ಪಳ್ಳಡ್ ಪರಂಟುಕಟ್ಟಾದಿನ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮಲ್ಲ ತುದೆ ಆದ್. ಕಡಲಾದ್ ಮೆರೆಪುನೆಕ್ ಆರ್ ಆರ್ಥಿಕ ಸೂತ್ರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಲೆಕ್ಕಚಾರನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ. ಎಳ್ಳೆ ಕ್ಲಾಸ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕದ ಶಿಕ್ಷಣಗ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಕಲ್ಪರೆಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಪೋನಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಪುನ ವಿದ್ಯೆಗ್ ಆರ್ ಕುಡ್ಲೆಗ್ ಪೋವೊಡಾಂಡ್. ಅಲ್ಲ ಆರ್ ಕುಟ್ಮೊದ ಮಲ್ಲ ಅಮ್ಮೆರ್ದಮೆಗೆ ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯೆರ್ದ ಇಲ್ಲಡಿತ್ತಡ್ ಸುರುತ ಶ್ರೇಣಿಡ್ ಪಾಸಾವೊಂದು ಎಫ್.ಎ. (F.A.) ಮುಟ್ಟ ಓದ್ತೆರ್. ಆಯ್ ಬೊಕ್ಕದ ಪದವಿ ಪಡೆಪುನಂಚಿನ ವಿದ್ಯೆಗ್ ಮದರಾಸ್‌ಗೇ ಪೋವೊಡಿತ್ತಾಂಡ್. ಕಾಸ್ತ ಖರ್ಚಿ ಪೋಡಿ ಮದರಾಸಿಗ್ ಕಡಪುಡ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆಗ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಿಜಿ.

ಶಿವರಾಯೆರ್ದ ವಿದ್ಯೆ ಅರ್ಧಗೆ ಉಂತುಂಡು. ಆಂಡ ದಾನೆ, ಬದ್ಕದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅನುಭವ ಆರೆಗ್. ವಿದ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಭೂಷಣ ಆತ್. ನಂಕ್ ಬರುವಂಚಿನ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟ ದುನಿವು - ಬೇನೆಲೆನ ಉಪದ್ರಲೆಗ್ ನಮನೇ ಮೂಲ ಕಾರನನಾಡ್ ಪಿರಿಕಟ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಎಡ್ಲೆಪುದ ತಿರ್ನ್ ಊರ್ ಒರೈಲ ಪಟ್ಟುನವು ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಂದ್. ಆರ್ ಆರ್ ಬದ್ಕಡ್ ಮಲ್ತೆ ತೋಜಾಯಿನ ಆದರ್ಶವಾದಿ.

ಮದ್ದೆದ ಯೋಗ

ದುಂಬುಡು ಪೋಣ್ಣ-ಆಣ್ ಮದ್ದೆ ಆಪುನಾಂಡ ಈತೇಂದ್ ವರ್ಸದ ಗಡು ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ ಮನೆತನದ ಮಲ್ಪಾಸ್ತಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಪೋಣ್ಣ-ಆಣನ ಜಾತಕದ ಮೇಳಾ ಮೇಳದ ಹೊಂದಾನಿಕೆ ಆಪುನವೆ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ ಆತಿತ್ತಾಂಡ್. ಐತ ದುಂಬು ಪೂರ್ಣ ಬನ್ನ ಅಂಗ ಊನ ಇಂಚಿನ ಸಂಗತಿಲು ದಾದಲ ಆತ್. ಇತ್ತೆದಾಕ್ಲ ಮದ್ದೆ ಆಪುನ ಪ್ರಾಯಡ್ ದುಂಬುಡಾಕ್ಲ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಆವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುಂಬು ನಿಶ್ಚಯ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ ಗೌಜಿ-ಗಂಜಾಲತ್.

ಇಲ್ಲದ ಮಲ್ಲ ಮಂಡಲು ರಡ್ಡ ಜನ ಪೋದ್ ಪಾತೆರ ಕೊರುಂಡ ಸರಿ. ತರೆ ತಿರ್ ಕಾರ್ ಮಿತ್ತಾಂಡಲ ಆ ಪಾತೆರನ್ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಲಾವರೆಗ್ ಬೂಡೊಂದಿತ್ತಿಚೆರ್. ಪೋಣ್ಣು-ಆಣ್ ಒರಿಯನೊರಿ ತೂಪಿನವು ಧಾರದ ಮಂಟಮಡ್ ಮಾತ್ರ, ಅಂಚ ಶಿವರಾಯೆರ್ಗ್ ಪದಿನಾಜಿದ ಜವನತ್ತಿಕಡ್ ಮದ್ಯ್ಗೆ ಪೊದು ಸಾಟೆ ಆಂಡ್, ಮದ್ಯ್ಗೆ ಎಡ್ಡೆ ದಿನಲ ನಿಚ್ಚಯ ಆದಿತ್‌ಂಡ್. ಐಯ್ ಬೊಕ್ಕ ದೋಸ್ತಿನಾಕೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಇಂಚನೇ ಆರ್ ಪಾತೆರೊಂದಿಪ್ಪುನಗ್ “ಅಂದ ಶಿವು ಪೋದ್ ಪೋದ್ ನಿಕ್ಕ್ ಚೊಟಿನ್ ಕಂಟೆಲ್ ಕಟ್ಟುನಿಯೆ? ಪೊರುಗ್ಗಂಟ್ ದ ನಿಕ್ಕ್... ಅಂಚಿನ ಪೊನ್ನೆ?” ಈ ಪಾತೆರ ಕೇನ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ಗ್ ಮಂಡೆಗ್ ಕಲ್ ತುಂಬುದ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್. ಆಂಡಲ ತನ್ನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಅಂಚಮಲ್ಲಯೆರ್‌ಂದ್ ಆರೆಗ್ ಸಮಾಧಾನಾಂಡಲ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯನ್ ಒರೆತ್ ತೂವರೆಗಾತ್ರ ಪಿರ-ದುಂಬು ತೂವಂದ್.. ಅಮ್ಮೆರಪ್ಪ ಕೇನ್ಲೇ ಬುಡ್ಡೆಗ್ - ಸತ್ಯ ಪಿದಾಯಿ ಬತ್ತೆಂಡ್.

ಅಪ್ಪೆ ದಾಂತಿನ ಬಾಲೆ ಎಲ್ಲಿಡ್ ತೊಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ತಿರ್ ಬೂರುಗ್ ಕಾರ್ಗ್ ಒಂಚೆ ಪೆಟ್ಟಾದ್. ಊನ ಆತುಂಡುಂದ್ ಪನ್ನೆಗ್ - ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕೋಪೊಡ್ ಮಹಾರುದ್ರರಾದ್ ಎಂಕ್ ಆ ಪೋಣ್ಣು ಬೊಡ್ಡಿ ಇತ್ತನೇ ಪೋದ್ ನಿಘಂಟಾತಿನ ಈ ಮದ್ಯೆನ್ ಉಂತಾಲೆಂದ್ ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ಲುಂಡ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯೆರ್ ಆರ್ ಅಮ್ಮೆರತ್ತ ಉಗ್ಗನರಸಿಂಹನವತಾರಡ್ ಯಾನ್ ಈ ಮದ್ಯೆನ್ ಮಲ್ತದೇ ಸುದ್ದೆ ಪೊನ್ನೆಗ್ ಕಾರೊಂತೆ ಊನ ಆದಿಪ್ಪು, ಅವ್ ಮಲ್ಲ ದೋಷತ್, ರೂಪ-ಗುನ ನಡತೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು, ಗೃಹಿಣಿ ಆದ್ ಇಲ್ಲ ಬೆಲಗುನ ನಂದ್ಯಾಲದ ತುಡರಾಂಡ ಸರಿಂದ್ ಆರ್ ವಾದ. ಎಪಲ ಅಮ್ಮೆರ್ಗೆ ಎದುರು ಪಾತೆರಂದಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಈ ವಿಷಯಡ್ ಮಾತ್ರ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲಿಚೆರ್.

ಲಡಾಯಿಡ್ ಇರ್ವೆರ್ ಬಾಯಿ ಮೇಲ್ ಮೇಲಾನಗ ಆರ್ ಅಮ್ಮೆರ್... ಎನ್ನ ನಾಲಾಯಿ ಕುಂಟುದತ್ತ ಕೊರಿನ ಪಾತೆರನ್ ಮಣ್ಣೆಗ್ ಪಾಡಂದೆ ನಡಪಾದೇ ಸುದ್ದೆಂದ್ ಪನ್ನೆಗ್, ಪಾತೆರ ಕೆಟ್ ಇಲ್ಲ ರಣರಂಗ ಆಂಡ್. ನಡುಕು ಅಪ್ಪೆ ಬತ್ತೆಡ್ “ಮಗಾ ಋನಾನುಬಂದ್ ದಾಂತೆ ಒಂಜಿ ಪಜೆರ್ ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿ ಆವಂದ್‌ಗೆ. ಅಪ್ಪೆ ದಾಂತಿನ ಬಾಲೆ, ಗುಣ ಉಂಡು. ಪೊರುಗ್ಗಂಡು ಜಾತಕಲ ಎಡ್ಡೆ ಉಂಡು. ನಿಕ್ಕ್ ಬುಡದಿಯಾದ್ ನಿನ್ನ ಜೋಕ್ಷೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆದಿಪ್ಪೆರ್ಗ್ ಕಾರ್ ಊನನ್ ಲೆಕ್ಕೆಗ್ ಗೆಪ್ಪುವನ? ಅಮ್ಮೆರ್ ಕೊರಿನ ಪಾತೆರನ್ ಗಾಲಿಗ್ ರಾಪವನ? ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಪುದಾರ್ಗ್ ಮಜ್ಜೆ ಪೂಜುವನ? ಆತ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಈ ಪೊದು ತತ್ತೆಂಡ್‌ಗೆಂದ್ ಮಲ್ಲ ಗಾಬಾದ್ ಪರಡುಂಡ ಎಲ್ಲೆಗ್ ಆ ಪೋಣ್ಣನ ಗತಿ ದಾದಂದ್” ಅಪ್ಪೆ ಮಗರ್ ಸಮಾಧಾನ ಮಲ್ತೆಡ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಪನ್ನೆಗ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಆನಿ ಕೊರಿನ ಪಾತೆರದ ಬಿಲೆತ ಸತ್ಯ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಐತ ಮಹತ್ವ ಆರ್ ನತ್ತೆರ್ ಪರಪುನಂಚಾನಗ ಆರ್ ಕುಸಿಟ್ ಒಪ್ಪುದ್ ಉಡುಪಿದ ನಯಂಪಳ್ಳಿ - ಮಂಜುನಾಥಯ್ಯೆರ್ ಮಗಲ್ ಪದರಾಡ್ ವರ್ಸದ ಅನುಸೂಯನ್ ಮದ್ದೆ ಆಯೆರ್. ಮದ್ದೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಅನುಸೂಯ ಉಮಾ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಆಯೆರ್.

ಬುಡದಿನ ಎಡ್ಡತನ ಇಲ್ಲದ ಗುರ್ಕಾರ್ಡ್ ನಡವಾಪೊಂದು ಪೋಪಿನ ಬಿರಾತಿಕೆನ್ ತೂದ್ ಇಂಚಿನಾಲೆನ್ ಮದ್ದೆ ಆವರೆಗ್ ಕಾರಣೆರಾತಿನ ಅಮ್ಮೆರೆಗ್ ಸಾರ-ಸಾರ ಸೊಲ್ವೆ ಸಂದಾಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬುಡದಿನ ಕಾರ್ಡ ಊನಗ್ ವ್ಯತೆ ದೆಪ್ಪಂದ ಆರ್ಡ್ ಗುನಟ್ ಪೂರ್ದು ತೂಯೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆರ್ಡ್ ಪುದಾರ್ ಪೋಯಿನ ಮನೆತನ. ಇಲ್ಲ್ ತಿಕ್ಕಿ ಬಿನ್ನೆರ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪು-ಪುಲಿ-ಅರಿ-ತಾರಯಿ ಉಂಡಾಂದ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ನಿಲ್ಲುನಾರತ್ತ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಆರ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಮಾರಿ-ಊರಾಯಗ್ ಉಪಕಾರಿ. ಈ ಗಾದೆದಲೆಕ್ಕ ಆರ್ಡ್ ಚರೈಲು.

ಆರೆಗ್ ಊರೇ ಸಂಸಾರ. ಬಜೇ ಕೈ ಬೀಚೊಂದು ಬತ್ತಿನಂಚಿನ ದಿನಕ್ಕೇ ಹೆಚ್ಚೆ ಆಂಡಲ ಆರ್ಡ್ ಬುಡದಿ ಅನುಸಾಯ ಬೊಕ್ಕ ಉಮಾ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಆರ್ಡ್ ಆರ್ಡ್ ಭಾಗ್ಯದ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತೆರ್. ಇಲ್ಲದಾಕ್ಕೆಗ್ ಮೋಕೆದ ಮಗಲಾದ್ ಕಂಡನ್ಯಗ್ ಮೋಕೆದ ಬುಡದಿಯಾದ್ ಪೆದ್ದಿನ ಮೂಜಿ ಆನ್ ಮೂಜಿ ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಕೆಗ್ ಎಡ್ಡತನದ ಅವ್ವೆಯಾದ್ ಸಂಸಾರ ಪನ್ನುನ ಮಹಾ ಕಡಲ್ಡ್ ನಿಂದಾಯೆರ್.

ಒಂಜಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪುರುಷನ ಪಿರವು ಒರಿ ಪೊನ್ನೊವ್ ಉಪ್ಪುನು ಸತ್ಯನೆ ಪಂಡ್ ಆರ್ ಕಾರ್ಯಡ್ ಮಲ್ತಾದ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಮದ್ದೆ ಆರ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಯೋಕೆಗ್ ನಗತ್ ದ್ ತೋಚ್ಚೆರ್. ತನ್ನ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಲ ನರಯೋಗೊಡು ಆರ್ ತನ್ನ 58ನೇ ಪ್ರಾಯೊಡು ತೀರ್ದ ಪೋಯೆರ್. ಪೆದ್ದಿಂಚಿನ ಜೋಕ್ಕೆನ್ ಪೊರ್ಡ್ ಓದಾಯೆರ್. ಶಿಸ್ತು ಸರಳತೆದ ಬದ್ಧಾನ್ ಕಲ್ಪಾಯೆರ್.

ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ನಾಲ್ ಜೋಕುಲು. ರಡ್ಡ್ ಆಣ್ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಪೊಣ್ಣುಲು. ಆರೆನ ಆಣ್ ಜೋಕುಲು ಮುಕುಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಜೀವೆ ರಡ್ಡೆ ಜನೊಲಾ ಕಲ್ಪುನೆಡ್ ಬಾರಿ ಉಸಾರ್. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನೊದ ದುಡ್ಡುಡೇ ಕಲ್ತಿನಕುಲು. ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸೊಗು ಸೇರ್ದ ಮದ್ರಾಸ್ ಡಿತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪಾದೆರ್. ಮಲ್ಲಾಲ್ ಸೀತಾದೇವಿ ಪಳುಶ್ರೀಇಲಕೋಣೆ ರಮಾನಂದ ರಾಯೆರೆನ್ ಮದ್ದೆ ಆಯೆರ್. ರಮಾನಂದ ರಾಯೆರ್ ಸಾಹಿತಿಯಾದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ಎಲ್ಯ ಮಗಳ್ ವರದಾದೇವಿ ತುಳುನಾಡ್ಡ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಾಹಿತಿ ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯೆರೆನ ಕಡೇತ ಮಗೆ ರಾಮರಾಯೆರೆನ್ ಮದ್ದೆ ಆಯೆರ್. ಆರೆಗ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟಕೊ ಕಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಉಮೇದ್ ಇತ್ತಂಡ್.

ಉದ್ಯೋಗ

ಆಣ್ ಕುಲ್ಡ್ ಹಾಲಾಯೆ. ಪೊಣ್ಣು ತಿರ್ಗ್ಡ್ ಹಾಲಾಯಲ್. ಈ ಗಾದೆದ ಸತ್ಯದಲೆಕ್ಕ ಅಂಚೋಕ್ಕೆಗ್ ಉದ್ಯೋಗೇನೇ ಪರಮ ಭೂಷಣ. ಕುಲ್ಡ್ ತಿನ್ನುಂಡ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆದ ಕಾಸ್ ಯಾವಂದ್ ಮದ್ದೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕಲ ಆಜಿ-ಮೂಜಿ ಕಾಸ್ಗ್ ಅಮ್ಮೆರ್ಡ್ ದುಂಬು ಕೈ ನೀರುನ ಸಮತ್ತಂಡ್ ಆರ್ ಕೆಲಸ ನಾಡೊಡಾಂಡ್. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸ ತಿಕ್ಕುನಾತ್ ಆರೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಇತ್ತಜಿ. ತಿಕ್ಕುಂಡಲ ಮದರಾಸು, ಮೈಸೂರು, ಬೆಂಗಳೂರ್ಗ್ ಪೋವೊಡಾಪುಂಡು.

ಅಂಚಾದ್ ಕೈತಲ್ದ ಮಡಿಕೇರಿದ ಕಾಫಿದೋಟದಾರ್ ನಡಪಾವೊಂದಿತ್ತಿನ ಶಾಲೆಡ್ ಮಾಸ್ತರಾಯರ್, ಸುರುಕೇ ಆಲ್ಪ ತಂಪುದ ಹವೆ. ವಿಶಾಲ ಬಾನಡ್ ರೆಂಕೆನ್ ಪಟಪಟ ಮಲ್ತಂದ್ ಕುಶಿಟ್ ರಾಪುನಂಚಿನ ಮನಸ್ಗ್ ಮುಲ್ಪ ಪಲ್ಲಡ್ ಕುಲ್ ಪರಂಟು ಪೆಜ್ಜುನ ಕೈಪೆದ ಅನುಭವ ಆಂಡ್.

ರಡ್ ವರ್ಸಗೆ ಆಲ್ಪದ ಮಾಸ್ತರಿಕೆ ಬುಡ್ಡ ಪಿರ ಬನ್ನಗೆ ಆರೆಗೆ ಇರ್ಪ ವರ್ಸೊ. ಒರಿಯನ ತಿರ್ತ್ ಆಕಾದ್ ಬೆನ್ನುಡ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ್ ಬದ್ಲೊಡುಂದ್ ಎನ್ನೆರ್. ಬಾನೊಗ್ ಮುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕ ಎತ್ತರಡ್, ಆಸರ್ಡ್ ಬುಲೆಪುನಂಚಿನ ಮರತ ಬಿತ್ತನ್ ಮಣ್ಣಾದ್ ಕರಕ್ ಪಾಡಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್ ಚಲಟ್ ಪ್ಲೀಡರ್ ಪರಿಕ್ಷೆಗ್ ಕುಲ್ಪು ಸುರುತ ಮಜಲ್ಡ್ ಪಾಸಾದ್ ವಕಾಲಾತ್ ವೃತ್ತಿನ್ ಪತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ವಕಾಲಾತ್ ವೃತ್ತಿಗ್ ಆ ವಿದ್ಯೆ ಯಾವ್ಕಿತ್ತಂಡ್. ಅಂಚ ಆರ್ ಸನದ್ ಪಡೆದ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ “ವಕೀಲೆ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರೆಂದ್” ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಪಗರಿದ ಮುನತ ಪಾತೆರ, ವಾದ ಮಲ್ಪುನ ಬಿರಾತಿಕೆ, ಏರೆಗ್ಲ ಪೋಡ್ಯಂದಿನ ತಿಗಲೆ, ಕಾನೂನುದ ನ್ಯಾಯಲೆನ್ ದಂಟಂದೆ ಸತ್ಯ, ಧರ್ಮ, ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ ನಿಷ್ಠೆಗ್.. ಗುನ ಆಪಿಲೆಕ್ಕ ವಾದ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಆರ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್, ಸಿವಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮೊಕದ್ದಮೆಲೆನ್ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಡ್ ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಿನೆಡ್ ಆರ್ ಬೇಗಡ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ವಕೀಲೆರಾಯೆರ್. ಪತ್ತಿನಂಚಿನ ಕೇಸ್ ಸುಳ್ಳು ಅನ್ಯಾಯದಂದ್ ಗೊತ್ತಾಂಡ ಆ ಗಲ್ಲೆನೇ ಆಕ್ಷೆನ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಸ್ಟಾಪ್ ಪೇಪರ್ ಗಾದ್ರ ಸುರುಕು ಕೊರ್ದಿನ ಕಾಸ್ನ್ ದಯ-ದಾಕ್ಷಿನ್ಯ ದಾಂತೆ ಪಿರ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಿರಬಾಕಿಲ್ ಪೊಗುನ್ ಮೋಸದಾಕ್ಲೆಗ್ ಅರೆನಾಡೆ ಬರೆಗಿತ್ತಿಜ್ಜಿ ಒಂಜಿವೇಳೆ ಬತ್ತಂಡಲ ಆರ್ ಮೂಲಕಡ್ ಕೋರ್ಟ್ಡ್ ವ್ಯಾಜ್ಯಪಾಡ್ರೆಗ್ ಇಡೆ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ ದಾಯೆ ಪಂಡ ಆರ್ ವಾದ ಮಲ್ಪುನಗ ಪ್ರತಿ ವಾದಿಗ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತಿನ ಪರ್ತದ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಡ್ ಬೆಗರ್ ಜಪ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿದಾಕ್ಲ ಆರ್ ಪಾಡಿ ಸವಾಲ್ ಗಾಲ್-ಮೇಲಾದ್ ಸತ್ಯ ಒಪ್ಪೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಡಪತ್ತದಾಕ್ಲೆಗ್ ಆರ್ ನುಪ್ಪುದ ಕರ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ದಾದನ ಬಂಜದ ತುರ್ತುಗ್ ಕಾಸ್ ದಾಕ್ಲೆಡ ಇಲ್ಲ ಅತ್ತೆಡ ಕಂಡ ಅಡವುದೀದ್ ಸಾಲ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ವಾಯಿದೆಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಕೊರೆಗಾವಂದೆ ಬದ್ಕ-ಭಾಗ್ಯನ್ ಕಲೆಪುನಂಚಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಬನ್ನಗೆ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ದೇವರಾದ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲಸಕಿ ಆರ್ ಅಕ್ಲೆಡ ಒಂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಪಡೆವಂದೆ. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಕೇಸ್ಡ್ ಗುನಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದಿನ ಸಾರೊ ಸಾರೊ ಪ್ರಸಂಗಲ್ಲು. ಅಂಚಿನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪ್ರಸಂಗಲು ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಪುನಂಚಿನ. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಷಯ ಇತ್ತಂಡ್. ಆರ್ ವಾದ-ಪ್ರತಿವಾದದ ಬಿರಾತಿಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರತ್ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಡ್ ವಕೀಲೆರ್ಲೆ ಬಿರೆಲ್ ಅಗ್ಗಿಯೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ, ಕೆಲವರ್ ಆರ್ ವಾದ ಕೇನ್ನೆಗಾತ್ರನೇ ಕೋರ್ಟ್ ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಎಚ್ಚ ಪನ್ಪುನಾಂಡ. ನ್ಯಾಯಶೆರ್ ಕೊರ್ದುನಂಚಿನ ತೀರ್ಪುಡ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಾತೆರದ ಪಾಯಿಂಟ್ಲೆನೇ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

ಆರ್ ಕಾಸ್ ಮಲ್ಪುನಾರಾಂಡ ಆನಿದ ಕಾಲಡ್ ಕೋಟಿಗಟ್ಟೆಡ್ ಮಲ್ಪೊಲಿತ್ತಂಡ್.

ಆರ್ ಅಲ್ಪದಾಕ್ಲೆನ್ ಆರ್ಥಿಕ ಆಸಮಾನತೆನ್ ತೂದ್ ಎತೆ ಗೆತ್ತಿನಾರ್. ಬಡವೆರ್ ಬೆಗರ್, ಸಿರಿವಂತೆರ್ ಕಪಾಟ್ಡ್ ಕುರಿಯೊಂದಿತ್ತಂಡ್ ಗ್ರಾಮದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರನೆ ಆವಂದ್.

ಪಾಪದಾಕ್ಲೆ ರಾತ್ರೆ ಪೆಗಲ್ ಬೆಂದ್ಂಡಲ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ತುದ ನುಪ್ಪುಗ್ಗೆ ನನೊರಿಯಡ ನಟ್ಟುನ ಪ್ರಸಂಗ ಇಲ್ಲ ಬದ್ಧದಾಂತೆ ಕೋರಿದ ಗೂಡುಡಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿನ ಗುಡಿಚ್ಚಿಲ್ಲ್ ಪುನತಲೆಕ್ಕ ಬದ್ಧವೆರ್, ವಿದ್ಯದಾಂತೆ, ಆರೋಗ್ಯದಾಂತೆ, ಅಜ್ಞಾನಡ್ ಬದ್ಧುಂಚಿನ ತಿರ್ರಜಾತಿದಾಕ್ಲೆನ್ ನರಕದ ಬದ್ಧ್ ಆರ್ ಕಣ್ಣದುಂಬುಡು ನಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆಕ್ಲೆನ್ ಬದ್ಧುಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ದ್ ನಿರಲಾಯೆನವೇ ಎಚ್ಚದ ಪ್ರಸಂಗಲು. ಆರ್ ಕೈಟ್ ಕಾಸ್ ಒರಿತೊಂದಿತ್ತಿಚೆರ್. ಪಾಪದಾಕ್ಲೆ ಆರೆನ್ ನಂಬುದು ಕಾಸ್‌ದಾಂತೆ ಬಜೆ ಕೈಯ-ಮೈಯನ್ ಬೀಚೊಂದು ಬತ್ತಂಡಲ ಆರ್ ಕೇಸ್‌ನ್ ಬುಡೊಂದಿತ್ತಿಚೆರ್. ಕೆಲವೊಂಜಿ ದೂರಡ್ ಬತ್ತಿನ ಪಾಪದಾಕ್ಲೆಗ್ ಇಲ್ಲಡ್ ಉನಸ್ ಪಿರ ಪೋವರೆಗ್ ಬಸ್ಸದ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ತಿನಲ ಉಂಡುಗೆ. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ್ರತ್ ತನ್ನ ಕೈತಾಲ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆದ ವಂತಿಕೆ-ವರಾಡಗ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕೈನ್ ತಾರಮ್ಮಯ್ಯೆ ಮಲ್ತಿನಾರತ್. ಪುದರ್ ಬಯಕಂದೆ ಇರೆ ಮದತ ಕಾಯ್ದಲೆಕ್ಕ. ಬಲತ ಕೈ ದಾನ ಮಲ್ತಿನೆನ್ ದತ್ತ ಕೈಕೆ ಗೊತ್ತಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ದಾನ-ಧರ್ಮ ಮಲ್ತಿನಾರ್, ಪತ್ತ ಪೈಸೆ ದಾನ ಮಲ್ತದ್. ಪತ್ತಲಕ್ಷ ಕೊರ್ತಿನಲೆಕ್ಕ ಮಾತಾ ಎನ್ನಡ್... ಎನ್ನಡ್ಂದ್ ಪುಗಲ್ ಬೊಟ್ಟೊಂದ್ ಬೋರ್ಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಪುದಾರ್ ಪಾಡ್ ನೇಲಾವುನಂಚಿನಾಕ್ಲೆಡ್ ಬಡಾಯಿ ಕೊಚ್ಚುನಾರೆಡ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಭಾರಿ ದೂರ.

ಸರಸ್ವತಿ ಉಪ್ಪುನಲ್ಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಉಂತುಜಲಾಂದ್ ಪನ್ನುನಪು ಮೇರ್ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಸತ್ಯ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ವಕಾಲತ್ತಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಕಾಸ್ ಪಾಪದ ಕಾಸ್‌ಂದ್ ಆರ್ ಮನಸ್ಸಿತ್ತಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಗ್ ಸೇರ್ಪಾಯೆರ್. ಎಚ್ಚ ದಾಯೆ? ಮೋಕೆದ ಭಕ್ತೆಡತ್ತಡ ದಿನತ ಪುಡೆಟ್ ಇಲ್ಲ ಬಾಕಿಲ್ ಕಂಡಡಾತಿನ ಬುಲೆ-ಕಾನಿಕೆನ್ ಕನತುಂಡ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಅವೆನ್ ಪಿರಕಡಬುಡುಂಡ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬೇನೆ ಆವಂದ್. ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದ್ ಗೆತೊಂದಿತ್ತಿನ ಸತ್ಯದ ನರಮಾನಿ ಆರ್.

ವಕೀಲೆ ಆಯಿನಾಯೆ ಮಾತಾ ಕಾಯ್ದಲೆನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಲೇಪನ್ ಮಂಡೆಗ್ ತಿರ್ಪಲೆ ಪಾಡುಚ್ಚೆ. ದಾದೈನ್ ಒಲ್ಪ ನಾಡ್ ಪತ್ತೊಡ್ಂದ್ ಆಯೆಗ್ ಆಯನ ಬೇಲೆದ ಅನುಭವ ಕಲ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಪುಡು. ಐತ ಸೊಕ್ಲೆದ ನಾಡಿದ್ ಮಿಡಿತ ಆಯನ ಕೈವತ ಅಂಡ. ಆಯೆ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ (ಯಶಸ್ವಿ) ವಕೀಲೆ ಆಪೆಂದ್ ಪನ್ನುನೈಕ್ ಆರೊಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ. ಕೆಲವರೆಗ್ ಎಲ್ಯ ಮುಟ್ಟದ ಲಡಾಯಿನ್... ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತದ್ ಮನಸ್ಸು-ಮನಸ್ಸದ ಗಡಿನ್ ಕೆಜಲುನಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತದ್. ಪೋಡಿಗ್ ಕೋರ್ಟ್‌ದ ಮುಟ್ಟಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಿತ್ತರುನಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತದ್ ಉಂಬುರು (ಜಿಗಣೆ)ದಲೆಕ್ಕ ಕಾಸ್‌ನ್ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ

ಪೊಡಿ ವೆಕೇಲೆರೆನ್ (ಪುಟ್ ಲಾಯೆರ್) ತೂನಗ... ಶಿವರಾಯೆರ್‌ಗ್ ಕೋಪಡ್ ಪಿಸಿರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಿನಾಕ್ಲೆಡ್ ಆರ್ ದೂರ ಇತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೊರ ಅಂಚಿನ ಕೇಸುಲು ಆರ್ ಕೈತಲ್ ಬತ್ತಂಡ್, ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ತೆರಿದ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾರ್ಟಿದಾಕ್ಲೆನ್ ತರುಡಾದ್ ದುಂಬಗಾಪುನ ಧನಹಾನಿ, ಸಮಯ ಹಾನಿ, ಮಾನ ಹಾನಿದ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಆಕ್ಲೆ ಮನಸ್‌ಗ್ ನಾಟುನಲೆಕ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾರ್ಟಿದಾಕ್ಲೆನ್ ರಾಜಿ ಮಲ್ತಾದ್ ಸಂಬಂಧಗ್ ಬೆಸಿಗೆ ಪಾಡುನಂಚಿನ ಉಡಲ್ ಅರೆಗತ್ತಾವಂದೆ ಬೇತೇರೆಗ್ ಇತ್ತಿಚ್ಚಿ. ಇತ್ತೆಲ ಈ ಇಲ್ಲ್ ಈ ಆಪ್ತಿ ಬದ್ ಭಾಗ್ಯ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ತೆರ್ ಒರಿತುಂಡುಂದೆ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆರ್. ಈ ಮಾತಾ ಕಾರಣಡ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಂಡೆ ಜಿಲ್ಲೆದ ಹೆಚ್ಚದಾಕ್ಲೆಗ್ ಗುರು-ಅರ್ತ ಇತ್ತಿ ಮಾನ್ಯರಾದಿತ್ತೆರ್.

ನಮಡೆ ಜ್ಞಾನಲ ಉಂಡು. ಅಜ್ಞಾನಲ ಉಂಡು. ಪಗೆಲ ಉಂಡು. ಮೋಕೆಲ ಉಂಡು. ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ಏರ್ಪ್ಪಾಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾದ್ ಒಪ್ಪರೆ ತಯಾರಿಚ್ಚೆರ್.

“ಎಲ್ಯ ಗುರಿ, ಮಲ್ಪುಪ್ಪಿಕೆ, ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮರ್ಯಾದೆ, ಆಸ್ತಿ, ಬದ್, ಭಾಗ್ಯ ಈ ವಿಚಾರಲೆಗ್ ಊರ್ದ ಮಲ್ಲ-ಮಲ್ಲ ಮಂಡೆಲು ಎರಕ ಪಾಡೊಂದು ಕುಲ್ದೆರ್. ಇಂಚನೇ ದುಂಬುವರಿಂದ ದಾದಾವು? ಪೊಸ ಪ್ರಯತ್ನ ಮೂಡ್ ಬರೊಡು. ಪರಪಂಚಾಂಗಡ್ ಪೊಸ ಕಟೋಣ ತರೆದರೊಡು. ಪತ್ರ್ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮ ಪತ್ತಪ್ಪೆನ ಜೋಕ್ಲು ಒಟ್ಟಾದ್ ಐತ ಎಡ್ಡೆ-ಪಡ್ಡೆದ ಗುರ್ಕಾಮೆನ್ ತೂವೊಡು, ನಾಲ್ ಗೋಡೆದ ನಡುಟಿತ್ತಿನ ಪೊಂಚೋಕ್ಲೆನ ಬದ್ಕಲ ಬಂಗಾರಾವೊಡು.” ಇಂಚ ಮಾತ ಜವನತ್ತಿಕದ ತಡ್ಡೆಗ್ ಕಾರ್‌ದೀಯಿನ ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ನೂದ್ ಕನಕುಲು. ನೂದ್ಪೆಟ್ ಕಾಲ್ ಪಾಲಾಂಡಲ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಡ್‌ಂದ್ ಜನಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತಾದ್ ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿ ತಿರ್ಗಯೆರ್, ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತೆರ್. ಮಾರ್ಗ-ಸಂಕ ಮಲ್ಪಯೆರ್. ಶಾಲೆಲೆನ್, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ ಬಳಿಗಾಗ್ತ ನುಪ್ಪು-ನೀರ್, ಸಂಸಾರದ ಎಡ್ಡೆಲೆನ್, ಬುಡದಿ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮದತ್‌ದ್ ನಿರ್ವಾರ್ಥಡ್ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಾಯಿನ ಪುನ್ಯ ಪುರುಷೆರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್.

ಸಹಕಾರಿ ಚಿಂತನೆ

“ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಜೀವ ಇತ್ತಿನೆಡ್ ಮುಟ್ಟು ಭಾವನೆ ಬೋಡು. ಭಾವನೆದ ತಿರವು ಶೋಧನೆ ಬೋಡು. ದೇಶಡ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದಾದೆ ಲಾಭಂದ್ ಎನ್ನುನೈಡ್ ದೇಶೆಗ್ ನಮ ದಾದೆ ಕಾನಿಕೆ ಕೊರ್ತಂದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮೂಡೊಡು ನಮ್ಮಡೆ. ಆಯುಷ್ಯ ಇತ್ತಿನಂಗೆ ನಮ ಎಂಚನೋ ಎಂಚ ಬದ್ಕುನೈಡ್ ದಾದೆ ಅರ್ಥ ಉಂಡು? ಈ ಶೋಧನೆದ ಬೋಧನೆ ಎನ್ನಡ್ಲೆ ಆವೊಡು. ನಾಡುನಂಚಿನ ಈ ಶೋಧನೆಡ್ ಪೊಸ ತೆಗ್‌ಲ್ ತೋಚೊಡು ಪನ್ನಿ ಅಂಗಲಾಪುಡ್ ಆರ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚೆ ಗಮನ ಕೊರಂದೆ. ದುಃಖಡಿಪ್ಪಿನ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ತುಡರಾವೊಡ್‌ಂದ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಾದ್ ತನ್ನ ಬದ್ಕದ ಗಂಧದಲೆಕ್ ತರೆತೆರ್.

ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಡ ತುಳುನಾಡ್ ಆನಿಗ್ಲ ಇನಿಗ್ಲ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಡೇ ಮಾತ್ರತ್ ಭಾರತ ದೇಶಡೇ ಮಲ್ಲ ಪುದರಿತ್ತಿ ಊರು. ಮುಲ್ಲ ಜನಕ್ಕು ಪೊರುಡ್ ವಿದ್ಯೆಡ್ - ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಡ್, ಗುನ ನಡತೆಡ್ ದುಂಬುಲ್ಲೆಂದ್ ಪುಗರ್ತೆಗ್ ಕಾರಣಕರ್ತೆಡ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ಲಾ ಒರಿ ಪೆನ್ನಿಸ್ಕೆ ಸಂಶಯೋನೇ ಇಜ್ಜಿ.

ಬ್ಯಾಂಕ್ ದ ಕಳಟ್

ಮುಲ್ಲಾಕ್ಲ ಪ್ರಪಂಚಡೇ ಒಂಜಿ ಮಾದರಿಗ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಕ್ಲ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಅಪೆಗ ಹೆಚ್ಚದ ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಮಾರ್ಗ, ಶಾಲೆ ದಾಲಾದಾಂತೆ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟದೊಟ್ಟುಗ್ ಅವಿಜ್ಞಾನಡ್ ಬದ್ಕುನೆಕ್ಲ ಎಂಚ ಪಿರಿಕಟ್ ಮಲ್ಲೊಲಿಂ ದ ರಾತ್ರೆ ಪೆಗಲ್ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಲೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಹಕಾರ ತತ್ವೊಡು ಆತ್ ಮೋಕೆ ತೋಜಾಯೆರೆ ಕಾರಣ ಪಂಡ ಆರ್ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಿತ್ ನಂಬಿಕೆ ಇತ್ತಿನಾರ್. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಬೆರಿಸಾಯೊಗಾದ್ ಸರ್ಕಾರೊದಂಚಿಯೇ ತೊಪಿನಕುಲು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗ್ ಸೇರೈಂದಾಂಡ ಅಕುಲು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿಗ್ಲಾ ಸರಕಾರದಂಚಿ ತೊಪುಚೆರ್. ಅಕುಲಕುಲೆಗ್ ಬೋಡ್ಡಿನೆನ್ ಅಕುಲಗುಲೇ ಮಲ್ಲೊನುವೆರ್. ನನೊಂಜಿ ಕಾರಣ ಅಕುಲಕುಲು ಬುಳೆಪಯಿನ ಬುಳೆಕ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಸರಿಯಾಯಿನ ಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲೆಗ್ ಬೋಡ್ಡಿನೆ ದುಡ್ಡು ಕಮ್ಮಿ ಬಡ್ಡಿಡ್ ಅಕುಲೆ ಪಡೆಯರೆಗಾಪುಂಡು. ಆತೇ ಆತ್ ಅಕುಲೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಡು ಬತ್ತಿನ ಲಾಭೊನು ಅಕುಲಕುಲೇ ಪಟ್ಟೊನ್ನರೆಗಾಪುಂಡು. ಈ ಮೂಜಿ ಕಾರಣಲೆನ್ ಎನ್ನೊಂದು ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊನು ಮೆಚ್ಚೊಂಡೆರ್.

“ಕರ್ಮಣ್ಯೇ ವಾಕಾರಸ್ತೆ ಮಾಘಲೇಶು ಕದಾಚನ” ಗೀತೋಪದೇಶ ಮಲ್ಲಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತತ್ವದಲೆಕ್ಕ... ಆ ಜವನನ ಮಂಡೆಡ್ ನೂದು ಸಂಗತಿಲು ಮಂಚೊಂದಿತ್ತಾಂಡ್. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಪನ್ನಿನ ಲೋಕಮಾನ್ಯರ ಪಾತೆರ ಆರೆಗ್ ಸ್ಫೂರ್ತಿ, ಪಂಡಿ ಪಾತೆರದಲೆಕ್ಕ ನಡಪು ಗಾಂಧೀಜಿನ ಈ ಪಾತೆರ ಆರೆಗ್ ಪೊದಿಕೆ. ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರ, ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ ಆರ್ ಉಸುಲು, ಸೇವೆದ ಬೇಲೆಡೇ ಕೈಲಾಸಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. 1904ಡ್ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ಜ್ಯೂರಿಗ್ ಬತ್ತಿನೈಡ್ಲಾವರ ಐತ ಮುಖಾಂತರ ಬಡಪತ್ರೆದ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆಗ್ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಯದ ಕಾರ್ಯಗಾತ್ರ ಅಪೆಗದ ಮದರಾಸು ಸರಕಾರಗ್ ಮೇಲ್ ಮೇಲ್ ಕಾಕಜಿ ಬರೆದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯೆರ್. ಆರ್ ಈ ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನೊಡು 1909ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಸಹಕಾರಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ಲೆರ್. ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹೆಂದ್ ರಾಜ್ಯಡೇ ಪುದರ್ ಪಡೆಯೆರ್. ಸಹಕಾರ ಪಂಡ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ, ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಪಂಡ ಸಹಕಾರಂದ್ ಪನ್ನುನ ಪಾತೆರ ಅಪೆಗ ಊರೊರೆ ಚಾಲ್ತಿಡಿತ್ತಾಂಡ್.

ಆಂಡ ಜಗತ್ತೆದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ತತ್ವೊಲೆಡ್ ಎಡ್ಡೆತ್ತಿನಲ ಉಂಡು. ಪಡ್ಡೆದಲ ಉಂಡು.

ಒಂಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನನೊಂಜೆಕ್ ವಿರುದ್ಧ ಕನತ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ವೊದಿನ ಸಮ. ಆಂಡ ಐಕ್ ಬಾಲಗ್ಗಹಬಾಧೆ ಸುರು ಆಂಡ ದಾದಾವು? ಆರ್ ಈ ಪೊಸ ವಿಚಾರದ ಕಟ್ಟಲೆಗ್ ಜನಮಾನಿಗ್ ನಂಬಿಕೆ ಬೈದಿಜಿ. ಆಂಡ ಶಿವರಾಯೆರ್ ದುಂಬು ದೀತಿನ ಪೆಜ್ಜೆನ್ ಪಿರ ದೆತ್ ಚರ್. ಆರ್ ಸಾಧನೆದ ಗುಟ್ಟು ಪಂಡ ಸುರುಕು ಈಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಬೋಂಟೆ. ಈ ರಡ್ಡೆಕ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನವು ಧೈರ್ಯ, ಚಲ ಆರೆಗಿತ್ತೆಂಡ್. ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಡ್ ಎರ್ ಸಾಲ ದೆಪ್ಪಂದೆ ಪೋನಗ್... ಶಿವರಾಯೆರೆ ಸುರುಕು ಸಾಲದೆತ್ತರ್. ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಉಪಯೋಗನ್ ಮೇಲ್ ಮೇಲ್‌ಡ್ ಸಭೆ ಮಲ್ತಾದ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ಪುನಗ್ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಐತ ಎಡ್ಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ತರ್ಗ್ ಸುರುಮಲ್ತರ್. ಆರ್ ಬಿತ್ತ ಪಾಡ್ ಮಲ್ತೆ ಮಲ್ತಿನ ಮರ ಬುಲೆದ್ ಮರನಿಲಿಕೆ ಪರ್ಂಡ್ ಕೊರ್ಪುನೆನ್ ತೂದ್-ಜನಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತಾದ್ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆದ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಡ್, ಓಡಡ್ ಆತ್ತಂದೆ ಗುಡ್ಡೆ ತೋಟ, ಕಂಡ ದಂಟೋಂದ್ ಬಜೆ ಕಾರ್ಡ್ ಪೋದ್ 'ಸಹಕಾರ ತತ್ವ'ದ ಮಹತ್ವನ್ ವಿವರಿಸಾದ್ ಅಲ್ಪ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆನ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತರ್. ಈ ಗೌಜಿಡಾರ್ ತನ್ನ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಗ್ ಎಕ್ಮೆ ನೀರ್ ಬುಡೊಡಾಂಡ್. ಇಲ್ಲ ಸಂಸಾರನ್ ಮದಪೊಡಾಂಡ್.

ಆರ್ ಸೇವೆನೇ ಅಂಚೆನ. ಪುದಾರ್‌ಗಾತ್ರ ಪೇಪರ್‌ಡ್ ವರೆದಿ ಪೋಟೋ ಇಜ್ಜಿ ಸಭೆ, ಸಮಾರಂಭದ ಗೌಜಿ ಇಜ್ಜಿ ಮಣ್ಣಾದ ಮುದ್ದೆನ್ ಗುಡ್ಡೆ ಆದ್ ತೋಜಾವರೆಗ್ ಭೂತಕ್ಕನ್ನಡಿ ಬೋಡು. ಆಂಡ ಹಿಮಾಲಯಗ್ ಬೊಡ್ಡಿ ಆನೆಗ್ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟಂಡ್ ಮಾತ್ರನೇ ಆನೆ ಆತ್ತ.

ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಉದಿಪನ ಆತಿನ ಒಂಜಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಜಿಂಜ ಕಬರಾದ್ ಉಡೆದ್ ಇತ್ತೆದ ಉಡುಪಿ - ಕಾಸರಗೋಡ್‌ಡ್ ಅಲ್ಪ ಸಂಸ್ಥೆಲು ಕೊಡಿತ್ತೆಂಡ್. ಸಹಕಾರಿ ಬಂಧುಲೆಗ್ ಪುತ್ತೂರು ಪವಿತ್ರ ಕಾಶಿ ಆಂಡ್. 2ನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಪೂರ್ತ್ ಕಂಡದ ಬುಲಕ್ಲೆನ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣೊಡ್ ಸರಕಾರೊಗು ಲೆವಿ ಕೊರೊಡೆಂದ್ ಕಾನೂನು ಬತ್ತಂಡ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ನಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ತೊಂದರೆ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದ.ಕ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸೊಸೈಟಿನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತರ್. ಅಪಗದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಕಾರ್ಯ ಕುಶಲತೆನ್ ಮೆಚ್ಚಿದ್ ಐತ ಮಾತಾ ಪುದೆನ್ ಆರ್ ಪುಗೇಲ್‌ಗ್ ಜಾರಾಯೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ಕೊಡಿಕಡೆಲ ಸಹಕಾರದ ಬಿತ್ತನ್ ಬಿತ್ತನ್ ನೀರ್ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆನ ಕೊಡಿಪುಗು ಪಂಚಾಂಗ ಪಾಡ್ಯೆರಗಾಂಡ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಾರ ಸಾರ ಕೊಟೊಗ್ ತಂಪುದ ನಿರಲಾಯೆರ್. ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಕಾಸ್‌ದ ಸಾಯಮಲ್ಪೆಗಾತ್ರ ದ.ಕ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ 1914ಡ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಯಿನ್ ಮಂಗಳೂರ್ ವರ್ಗಾವಣೆಮಲ್ತರ್. ಅಪಗ ಆರೆ ಗುರ್ಕಾರ್ ಪೆಪ್ಪಿನ್ ವಹಿಸೊನೊಡುಂದ್ ಮಾತೆರ್ ಒತ್ತಾಯ ಮಲ್ಪುನಗಲ ಆರ್ ಒಪ್ಪಂದೆ ಆ ಮಾನಾದಿಗನ್ ರಾಮರಾಯೆರೆಗ್ ಬುಡ್ಡೆ ಕೊರಿಯೆರ್. ಒತ್ತು ಗುರ್ಕಾರ್ ಈರಾವೊಡೆಂದ್ ಮಾತೆರ್ ಹಟ ಪತ್ತನಗ್ ಆರೆಗ್ ಒಪ್ಪೊಡಾಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ 1914ಡ್

1928 ಮುಟ್ಟ ಆರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗ್ ಕಾರನಕರ್ತೆಯಾರ್.

“1931ಡ್ ಸುರುತ ಸತ್ತಿಗ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆರಾದ್ 1952 ಮುಟ್ಟ ಪಂಡ 21 ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಪೂರುಡ್ ನಡಪೋಯೆರ್.”

ಕಡಲ್‌ಗ್ ಕಡಲೇ ಸಾಟಿ ಪನ್ಪುನಲೆಕ್ ಪದ್ಧಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆಯಿನ ಕಡಲ ತೀರದ ಭಾರ್ಗವೆ ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್‌ನ ದೂರದ ಕುಂದಾಪುರಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಲೆಪ್ಪಾಯೆರ್. ಆರ್‌ಗ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಕುಲ್ಲರೆ ಜಾಗ ಮಲ್ತ್‌ಕೊರ್ದು ಆರೆ ಬರವಣಿಗೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಕಾರಂತರ್‌ನ ಪತ್ತ್ ಮೋನೆದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್. ವಿಶ್ವರೂಪಿ ಶಿವರಾಯೆರ್.

ಆರ್ ಆರ್ಥಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾತ್ರ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಯೋಜನೆ ಸಾಧನೆನ್ ತೂದು ಆ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿನ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ಪುರೆಗೇ ಸಾಧ್ಯದಾಂತಿನ ಕೃತಶಕ್ತಿನ ಆರೆನ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ ತೂನಗ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಮಾನ್ಯರ್ ಪುಟ್ಟುದು ಬತ್ತಿನ ಪುತ್ತೂರು ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿ. ಆರೆನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯೆಲೆಡ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಿನಕುಲು ಪುಣ್ಯವಂತರ್‌ಂದ್ ಆರೆನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಂದೊಂದಿತ್ತಿನ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ ಬರೆತೆರ್.

ಕೃಷಿಕೆರ್ ಉತ್ಪನ್ನಗ್ ಮಧ್ಯವರಿಲೆನ ಉಪದ್ರಡ್ ಲಾಭ ತಿಕ್ಕಂದೆ ಪೋನಗ ಬ್ಯಾರಡ್ ಮೋಸ-ಸುಲಿಗೆಲೆನ್ ಎದಿರೊಪುನ ಶಕ್ತಿ ರೈತರೆಗಿಚ್ಚೆಂದ್ ಆಕ್ಲೆನ ಅನುಕೂಲಗಾತ್ರ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ಕೃಷಿಕೆರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘನ್ 1919ಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಆರಾಮ್ ಹರಾಮಂ ಹೈ. ಈ ಪಾತೆರನ್ ಭಾರತದ ಸುರುತ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಪಂಡಿತ್ ಜವಹರಲಾಲ ನೆಹರೂ 50 ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಗಂಟೆ ಬೊಟ್‌ಡ್ ಆಪನ್ ಐಯ್ ದುಂಬೇ ಶಿವರಾಯೆರ್ ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಉಸ್ತುವಾರಿಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ಬೇಲೆ ಕಲ್‌ವೆರ್ನ ಹೆಡೆಪಟ್ಟಾಂಗ, ಚಪ್ಪೆ ಕೊಚ್ಚುನಾಕ್ಲೆ, ಊರುದಾಕ್ಲೆನ್ ತೂಂಡ ಆರ್ ದುರ್ವಾಸಮುನಿ ಆವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

1917ಡ್ ಸದಾನಂದ ಸಹಕಾರಿ ಫಾಪಖಾನೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನವು ಇಡೀ ಭಾರತ ದೇಶಡೇ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಮುದ್ರಣಾಲಾಯೆಂದ್ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆಂಡ್.

ಬೊಕ್ಕ

- ★ ಹರಿಜನ ವೆಲ್‌ಫೇರ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ
- ★ ಪುತ್ತೂರು ಭೂ-ಅಂಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕ್
- ★ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ
- ★ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಸಂಸ್ಥೆ
- ★ ಸಹಕಾರಿ ಧಾನ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಗೌಡೆರ್ ಬಂಟೆರ್ ಜೈನ, ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ

- ★ ಸಹಕಾರಿ ಲೇಬಲ್ ಯೂನಿಯನ್
- ★ ಸಹಕಾರಿ ಲೈಫ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ
- ★ ಸಹಕಾರಿ ನೌಕರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ
- ★ ಪರ್ತಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ

ಪೊಂಜೊಕ್ಲೆನ ಏಳಿಗೆಗಾತ್ರ ಮಹಿಳಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ

- ★ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ
- ★ ಜೇನು ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ
- ★ ಮೀನುಗಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ

ಇಂಚ ಒಂಜತ್ ರಡ್ಡತ್. ನೂರ್ದಿನ್ಮೂದ್ ಸಂಘಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿದ ಇತಿಹಾಸಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ಗ್ ಸುರುತ ಮಾನಾದಿಗೆ ಉಂಡು. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಇಷ್ಟರಾಯಿನ ಬೈಂದೂರು ಪ್ರಭಾಕರ ರಾವ್, ಬಿ. ವೆಂಕಟ ಕೃಷ್ಣರಾವ್, ಬಿ. ಮಂಗೇಶರಾವ್, ಎನ್. ಗಣಪತಿ ರಾವ್, ಪಿ. ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಮೊಕ್ಲೆನ ಬೆರಸಾಯ ಇತ್ತಂಡ್.

ಒಂಜಿ ಕಾಲಡ್ ಬಜಿ ಮಲೆತ ಪ್ರದೇಶಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಪುತ್ತೂರು ಅಪಗ ಜ್ವರ, ಸೀಕ್ದ ಮುದೆಲ್ದ ಕಾಡ್ಂದ್ ಎನ್ನಿನ ಊರು. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಇಂದ್ರಜಾಲಡ್ ಮುತ್ತೂರಾದ್ ಪರದೇಶಡ್ಲ ಸುದ್ದಿ ಆದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಂಡ್.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸಾಧನೆನ್ 1921ಡ್ 'ದಿ ಮಿಲ್ನಿಗೇಟ್ ಮಂತ್ರಿ' ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪೇಪರ್ಡ್ ಆರ್ ಬಗ್ಗೆ ಒಂಜಿ ಪುಟ ನಿಲಿಕೆ ಭಾವಚಿತ್ರ ಸಮೇತ ಮೆಚ್ಚಿದ ಲೇಖನನ್ ಬರೆದ್ ಮದಿಪುದ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ ಕೊರ್ದಿನಪು ಎಲ್ಯ ಸಂಗತಿ ಆತ್. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಡ್ಲ ಆ ಬಿರ್ಡನ್ ಪಡೆಯೊಡಾಂಡ. ಮಲ್ಲ ಭಾಗ್ಯ ಬೋಡು, ಈ ಮಾನಾದಿಗೆನ್ ಭಾರತ ದೇಶದ ಬಿರೆಲೆನಿಕೆದಾತ್ ಜನಕ್ಲ ಮಾತ್ರ ಪಡತಿನಾಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಮೇರ್ಲೆ ಒರಿ. "ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕಾದ್ರೆ... ಈ ಎಂಕಾದ್ರೆ... ನಮ ಮಾತ ದೇಶಕ್ಕಾದ್ಲೆಂದ್ ನಂಬ್ದಿನ. ನಂಬಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ದ ತೋಜಾದಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್. ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುರ್ಕಾರೆ ಆದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯುನಂಚಿನ ಶಕ್ತಿ-ಭಾಗ್ಯ ಆರೆಗಿತ್ತಂಡ್. ಆಂಡ ಆರ್ "ಗ್ರಾಮ ಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣನೇ ಎನ್ನ ಗುರಿ, ಐತ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗ್ ಎಡ್ಲೆಪುದ ಸಾಧನ. ಆತ್ ಸಂತ್ಯಪ್ಪಿಡ್ ಮಲ್ತುನಂಚಿನ ಬೇಲೆ ಪೊರ್ತುಡು ನಡಪೊಡು. ನೂದ್ ಓಡಗ್ ಕಾರ್ದೀದ್ ದಾದಲ ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟಂದಿನೈಡ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ "ಸಹಕಾರ ಆಂದೋಲನದ ಶಂಖ ಮೊಲಗಡ್ಂದ್ ಆರ್ ಸತ್ಯದ ಪಾತೆರ. ಇಜ್ಜಿಡ ಅಪಗ ಆರ್ ಕೇಂದ್ರದ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲಡ್ ಮಂತ್ರಿ ಆದ್ ಮೆರೆದಿತ್ತೊಲಿ. ಪುತ್ತೂರು ಪಂಡ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿದ 'ರಾಕ್ಡೇಲ್' ಪಂಡ್ಡ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ಡ್ ಪುದರ್ ಬರಪ್ಪನಕ್ ಆರ್ ಪುರುಸೊತ್ತುದಾಂತೆ ಬೆಂದಿನನೇ ಕಾರಣ."

ಪುತ್ತೂರ್‌ದ ಈ ಶಕಪುರುಷನ ಮೆದುಲ್‌ಡ್ ಮೆಂಚುನ ಕಜ್ಜಕೊಟ್ಟದ ಉದಿವುಡೇ
ಅರ್‌ ಬದ್ಡ್ ಅರ್‌ಂಡು.

ಶಿಕ್ಷಣೋದ ಕಳಟ್

ಪುತ್ತೂರ್‌ದ ಪಂಚಾಯತಿ ಬೊಕ್ಕ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರಾತಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ
ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆ ಹಳ್ಳಿಲೆದ ಗುರ್ತು ಇತ್ತ್ಂಡ್. ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ
ಸೌಕರ್ಯದಾಂತಿನ ಏತೋ ಕುಗ್ರಾಮಲಿತ್ತ್ಂಡ್. ಆರ್‌ ಗುರ್ಕಾರ್‌ಡ್ ಸುರುಕು ಮಲ್ತಿನ
ಬೇಲೆ ಪಂಡ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತಿನವು. ತಾದಿ ಸಂಕ ಮಲ್ತೆರ್.
ಇಜ್ಜಡ ಅಲ್ಪದ ವಾಪದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ಪನು ಪಂಡ ಅವು ಕನತ ಸಂಗತಿ ಆಯ್‌ಂಡ್.
ಆರ್‌ ಸಾಹಸ ಬಿರಾತಿಕ್‌ ಜಂಜ ದಂತ ಕತೆಕ್ಲ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ಇತ್ತಲ ಪಾತೆರ ಕತೆಟುಂಡ್
ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ವಾ ಸಭೆ ಆತ್ತ್‌ಡ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆದ ಲೇಸಾಂಡಲ ಆರ್‌ ಉಪ್ಪೊಡು. ಸಹಕಾರ-
ಸಾಂಗತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ-ರಾಜಕೀಯದ ಪಿರವುಡಿತ್ತಿನ ತಾಂಗ್ ಕೊರುಂಚಿನ ಬೆರಿ
ಮುಳ್ಳಾದ್ ಆರ್‌ ಮಾತೆರ್‌ಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನಾರ್. ಕಾಸ್‌ದಾಕ್ಲಲ ಸಮ, ಬಡಪತ್ತದಾಕ್ಲೆಗ್ಲಾ
ಸಮ ಪೆರಬೇದ ದಾಂತ ಒಂಚೇ ಭಾವನೆಡ್ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನಲಕ್ ಸಲಿಗೆ ಕುಸಿ ವಾಸಿಡ್ ಅರ್‌
ಪ್ರೀತಿಡ್ ಬಿಲೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜೋಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗ್ ಜೋಕ್ಲಾದಿತ್ತೆರ್.

ಕಾಸಿತ್ತಿನಲ್ಲ ಜನ... ಸಕ್ಕರೆ ಇತ್ತಿನಲ್ಲ ಪಿಜಿನ್ ಪನ್ನಿಲೆಕ್ ಕೆಲವರ್ ಅನಗತ್ಯದಾಕ್ಲಲ
ಕಾಸ್‌ಗಾದ್ರ ಅರ್‌ಡೆಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲಸರ್‌ ಸೀಕ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಬುಡದಿಗ್ ಮರ್ಡ್ ಕನರೆಗ್
ಆರೆಡಪ ಕಾಸ್ ಇಪ್ಪುಜ್ಜಿ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲ ಆರೆನ್ ಬಜೆ-ಕೈತ ದಾಸೆಂದ್ ಅಡ್ ಪುದರ್‌ಡ್
ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಒರ ಮಲ್ಲ ಕವಿ ವಿ.ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಆರ್‌ ಶಿವರಾಯೆರ್‌ ಮಗಳನ ಮದ್ಯೆಗ್
ಬತ್ತಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಲ್ಪ ಸಾರೊ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಗಡ್‌ದ ಉನಸ್, ತಿನಸ್, ಎಡ್ ನೈಟ್ ಮಲ್ತಿನ ತೀಪೆದ
ಐನಾಜಿ ನಮೂನೆದ ಭಕ್ಯಲು? ಸಿಂಗರಿನ ಪೊರುದ್ ಮಂಟಪ. ಬೇಂಡ್-ವಾಲಗೊದ,
ಬೆಡಿ-ಕದೊನಿದ ರಂಪು, ಅಪಗದ ಕಾಲಡ್ ಸಾರಗಟ್ಟೆಡ್ ಮದ್ಯೆಗ್ ಖರ್ಚಾದಿಪ್ಪಂದ್ ಲೆಕ್
ಪಾಡ್‌ತಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಈ ಕಾಸ್‌ದಾಂತಿ ಕುಚೇಲಗ್ ಎಂಚ ಸಾಧ್ಯಾಂಡ್‌ಂದ್ಲ ಯೋಚನೆ
ಮಲ್ತಾದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆಂಡ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ತೆರಿನಗ ಆರ್‌ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗ್ ಮೂಂಕುದ ಮಿತ್ತ್
ಬಿರೆಲ್ ದೀಯೆರ್‌ಗೆ.

ಆ ಮದಿಮೆಗ್ ದಿನಕೂಲಿಡ್ ಬೆನ್ನುನಾಯೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿವಂತೆರ್.
ಮಾತಾ ಅರಿ ಕಜಿಪುಕಾಯಿ ಮುಟ್ಟು ಗರ್ನಾಲ್ಡ್ ದೊಂಪದ ಅಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟು ಇಂಚ ಒರಿ ಒರಿ
ಒಂಚೊಂಚಿ ಬೇಲೆದ ಖರ್ಚನ್ ಪಟ್ಟೊಂದು ನನ ಇಂಚ ಮದ್ಯೆ ಆವಂದ್‌ಗೇ ಪನ್ನಿ ರೀತಿಡ್
ಅಂಚ ಥಾಂ-ಥೂಮ್‌ಡ್ ಮದ್ಯೆ ಮಲ್ತೆತ್ತೆರ್‌ಗೆ ಸಂಸಾರಡ್ ವೈರಾಗ್ಯಮೂರ್ತಿ ಆಯಿನ ಈ
ಶಿವಗ್. ಈ ಸಂಗತಿ ಬೊಕ್ಕ ತೆರಿನಿಗ. ಲೋಕೊಡ್ ಕಾಸ್‌ನ್ ಎಂಚಲ ಸಂಪಲೊಲಿ ಆಂಡ

ಜನಕ್ಕೆನ ಮೋಕೆ ವಿಶ್ವಾಸ ತಿಕ್ಕುವ ಭಾಗ್ಯ ಏತ್ ಜನಕ್ಕೆಗುಂಡು? ಅಪಗ ಮದ್ದೆ ಆದ್ ಒರಿನ ಅರಿ ತಾರಾಯಿ, ಪರಾಂದ್ ಕಜಿಪು ಕಾಯಿಲೆನ್ ಮಾತಾ ಊರ್ದ ಬಡವರಗ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗ್ ಧರ್ಮಗ್ ಪಟ್ಟಿನ ಗುನಕ್ ವಿ.ಸೀ. ಮೇರ್ ತರೆಬಗ್ಗಯರ್. 1932ಡ್ ಮಹಾಳಿರೋಗಡ್ (ಕೊಳೆ ರೋಗೊ) ಅರೆಬುಲೆತಿನ ಬಜ್ಜೆಯಿ ಮಾತಾ ಪಟ-ಪಟ ತಾಲ್ದ ಭಾರಿ ನಷ್ಟ ಆಂಡ್. ಅಪಗ ಅರ್ ಪಾತೆರ ಡಿಲ್ಲೆಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತಾಂಡ್. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರಗ್ ಸಾಯ ಕೋರ್ದ ಮನವಿ ಬರೆಯೆರ್. ಸತ್ಯನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ತೆರಗಾದ್ರ ಅಲ್ಲೆಡ್ ಜನ ಬತ್ತೆರ್. ಆರ್ ಮನವಿಗ್ ಒಪ್ಪಿದ್ ಪರಿಹಾರಗ್ ಕಾಸ್ತ ಸಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. ಕಟ್ಟುನ ತೀರ್ಪೆಗ್ಗ ವಿನಾಯಿತಿ ಮಲ್ತೆರ್.

ತೋಟದಾಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಮಲ್ತಾದ್ ಬಜ್ಜೆಯಿ ರೋಗ ನಿರೋಧಗಾದ್ರ 'ಮಹಾಳಿರೋಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ'ನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಮುಲ್ತ ಕೀಟನಾಶಕ ರೋಗನಾಶಕ ಅತ್ತಂದೆ ಕೃಷಿಕ್ ಬೋಡೆತ್ತಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಲೆನ್ ಸಾಲದ ಮೂಲಕ ಪಡೆಯರೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. ಮಾಜಿ ವಿಧಾನಮಂಡಲ ಸದಸ್ಯರಾಯಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಮುಕುಂದರಾಯೆರ್. ಕೈಲಾಸವಾಸಿ ಪರಶಿವಗ್ ಮುಕ್ತಗ್ಲೆಂಡ್ ಪುದಾರುಂಡು. ಈ ಶಿವನ ಮೂಜಿಕಣ್ ಪಂಡ 1) ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ 2) ಗ್ರಾಮ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ 3) ಗ್ರಾಮದ ಪಾಠಶಾಲೆ ಈ ಮೂಜಿ ಕಣ್ಣುಲು ಎಡ್ಡೆಪಡ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತುಂಡ ಮಾತ್ರ. ಭಾರತ ದೇಶ ಉದ್ಧಾರಾವಂದ್ ಪಂಡಿತ್ ನೆಹರು ಪಂತಿನ ಈ ಪಾತೆರನ್ 40 ವರ್ಷದ ಪಿರವುಡ್ ಈ ಮುಕ್ತಗ್ಲೆ ಕಾರ್ಯೋದ ರೂಪೊಡು ಮಲ್ತಾದ್ ತೋಜಾಯಿನಾರಂದ್ ಪುಗರೆಂದೆರ್.

ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಅಪಗ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಇಜ್ಜಾಂಡ್. 1916ಡ್ ಪುತ್ತೂರು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಕಟ್ಟಾದ್ "ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಸಂಘ 1965ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜ್ಡ ಉದಿಪಿನೆಗ್ಲಾ ಕಾರನಾಂಡ್." "1917ಡ್ ಗೌಡ ಸಮಾಜದಕ್ಲೆಗ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಘನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಜಿಂಜ ಶಾಲೆಲೆನ ಉದಿಪನೆಗ್ ಕಾರಣರಾಯಿನ ಈ ಸಾಧಕೆ ಐತ ಎಡ್ಡೆವುದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ಗಾ... ಅಪಗಪಗ ಪೋದ ಓದುದೊಟ್ಟುಗ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಮಾನಸಿಕ, ಶಾರೀರಿಕ ಬುಲೆಚಿಲ್ಗಾತ್ರ ಆಟ, ಮನೋರಂಜನೆ ಇಂಚಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಲಿಪ್ಪುಡಂಡ್ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಲೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಲ್ಲದ ಮಾಸ್ತೆರಾಕ್ಲೆನ್ ಬೇಲೆದಾಕ್ಲೆಡ ಕಷ್ಟ-ಸುಖ ವಿಚಾರ್ತಿದ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಬಂಗಾರ್ಡ್ ಗುಣನ್ ಕಣ್ಣೆಡ್ ತೂಯಿನ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ "ಇಂಚಿನಾರ್ ಕೋಟಿಗೊಂಜಿಂ" ಪನ್ನೆರ್. ಬ್ಯಾಂಕ್ಡ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷೆರಾದ್ ಕುಡ್ಲೆಡ್ ಕುಲ್ಲುನ ಪ್ರಸಂಗ ಬನ್ನಗ ಉಂದುವೇ ಕಾರಂತೆರ್ ಶಿವರಾಯೆದಾಂತಿನ ಪುತ್ತೂರು ನನಗ್ ಸತ್ತೂರ್ಡ್ ಬೇನೆಡ್ ಪನ್ನೆರ್ಗೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಳೆಟ್

ಸಾಹಿತಿ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ದ ಊರು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ. ಆಯಿನ್ನೆಡ್ವಾವರ ದುಂಬುಡ್ಡಿಂಚಲ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಕೂಟೊಗ್ ಆರ್ ಇಷ್ಟೆರ್. ಆರ್ ಅಪಗಪಗ ಪುತ್ತೂರ್ ಪೋದ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮೇರ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ಶಿವರಾಯೆರ್ದ ಸಮಾಜಸೇವೆ. ಉಂದು ಬುಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕದ ವಿಚಾರ ಸಂಚಾರಡ್ ಇರ್ವೆರ್ದಲ ಸಮಾನ ಆಸಕ್ತಿ. ಅಂಚ ಕಾರಂತೆರ್ದ ಪುತ್ತೂರ್ ತರುಡಾಯೆರ್. ಒರಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ನರಮಾನಿ... ನನೊರಿ ಪ್ರಚಂಡ ರನಮಾನಿ... ಈ ರಡ್ಡ್ ಮಾ-ಶಕ್ತಿಲು ಸೇರಿನ್ವೆಡ್ ಪುತ್ತೂರು ಬೆಳೆಗ್ಂಡ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ದ ಮನಸ್ಸದ ಭಾವನೆಗ್ ಕಾರಂತೆರ್ ರೂಪ ಕೊರೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಆರ್ದ ಪತ್ತ್ ಮೋನೆದ ಮರಾಟಿಕದ ಪ್ರಯೋಗಲು ಅಲ್ಪ ಬೂಕ್‌ಡ್, ನಾಟಕಡ್, ನೃತ್ಯ ರೂಪಕಡ್, ಛಾಯ, ಮೂಕ, ಗದ್ಯ ನಾಟಕಡ್ ಮೂಡ್ಡ್ ಬರೊಂದಿತ್ತೆಂಡ್. ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ಇಂಚ ವೆನ್ವೆರ್ “1930ಡ್ ಯಾನ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿದಾರೆನ ಆಕರ್ಷಣೆಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಪೋಯೆ. ಎನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗ್ ಮಾತಾ ಆರ್ ಸಾಯಮಲ್ತೆರ್. ಬಾಲವನ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಂಡ್. ಎನ್ನ ಪ್ರಯೋಗಗ್ ಅಲ್ಪ ಆಡುಂಬೊಲಾಂಡು. ಶಾಲೆ ಶಾಲೆಗ್ ಪೋದ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ಡ್ ನಾಟಕಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವೊಂದಿತ್ತೆ. ಶಿವರಾಯೆರೆಗ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳೆಟ್ ಏತ್ ಇತ್ತೆಂಡ್ ಪಂಡೆ.. “ಯಾನ್ ಆ ಕಾಲಗ್ ನಾಟಕಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೊಂದಿಪ್ಪನಗ್ ಆರ್ ಎನಡ “ಶಿವರಾಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕೆಡುಕುಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಅಸ್ವಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆದ ಮಿತ್ತ್ ಬೊಕ್ಕ ಮದ್ಯಪಾನದ ನಿವಾರನೆದ ಮಿತ್ತ್ ಬರೆಲಾಂದ್” ಪಂಡೆರ್. ಅಂಚನೆ ಬರೆತಿನ ನಾಟಕಲೆನ್ ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಮಾತಾ ಶಾಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬಾ ತೋಜಾವರೆಗ್ ಅಟ್ಟನೆ ಮಲ್ತೆಕೊರ್ದೆರ್.

ನನ ಒಂಜಿ ಮದಪರೆಗಾವಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಪಂಡ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಡ್ ಶಾಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಒಂಜಿ ಸಭೆಕ್ ಮಾತಾ ಜಾತಿದಾಕ್ಲಲ ಸೇರಿದಿತ್ತೆರ್. ಉನಸದ ಏರ್ಪಾಡ್‌ನ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಮಲ್ತೆದಿತ್ತೆರ್. ಪೊರುಡ್ಲ ಉನಸಾಂಡ್. ಸಮಸ್ಯೆ ಬತ್ತಿನವು ಬೊಕ್ಕ. ಸಾಲ್‌ಡ್ ಕೊರಗೇ-ದಲಿತೆರ್ ಕುಲ್ಪಿನ ಕಾರಣ ಮಡೆತಿರೆನ್ ಏರ್ ದೆಪ್ಪೊಡ್‌ಂದ್ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರ್ ಮೋನೆ ಮೋನೆ ತೂದ್. ತಿರ್ರಜಾತಿದಾಕ್ಲೆನ್ ಇರೆ ಬುಡ್ಡ್ ಬಾಕಿದೆನ್ ದೆತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಶಿವರಾಯೆರ್ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ್ತಿನಾರೇ ಪಿರ-ದುಂಬು ತೂವಂದೆ ಮಡೆತಿರೆನ್ ಗೆತ್ತೆದ್ ದಕ್ಕದ್ ಬತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆರ್ ಭಾಷಣಡ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಕಾರ್ಯಡ್ ಮಲ್ತೆ ತೋಜಾಯೆರ್. ಇಂಚಿನ ಸಾರ ಪ್ರಸಂಗದ ಕೆತೆಕ್ಲ ಇತ್ತೆಲ ಅಲ್ಪದ ಪರೆಬೆರ್ದೆ ಬಾಯಿಡ್ ನಲಿಪುಂಡು. ಕಾರಂತೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪುತ್ತೂರುಡ್ತಿನ ಮುಟ್ಟ ಆತ್ಮ ಒಂಜಿ ಜೂವರಡೆದಲೆಕ್ ಇತ್ತೆರ್. ಅಪಗ ಆರ್ಕೆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಕ್ರಾಂತಿದ ಚಳುವಳಿಗ್ ಬಲೆಕಟ್ಟರೆಗಿಜ್ಜೆ

1930ಡ್ 40ದ ನಡುತ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸಕಾಲ. ಪುತ್ತೂರ್ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ದಸರಾ ಪರ್ಬ ಭಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ನಡತೊಂದಿತ್ತೆಂಡ್. ಮೈಸೂರು ದಸರೋತ್ಸವ ಬುಡುಂಡ ಬೊಕ್ಕದ ಸ್ಥಾನ

ಪುತ್ತೂರ್‌ಗ್. ಆ ಪತ್ತದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಲು ಪಂಚೊಡ್ ಒಂಜೆತ್ತ್. ಒಂಜಿ ಪೂರಾಪೊಂದಿತ್ತಂಡ್. ಕಲಾವಿದರ್ ಮಾತ್ರತ್ತ್ ಊರ್ದ ಪ್ರತಿಯೊರಿಲಾ ಆ ದಿನಕ್ಕೆನ್ ಕಾತೊಂದಿತ್ತರ್. ಪರ ಊರುಡ್ಡು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರೆನ್ ತರ್ಪಾಪೊಂದಿತ್ತರ್. ನೆತ್ತ ಜವಾಬ್ದಾರಿನ್ ಕಾರಂತರ್ ವಹಿಸಪೊಂದಿತ್ತರ್. ಆ ಕಾಲೊಡು ಪುತ್ತೂರು ಒಂಜಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಆದಿತ್ತಂಡ್.

ಶಾಲೆದ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಲೆತ ಅಭಿರುಚಿತೊಟ್ಟುಗ್ ಪ್ರವಾಸನ್ ಏರ್ಪಾಡ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತರ್. ಗೊಬ್ಬು-ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಪಾರ ಪಂಡ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತರ್. ಹಳ್ಳಿದಾಕ್ಲೆನ್ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾತ್ರ. ಪ್ರತಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಡ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತರ್. ಆಸ್ತತ್ತ್ ಮಲ್ತರ್. ಐತೊಟ್ಟುಗ್ ಸಚಾರೀ ವಾಚನಾಲಯ ಸಂಚಾರೀ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೌಲಭ್ಯನ್ ಕೊರಿಯೆರ್.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರನೆಗಾದ್ರ ಭಾರಿ ಬಂಜ ಬತ್ತರ್. ದಲಿತರ್ ಶಾಲೆಗ್ ಬತ್ತಂಡ ಬಾಕಿದ ಜೋಕ್ಲು ಬರೊಂದಿತ್ತಜೆರ್. ಬತ್ತಂಡಲ ಆಕುಲು ಪಿದಾಯಿ ಕುಲ್ಕೊಡಾಂಡ್. ಮಾಸ್ತರ್‌ನಾಕ್ಲೆಗ್ ತ್ರಿಶಂಕು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ. ಅಪಗಾರ್ ಯಾನ್ಲ ಒರಿ ದಲಿತೆ. ಎನ್ನ ಜಾಗೆಲ ಅಲ್ಪನೆಂದ್. ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನ ದಾಖಲೆಲೆನ್ ಆಡೆಗ್ ತರುಡಾದ್ ತೂನಗ. ಊರ್‌ದಾಕ್ಲು ಬೊಕ್ಕ ಮಾಸ್ತ್ರಿನಕ್ಲೆ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲಿಯೆರೆ ಆರ್ ಬದ್ಕಲ ಬಡಪತ್ತದಾಕ್ಲೆನಲಕ್ ಸರಳ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ರೇಶನ್ ಪೂರ್ಡ್ ಒಂಜಿ ಪೂರ್ಡ ಉನಸ್‌ಗ್ ಆನಿ ಅರಿ ತಿಕ್ಕುನೇ ಬಂಜ. ಆರ್ ಆನಿ ಆನಿಗ್ ಆನಿ ಆನಿದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೆ ಸುದ್ದೆ ಆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣೊಡ್ಲತ್ತ ಆರ್ ಈಶ್ ಮಾತಾ ಜನಹಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಲೆನ್ ಮಲ್ತರೆಗಾಂಡ್. ಪಾರಿತೋಷಕ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಮಾನಾದಿಗನ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮಲ್ತೆತ್ತರ್. ಸಂಸಾರಡಲ ಆತೇ. ಸೇವ್‌ದ ಇರತ ಮಿತ್ತ ನೀರಿತ್ತಿಲೆಕ್ ಇತ್ತರ್. ಆರಡಪ ಕೆಲಸಗಾದ್ರ. ಏಪಲ ಇಲ್ಲೆ ನಿಲೆ ಜನ. ಬಿನ್ನೆರ್ ತಪ್ಪರೆಗಿಜ್ಜೆ ಆರ್ ಬುಡದಿ ಉಮಾ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ ದೇವಿ. ಕಂಡನೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಬುಡದಿ. ಇಲ್ಲದ ಮಾತಾ ರಕೋಲೆನ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಆರೆನ್ ಎಡ್ಡೆ ಗುನಕ್ಲೆನ್ ತೂದ್. ಒಂಜಿ ವೇಳೆ ಆರೆಲೆನ್ ಚೊಂಟಿಂತ್ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಲ್ತಿತ್ತಂಡ ಎಂಕ್ ಮಲ್ಲ ನಷ್ಟ ಆತ್‌ದುಂದ್ ಪಂಡೊಂದಿತ್ತರ್. ಜೋಕ್ಲುಲ ಆರಲಕ್ ಬುದ್ಧಿವಂತೆರ್. ಆನ್ ಜೋಕ್ಲು ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಡ್ ಓದ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕೆಲಸಡಿತ್ತರ್. ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತಿನ ಮಗಲ್‌ನಾಕ್ಲುಲ ಎಡ್ಡೆ ಎಡ್ಡೆ ಮನೆತನಗ್ ಮರ್ಮಲಾದ್ ಪೊಗ್ಗಿತ್ತಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಒರಿ ಮಾರ್ಮಾಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟಕ ಲಲಿತಕಲೆಕ್ಲೆಡ್ ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯೆರ್ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನಾರ್. ಆರ್ ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ವಿದ್ಯೆನ್ ಕೊರಿನತ್ತಾವಂದೆ ನಾಟಕಡ್ ಪಾರ್ಟ್ ಮಲ್ತರೆಗ್ ಆನಿದ ಕಾಲಡ್ ಅವಕಾಶ ಕೊರಿತ್ತರ್. ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಸಮಾನತೆ ಬೋಡೆಂದ್ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ಲೆ ಮಲ್ತೆದ್ ತೋಚಾಯಿನಾರ್. ಆರ್ ಪೊನ್ನು ಪೆದ್ದುನಾಕ್ಲೆನ ಕಷ್ಟನ್ ತೆರಿತ್ತಿನಾರ್. ಕಾಸಿತ್ತಿನಾಕ್ಲು ಅಪಗ ಬದಿ ಇಜ್ಜಿಡಲ. ಗೌಜಿದ ಮದ್ದೆ ಮೈ ನಿಲೆ ಬಂಗಾರ್, ಪುಡಾಯಿನಿಲೆ

ಬೊಲ್ಲಿದ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಕೊರೊಡೆತ್ತಂಡ್. ಅಂಚನೆ ಆರ್ ಎಲ್ಯ ಮಗಲ್ ಡಬ್ಬಲ್‌ಡಿಗ್ಗಿ ಓದಿನಾಲ್. ಆರ್ ಮದ್ದದ ವಿಷಯೊಡು ಕೊರ್ಪುನ, ದೆತೊನ್ನುನ ಪಾತೆರಕೆಲ ಆಂಡ್. ಮದ್ದೆಗ್ ದಿನತೊಪಿನವು ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ ಇತ್ತಂಡ್.

ಆಪಗ ಆಣನ ಅಪ್ಪ ಪಿಟ್ವಾಸ್ ಬುಡುದೆ ಬೊಲ್ಲಿದ ಮಲ್ಲ ಹರಿಯಾನ ಬೋಡುಂದ್ ಪೊಸ ಬೇಡಿಕೆನ್ ದುಂಬು ದೀದ್ರ್, ಕೊರುಂಡ ಮಾತ್ರ ಮದ್ದೆಗ್ ಒಪ್ಪಿಗಿಂದ್ ಪನ್ನಗ್...

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕೋಪಡ್ ದರಿತೆರ್. ಈ ಮದ್ದೆ ಬೊಡ್ಡಿಂದ್ ಪನ್ನಗ್ ಬತ್ತಿನ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಗಾಬರಿಡ್ ಈ ಸಾರ ಸಾರ ರೂಪಾಯಿನ್ ಪಾಪದಾಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೆಗ್ ದುಂಬು- ಪಿರ ತೊವಂದಿನಾಯೆ. ಬಜಿ ನೂದ್ ರೂಪಾಯಿಗ್ ಚರ್ಚೆದಾಯೆ? ಒಪ್ಪಿದ್ ಬುಡ್ಲಂದ್ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಪನ್ನಲ ಮೇರ್ ಕೇನಂದೆ. ಮುಲ್ಲ ಬೊಲ್ಲಿದ ಹರ್ಮಾನ ಕೊರ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆತ್ತ್. ಆಂಡ ಬಂಗಾರ್ಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿನ ಎನ್ನ ಮಗಲೆನ್ ಆ ಚಿನಿವಾರ ದಾಸೆದ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೆಯೆಂದ್ ಲಕ್ವಾದ್ ಬುಡಿಯೆರ್. ಆಪಗ ನಿಶ್ಚಯ ಆತಿನ ಪೊನ್ನೆಗ್ ಮದ್ದೆ ತತ್ತದ್ ಪೋಂಡ ಬೊಕ್ಕ ಆಲೆಗ್ ಮದ್ದೆ ಆಪಿನವು ಕನತ ಪಾತೆರ್. ಆಂಡ ಮೇರ್ ಎಡ್ಡೆ ಮನೆತನಗ್ ಮಗಲೆನ್ ಮದ್ದೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಿನವು ಆರ್ ತಿಗಲೆದ ಗಡ್ಡೆತನ.

ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಂಡ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಮದಿಪು-ಸುಗಿಪು. ಒರ ಆರ್ ಕಷ್ಟಕಾಲಗ್ ಆರ್ ಸ್ವಂತ ಇಲ್ಲನ್ ಅಡವುದೀದ್ ಸಾಲ ದೆತ್ತೆರ್. ದಾನ-ದರ್ಮ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಿನ ಒಟ್ಟಿ ಕೈಟ್ ಕಾಸ್ ಒರಿವೆ? ವಾಯಿದ ಕರಿನಗ್ ಏಲಂಗ್ ಪಾಡ್ಲೆಂದ್ ಆರೇ ಸಾಲ ಕೊರ್ಪಿನಾಕ್ಲೆಡ ಆರಾದೇ ಪನ್ನೆರ್‌ಗೆ. ಆಂಡ ಏರಾ ಅನಾಮಧೇಯನ ಸಾಯಡ್ ಇಲ್ಲ್ ಒರಿಂಡ್‌ಗೆ.

ಆರ್ ಅಭಿಮಾನಿಲು-ದೋಸ್ತಿನಾಕ್ಲು ಮಾತಾ ಒಟ್ಟು ಸೇರ್ಡ್ ಕಾಸ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತದ್ ಇಲ್ಲನ್ ಬುಡಾಯೆರ್. ಈ ಮೋಕೆ ಆತ್ತ ಮಲ್ಲ ಆಸ್ತಿ? ಬೊಕ್ಕ ಆರ್ ಅಕ್ಕಾಲೆಕ್ಲೆನ ರನನ್ ದೀಯೊನಂದೆ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ಪಿನವು ಬೇತೆ ಸಂಗತಿ.

ಇಂಚ ಆರ್ ಶಿಸ್ಟ್‌ಡ್ ಗಡಿಯಾರ, ಬೇಲೆಡ್ ಚಣೆಲ್, ತ್ಯಾಗಡ್ ಗೊಮ್ಮಟೇ, ಸತ್ಯಡ್ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೆ. ಸರಳಜೀವನಡ್ ಗಾಂಧಿ. ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಗುಣಕ್ಲು ಒರಿಯಡಪ್ಪ ಎರಕಾದಿಪ್ಪಿನವು ಭಾರಿ ಅಪುರೂಪ. ತಾನ್ ಪೋಯಿನಲ್ಲ ದಾದಾಂಡಲ ಕುರೆ-ಕೆಜವು ಇತ್ತಂಡ ಆರ್. ನನೊರಿಯಡ ಪನಂದೆ ಆರೇ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತಿನ ಜಿಂಜ ಉದಾರ್ಮಲುಂಡ್.

ಮೈಸೂರ್ ದಿವಾನರಾಯಿನ ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಕಾಯಿಲ್ ಆರ್ ಆಪ್ತೆ ದೋಸ್ತಿ. ಆಂಡಲಾ ಐತ ದುರುಪಯೋಗ ಮಲ್ಪಿನಾರತ್ತ್. ಒರ ಬಜೆಟ್‌ಡ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ತುದೆತ ಸಂಕದ ನಿರ್ಮಾಣದ ಹೆಚ್ಚದ ಖರ್ಚೆನ್ 'ಆಡಿಟ್' ಒಪ್ಪಂದೆ ಪೋನಗ್.. ಆ ತಪ್ಪುಗ್ ತರೆಬಾಗ್‌ದ ಐಟಿತ್ತಿನ ಮಾತಾ ಸದಸ್ಯೆ ರೊಟ್ಟುಗ್ ಆರ್ ಸಾರತ್ತನೂದ್ ರೂಪಾಯಿನ್ ಕೈಟ್ ಪಾಡ್ಡ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಆರ್.

ಆ ಕಾಲೊಡು ಶಿವರಾಯೆರ್‌ಗ್ ರಾಜಕೀಯೊಡು ಆಸೆ ಇತ್ತ್ ದುಂಡ ಮಲ್ಲ ಓಟುಗು

ಉಂತುದು ಗೆಂದುದೊಲಿ. ಆಂಡ ಅಂಚಿನ ಅಬುಲಾಸೆ ಆರೆಗಿಚ್ಚಾಂಡ್. ಒರ ಎ.ಬಿ. ಶೆಟ್‌ನ್ ಗೆಂದಯರ್ ಕುಡ ಒರ ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತೆರೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯೊ ಕೊರ್ದು ಗೆಂದಾಯೆರ್. ಇಂಚ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಂಡಿನೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾಯೆರ್. ಮಲ್ತಿನೆನ್ ಕೈಲಾಸದ ಮಿತ್ತ್ ಎರ್ರೆಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಗ್ರಾಮದ ಉದ್ದಾರಗಾದ್ ಮಂತ್ರಿ ಆಪಿನ ಅವಕಾಶನ್ ಕಲೆಯೊಂಡೆರ್. ಮಠ-ಮಂದಿರ ಪಂಥ ಕಟ್ಟಂದ್ ದುಡ್ಡದ ಬಲ ದಾಂತೆ... ಜನಕ್ಕೆನ ಬಲಟ್... ಪುಜೊಳ್(ಸೊನ್ನೆ)ಡೇ ಬುಲೆಯೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಸೊನ್ನೆನೇ ಒರಿತೊಂಡೆರ್. ತೀರ್ ಪೋಯಿಬೊಕ್ಕಲ ಅಜರಾಮರಾಯೆರ್.

ಕಡೇತ ದಿನೊಕುಲು

ಮದರಾಸಿಡಿತ್ತಿನ ಆರೆ ಮಲ್ಲ ಮಗೆ ಗಣೇಶರಾಯೆರ್ ಆರೆನ್ ಅಡೆಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋನಗಾರೆಗ್ 73 ವರ್ಸ. ಐಕ್ ಕಾರನಲ ಇತ್ತಂಡ್. ರಾತ್ರೆ ಪಗಲ್ ನುಪ್ಪು-ನೀರ್ ನಿದ್ರೆ ದಾಂತೆ ಬೆಂದಿನೈಡ್ ಆರ್ ಆರೋಗ್ಯ ಸರಿ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ ಅಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಆಸ್ತೆ ಉಂಡೆಂದ್ ಲೆತೊಂದು ಪೋಯೆರ್. ಆಂಡ ತಿರ್ನ್ ಬೆಂದಿನ ಜೀವ. ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರೆ ಕೇನಂದ್ ಕುಡ ಕುಡ್ಲೆಗ್ ಪಿರ ಬತ್ತೆರ್. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗಡ್ ಕುಡ ಬೆಂದೆರ್. 1959ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಭಾರಿ ಗೌಜಿಡ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಪರಿಷತ್ ಬೊಕ್ಕ ಸುರುತ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಬಂಗಾರ್ ಪರ್ಬೊನು ನಡಪಾಯೆರ್. 1961ಡ್ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರಾಯೆರ್. ಆರ್ ಜೀವಗ್ ಪ್ರಾಯ ಆಂಡಲ. ಆರ್ ಉಮೇದ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಪದಿನಾಜಿದ ಜವನಾತಿಕೆ.

ಆರ್ 82 ವರ್ಸಡ್ ಕಣ್ಣ್ ತೋಜಂದೆ ನಿತ್ರಾಡ್ ಕೈ-ಕಾರ್ ನಡಗರೆ ಸುರಾನಗ ರಡ್ಡೆನೇ ಮಗೆ ಸಂಜೀವರಾಯೆರ್ “ಈರ್ ಈತ್ ದೇಶೆಸೇವೆ ಮಲ್ತಿನ್ಯಾವುಂದ್ ಒತ್ತಾಯಡ್ ಕುಡ ಮದರಾಸಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದ್ ಪೋಯೆರ್.” ಅಲ್ಲ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಕಣ್ಣ್ ಓಪರೇಶನ್ ಮಲ್ತಂಡಲ ಪ್ರಯೋಜನದಾಂತೆ ಪೋಂಡು. ಆಂಡಲ ಅಲ್ಲ ಆರೆಡ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ ಕೇನ್ನೆಗಾದ್ ಜನ ಬರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಊರ್ ವಿಕಾರ ತೆರಿಯೊನ್ನೆಗ್ ‘ಮಾಸಿಕ ವಾರ್ತಾಪತ್ರ’ ತರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದೋಸ್ತಿನಾಕ್ಲ ಬರೆಯೊಂದಿತ್ತಿನ ಕಾಕಜಿಲೆಗ್ ಆ ಗಲ್ಲೆನ್ ಉತ್ತರ ಬರೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕಡೆ ಕಡೆಕ್ ಪಜೆಟೀ ಜೆಪ್ಪುನಗ್ “ದೀರ್ಘಬಾಳು ಶಾಪ, ಅನಾಯಾಸ ಮರಣ ಬರಡೆಂದ್ ನಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.” ತೈಪುನ ಮೂಜಿ ವಾರದ ದುಂಬು ಪಜೆ ಪತ್ತಿಯೆರ್ ಬೇನೆ ನಿಂಗಿಯೆರ್. ಅವು ಗುನ ಆವಂದಿನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಂದ್ ಗೊತ್ತಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ... ಆರೆನ್ ಒರಿಪಾವೆರೆಗ್ ಆರ್ ಜೋಕ್ಲು ಜಿಂಜ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೆರ್.

ಇಚ್ಛಾಮರಣಿ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯನಲೆಕ್ಕ

ಆಂಡ ತೈಪುನ ರಡ್ಡ್ ದಿನದ ದುಂಬು ಆರ್ ಭಾರಿ ಕುತಿಟ್ ಉಮೇದ್ ಡಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಆರ್ 87 ವಯಸ್ಸಡ್ 7-7-1967 ರಾತ್ರೆ ಪತ್ತೆ ಗಂಟೆಗ್ ಆ ಲೋಕಗ್ ಸಂದಾಯಿ

ಆನಗ ಆರ್ದ ಜೋಕ್ಕು ಕೈತಲಿತ್ತೆರ್. ಈ ಸಂಗತಿ ಊರ್ದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗ್ ಪರಡ್ಡ್ ಮಾತಾ ಕೋಡಿಡ್ ಶಾಂತಿದ ಸಭೆಕ್ಕು ನಡೆತ್ಂಡ್.

ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಡ್ ಪುತ್ತೂರು ಬೋರ್ಡ್ ಹಯರ್ ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಡ್ 'ಶಿವನದನ' ಕಟ್ಟೋಣ ಉಂಡಾಂಡ್. ಪುತ್ತೂರ್ದ ಪರ್ಲಡ್ಡ ಶಿವಪೇಟೆಂದ್ ಪುದಾರ್ ದೀಯೆರ್.

1980 ಆಗಸ್ಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ನೂದನೇ ಪರ್ಬದ ಉತ್ಸವ ಗೌಜೆಡ್ ನಡೆತ್ಂಡ್. ವ್ಯಕ್ತಿ ಆದತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಆದ್ ಬದ್ಧಿನ ಮಹಾಶೈರ್. ಪುಟ್ಬ್ಬ್ ಚೆಟ್ಟಿ ಎರ್ದ ಮುಟ್ಟಿ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗಾದ್ ಜೀವ ತರೇತೆರ್. ಇನಿ ಆರ್ ನಮ್ಮೊಟ್ಟಿಗಿಜ್ಜೆರ್. ಆಂಡ ಒರಿ ನರಮಾನಿ ಗ್ರಾಮದ ಉದ್ದಾರಗಾದ್ ದಾದ ದಾದ ಮಲ್ಲೊಲಿ... ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆದ ರೀತಿ-ನೀತಿ ಆದರ್ಶನ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಒರಿಪಾದ್ ಪೋತೆರ್. ಪುಲ್ಕಕಾಂಡೆ ನೆಂಪು ಮಲ್ಲೊಡಾಯಿನ ಪುಣ್ಯಾಶೈರ್ ಆರ್.

ದಿನ-ನಿಚ್ಚ ಆರ್ದ ಸಾಯದ ನೆಂಪುಡ್ ಆರ್ದ ರುಣೊನು ನಮ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ಲೊಲಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇತ್ತೆಲ ದೇವೆರ್ದ ಪಠದೊಟ್ಟುಗ್ ಆ ಪುಣ್ಯಾಶೈನ ಪಠದೀದ್ ದಿನಾ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪನಂಚಿತ್ತಿನ ಸುಗಿಪುದ ಜನಕ್ಕಲ್ಲೆರ್.

ಒಟ್ಟಾಸಿ ತುಳುನಾಡ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪಡೆಯಿನ ರುನತ ಪುದೆ... ನಮ ಎಪಲ ತೀರಿಸಾವರೆಗಾವಂದಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಪುತ್ತೂರ್ದ ಸಾರ ಸಂಸಾರಲೆನ್ ಬದ್ಕಾದ್ ಒರಿಪಾಯಿನ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಆರ್ ಎನ್ನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಎಪಲ ಸೈಯಂದನ ಆಮರ ವ್ಯಕ್ತಿಂದ್ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್. ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಆರ್ ಮಾತೆರ್ದ ಪಾಲ್‌ಗ್ಲ ಆರ್ದ ಆದರ್ಶಲು ಬದ್ಕಾಡ್ ಒರಿಯೊಡಾಯಿನ ಸಂಗತಿ.

★ ★ ★

ಸಹಕಾರ ರಂಗದ ಮೂಲಪುರುಷ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯ್

ಮೂಲ : ಲೇ. ಎಸ್. ಜಗದೀಶ್ಚಂದ್ರ ಅಂಚನ್

“ತ್ಯಾಗ ಬದ್ಧ ಸಹಕಾರಿಲೆನ ಉಸುಲು, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸೇವೆನೇ ಸಹಕಾರಿಲೆನ ಗುರಿ”
ಈ ಪಾತೆರದ ಸತ್ಯಲೆನ್ ತನ್ನ ಬದ್ಧುದುದ್ದಗ್ಲ ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲನೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಬತ್ತಿನಾರ್
“ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹ” ದಿವಂಗತ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್,

“ಗ್ರಾಮಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣನೇ ಎನ್ನ ಗುರಿ” ಐತ ಸಾರ್ಥಕತೆಗ್ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಡ್ಡೆ
ಸಾಧನೆ ಇಂಚಿ ಪನ್ನಿನ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿನ ಕನತ ಬಾಲೆ ಆತ್ತಿನ ‘ಸಹಕಾರ
ಆಂದೋಲನ’ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ಸಂಘಟನೆ ಮಲ್ತಿನ ಕೀರ್ತಿಗ್
ಬಾಜನರಾಯಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯರ್.

ಸಮಾಜ ಸೇವೆನೇ ತನ್ನ ಪರಮಗುರಿಂದ್ ಎನ್ನೊದಿನ ಶಿವರಾಯರ್ ‘ಸಹಕಾರ’
ಪನ್ನುನ ನಂದ್ಯಾಲನ್ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ತೆಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬೆಲಗಾಯಿನ್ ಮೂಲ ಪುರುಷರ್.
ಸಮಾಜಮುಖಿ ಸೇವೆನ್ ಎಪಲ ಮಂಡೆಡ್ ತುಂಬೊಂದತ್ತಿನ ಶಿವರಾಯರ್ ಸಹಕಾರ
ಕ್ಷೇತ್ರಗಾದ್. ತನ್ನ ಮಾತಾ ಭಾಗ್ಯಲೆನ್ ಪನಿಯಾರ ಬಲಸಿನಂಚಿನ ಮಹಾನುಭಾವೆರ್. ಕಷ್ಟದ
ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆನ್ ಬದ್ಧುದ ಮೂಲಮಂತ್ರಂದ್ ಎನ್ನೊದ್. ಪವಾದ ಸದೃಶ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯೆಡ್
ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ‘ಸಹಕಾರ ಆಂದೋಲನ’ ಬಲಟ್ ನಿಲೆ ಆತ್ಂದ್.

ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ 1880 ಆಗಸ್ಟ್ 4ಡ್ ರಂಗಪ್ಪಯ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಮೂಕಾಂಬಿಕಾ
ದಂಪತಿಲೆಗ್ ಮಗ್ ಆದ್ ಶಿವರಾಯರ್ ಪುಟ್ಟು ಆಂಡ್. ಆರ್ ಎಲ್ಲೆಡಿಪ್ಪುನಗನೇ
ನಾಯಕತ್ವದ ಗುನಕ್ಲೆನ್ ಕಾರ್ಯರೂಪೆಡ್ ಬುಲೆಪೋತಿನ್ನೆಡ್ಲಾವ್ ದುಂಬಗಾರ್ ಸಹಕಾರ
ಕ್ಷೇತ್ರದೊಟ್ಟೆಗ್ ಚಿಂಜ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಲೆನ ಉದಿಪುಗು ಕಾರಣಕರ್ತರಾಯರ್.

ಮೇರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ದುನ್ನಿನ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ, ದಕ್ಷ ಸೇವೆಡ್ಲ ‘ಸಾಮಾಜಿಕ
ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಹರಿಕಾರೆ’ಂದ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯರ್. ಶಿವರಾಯರ್ ಕೇವಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅತ್ತ್
ಆರ್ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಂದ್ ಪುಗರ್ತ ಪಡೆಯಿನವು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ.

ಸಹಕಾರ ಕಳೆಟ್

ಆರ್ ವೃತ್ತಿಡ್ ವಕೀಲೆರಾಂಡಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಡ್ ಸಹಕಾರ ತತ್ವಲೆಗ್ ಮೋನೆ
ಪಾಡಿನಾರ್. ಆರ್ ವಕೀಲೆರ್ ಪಂಡ ಕಾಸ್ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಂದ್ ಅರ್ಥ. ಆರ್ ಈ ವೃತ್ತಿಡ್ ಕೈನಿಲ್ವೆ
ಕಾಸ್ ಸಂಪಲ್ಲಿತ್ತೊಲಿ. ಆಂಡ ಆರ್ ಪೆಜ್ಜಿನವು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆರ್ ಬಯಕಿನವು

ಬಡಪತ್ತಾದ ರೈತರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಭಾರತದ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಆಂದೋಲನ 1904, ಮಾರ್ಚ್ 23 ತಾರೀಖ್‌ದಾನಿ ಕಾಯಿದೆ ರೂಪಡ್ ಜಾರಿಗ್ ಬನ್ನಗ ಐತ ಪ್ರಭಾವ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ರೆಂಕುಂಡು. ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆದ ಎಡ್ಡಲೆನ್ ಅರ್ಥಮಲ್ಲಿನ ಶಿವರಾಯರ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಈ ಕಾಯಿದೆಲು ಸಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೆರ್.

'ಯಾನ್ ನಿಕ್ಕಾದ್' ಈ ಎಂಕಾದ್ 'ನಮ ಮಾತಲ ದೇಶಕಾದ್' ಈ ಮಂತ್ರದ ನಿಲೆಟ್ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘದ ಉದಿಪುಗು ಶಿವರಾಯರ್ ಅಡಿಪಾಯ ಆಯೆರ್. 'ಸರ್ಕಾರ ತತ್ವ'ದ ತಿರ್ಲೆಗ್ ಮರ್ಲೆಡ್ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿದ ಮಲ್ಲ ಕನನ್ ಕೆಟ್ವೆಡ್ ಸುರುಕು ಪುತ್ತೂರುಡು ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸೊಸೈಟಿನ್ 1909ಡ್ ಉದಿಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸರ್ಕಾರದ ಚಕವಳಿನ್ ನನಾತ್ ಬೆಲಗರೆಗಾದ್ ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗ್ ಪೋದು 'ಸರ್ಕಾರ ತತ್ವ'ದ ಮಹತ್ವನ್ ವಿವರಿಸಾದ್ ಅಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಘಟೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. 'ಸರ್ಕಾರ' ಈ ಮಂತ್ರ ಆರ್ ಉಡಲ್ಡ್ ಅರ್ಲೆಡ್ ಕುದ್ದೊಂದಿತ್ತಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಆದಿತ್‌ಂಡ್. ಈ ದಿಸೆಟ್ ಆರ್ ವಕೀಲತ್ತ್‌ದ ಕಸಬುಗ್ ಎನ್ನೆನೀರ್ ಬುಡೊಡಾಂಡ್. ಸರ್ಕಾರ ಆರ್ ಬದ್ಕದ ಉಸುಲಾದಿತ್‌ಂಡ್. ಅಪಗ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸರ್ಕಾರ ಆಂದೋಲನದ ಗಾಲಿ ಬೀಜುನ ತುರ್ತದ ದಿನಕ್ಕು.

ತಾನುಂಡು ಮಲ್ಲಿನ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಲೆಗ್ ಕಾಸ್‌ದ ಸಾಯದ ಅಗತ್ಯ ಇತ್ತಿನೆಟ್ ಒಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆದ ಅಗತ್ಯ ಬೋಡಂದ್‌ದ್ದೆಣ್ಣಿನ ಶಿವರಾಯರ್ 1914. ಇಸವಿಡ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಜನಮಾನಿನ ಎಡ್ಡಗಾದ್ ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಕುಡ್ಲೆಡ್ 1925 ಇಸವಿದಪಗ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಆನಿ ಶಿವರಾಯೆರೆಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿನ ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇನಿ ಎಂ.ಎಸ್. ರಾಜೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಆರ್ ಬಿರ್ಲಾಶಿಕೆಡ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲೆಗ್ ಸರಿಸಮಾನವಾದ್ ಉಂತ್‌ದ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಒಂಜಿ ಪೊಸ ಮೈಲುಗಲ್ಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆಂಡ್. ಅತ್ತಂದೆ ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇನಿ ರಾಜ್ಯೊದ ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಲೆನ ಪೈಕಿ ಸುರುತ ಸ್ಥಾನೊದ ಮಾನಾದಿಗ್ ಪಡೆತ್‌ಂಡ್.

ಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರ

1914ನೇ ಇಸವಿಡ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಾರ್ಯರೂಪಗ್ ಬನ್ನಗ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆದ ಮಾನಾದಿಗ್ ಪಡೆಯೊಡ್‌ಂದ್ ಮಾತೆರ್ದಲ ಬಯಕೆ ಆದಿತ್‌ಂಡ್ ನಿರ್ದಾಢಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಆ ಸ್ಥಾನಾದಿಗದ ಗದ್ದುಗೆನ್ ಬೊಡ್ಡಿಂದ್ ದಂಟ್‌ದ್ ಬತ್ತಿನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸೆದಾರ್ ಅತ್ತಂದೆ ಆ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆದ ಪಟ್ಟಿಗ್ ಬಿ. ರಾಮರಾಯೆರ್ ಕುಲ್ಲಾಯೆರ್. ಅಂಡಲ ಮಾತೆರ್ದಲ ಒತ್ತಾಯಗ್ ತೆರಬಗ್ಲೆ 1914ಡ್ 1928 ಮುಟ್ಟೂರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಒತ್ತೆ ಗುರ್ಕಾರ ಆದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸರ್ವತೋಮುಖದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್ ಕಾರಣಕರೆರಾಯೆರ್. 1931ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಸುರುತ ಸರ್ಕಾರಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದ ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ಲೆ ಆತಿನ ಮೇರ್ ಈ

ಬ್ಯಾಂಕ್ 1952 ಮುಟ್ಟುಪಂಡ 21 ವರ್ಷ ಬಾರಿ ಪೋರ್ಟ್ ದುಂಬುವರೊಂದ್ ಪೋಯೆರ್.

ಬೆನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಸಬಾತಿನ ನಮ್ಮ ದೇಶಡ್ 'ಸಹಕಾರ ರಂಗ' ಉಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆದಾಕ್ಲೆನ ಸಾಯಗಾತ್ರ ಬೆನ್ನೊಂದುಂಡು. ಆತ್ತಂದೆ ಆಕ್ಲಿ ಬೆನ್ನಿನ ಬುಲೆಕ್ಲೆನ್ ಮಾರ್ರೆಗ್ ಸಮಕರ್ಪದ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ದಾಂತೆ ಬಂಜ ಬರೊಂದಿಪ್ಪನಗ 1919ನೇ ಇಸವಿಡ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ 'ಕೃಷಿಕರ ಸಹಕಾರಿ ಭಂಡಸಾಲೆ ಸಂಘನ್' ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಬೆನ್ನಿದ ಬುಳಿಚ್ಚಲ್‌ಗ್ ನ್ಯಾಯಬಿಲೆ ತಿಕ್ಕುನೈಟ್ಟ ಆರ್ ಬಂಜ ಬರೊಂಡಾಂಡ್. 1948 ಮುಟ್ಟು ಪುತ್ತೂರುಡ್ತಿನ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ದುಂಬುಗ್ 'ದ.ಕ. ಕೃಷಿಕರ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ'ವಾದ್ ಕುಡ್ಲಡ್ ಕಾರ್ಯಾಡಳಿತ ಮಲ್ತೊಂದ್‌ಂಡ್.

1936ಡ್ ಪುತ್ತೂರು ಸರಕಾರಿ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸ್ತಾಪನೆಗ್ ಕಾರಣರಾತಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ನೆತ್ತೆ ಸ್ತಾಪನಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ್ ಕೆಲಸ ಮಲ್ತೆರ್. ಪುತ್ತೂರುನ್ ಸಹಕಾರ ಆಂದೋಲನದ ಉಗಮ ಕೇಂದ್ರಂದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಜಿಂಜ ರೂಪನ್ ಪಡೆಪುಂಡು. ದ್ರಾವಿಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ಸಂಘ, ಸಹಕಾರಿ ಸ್ಟೋರ್ಸ್, ಧಾನ್ಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮಹಿಳೆಯರ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಘ, ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆನಾರ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆ ದಿತ್ತೆರ್.

ರಡ್ಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಕೊಡಿ-ಕಡೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯೊಗ್ ತತ್ಪಾರಾದ್ ಜನ ಕಂಗಾಲಾನಗ ಶಿವರಾಯೆರ್ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಹೋಲ್ ಸೇಲ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್ ಸಂಘನ್ ಸ್ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಅಲ್ಪ ಅಂದಾಜಿ 200ಡ್ ಹೆಚ್ಚಿ ಡಿಪೋಲೆಡ್ಡ್ ಆಹಾರ-ಧಾನ್ಯಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತಾದ್ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮಟ್ ಪಟ್‌ನೈಟ್ ಆರ್ ಜನಮಾನಿನ ಮನಸ್ಸಡ್ ಇನಿಗ್ಗೆ ನಿಲೆ ಆತೆರ್.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕಳಟ್

ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ರಂಗಡ್ಲ ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಸೇವೆನ್ ಮಲ್ತೆರ್. ಮೇರ್ ಜಿಂಜ ವರ್ಸಡ್ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರರಾದ್ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗ್ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆ ಗಾವಂದಿನಾತ್ ಸೇವೆನ್ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ತೆರ್. ಪುತ್ತೂರ್ ತಾಲೂಕ್‌ದ ಮಾತಾ ಗ್ರಾಮಲೆಗ್ ನಡೆತ್ತೊಂದ್ ಪೋದ್. ಒಲ್ಬೊಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯನ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಲೆನ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸ್ತಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. 1916ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿನ್ ಸ್ತಾಪನೆ ಮಲ್ತಾದ್. ಕೈತಾಲ್ ಒಂಜಿ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ನ್ ಸುರುಮಲ್ತೆರ್. ಈ ಎಜುಕೇಶನ್ ಸೊಸೈಟಿ ದುಂಬುಗ್ 1965ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಡ್ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕಾಲೇಜ್ ಸ್ತಾಪನೆ ಆಂಡ್. 1917ಡ್ ವಿಟ್ಟಡ್ ಖಾಸಗಿ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಶಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಗೌಡ ಸಮಾಜದಾಕ್ಲೆಗಾದ್ರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಗೌಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಘನ್ ಉದಿಪನ ಮಲ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕ್‌ದ ಜಿಂಜ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಶಾಲೆಲೆನ್ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಶಾಲೆ ಆಪಿಲೆಕ್ಲೆ ಹೈಯರ್ ಎಲಿಮೆಂಟ್ರಿ ಶಾಲೆ ಉಪ್ಪುನಲ್ಲ

ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಆಪಿಲೆಕ್ಟ ಶಿವರಾಯರ್ ದುನಿತರ್.

ದಸರಾ ಉತ್ಸವದ ರೂವಾರಿ (ಮಾರ್ನಮಿ ಉಚ್ಚಯದ ಶಿಲ್ಪಿ)

ಶಿವರಾಯರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆನ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಬಿತ್ತಾದ್ ಆನಿದ ಕಾಲಗ್ ತುಳುವೆರ್ ಮನಸ್ಡ್ ಉಚ್ಚಯದ ಕುಶಿನ್ ಎಪಲ ಮದಿಪಂದಿಲೆಕ್ ಗೌಜಿ ಗಂಜಾಲ್ಡ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನಾರ್. ಐಕ್ ಆರ್ ಜೀವೊದ ದೋಸ್ತಿ ಡಾ. ಶಿವರಾಮು ಕಾರಂತರೊಟ್ಟುಗ್ ಸೇರ್ಡ್ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಚೋಕ್ಲೆನ್ ಕೂಟನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಕೀರ್ತಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಮನೋರಂಜನೆ ತಿಕ್ಕೊಡು ಐಕಾದ್ರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಉಪ್ಪೊಡ್ಂಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ದಸರಾ ಉತ್ಸವನ್ ಸುರುಮಲ್ತರ್. ದಸರಾ ಉತ್ಸವನ್ ಒರ್ಂಬ ದಿನತ ನಾಡ್ ಪರ್ಬಾದ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಜನಮಾನಿಗ್ ಪೆರೆದ ಉಡುಗೊರೆನ್ ಶಿವರಾಯರ್ ಕೊರ್ತರ್. ಆರುಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೊಲೆನ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಇತ್ತೆಲ ಆಚರನೆ ಮಲ್ತೊಂದುಲ್ಲರ್.

ಶಿವರಾಯರ್ ಆರ್ 87 ವರ್ಸದ ಜೀವಮಾನಡ್ 58 ವರ್ಸದ ಕಾಲನ್ 'ಸಹಕಾರ ರಂಗ'ಗ್ ತೊರತ್ತಾದ್ ದೀಯರ್. ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗ್ ಆರ್ ಮಲ್ತಿನ ಚಾಕ್ರಿ ಪಂಡ್ ಪುಗಾರ್ತೆಗಾವಂದಿನವು. ಭಾರತ ದೇಶದ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ದಿವಂಗತ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ ಆರ್, ಒಂಜಿ ಹಳ್ಳಿಗೊಂಜಿ ಶಾಲೆ, ಒಂಜಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ, ಒಂಜಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಉಂದು ಮೂಜಿ ಭಾರಿ ಆಗತ್ಯಂದ್ 1949ಡ್ ಆಲೋಚನೆ ಮಲ್ತೆತ್ತರ್.

ಆಂಡ ಉಂದೆನ್ ಶಿವರಾಯರ್ 35 ವರ್ಸದ ಪಿರವುಡೇ ಈ ಎಡ್ಡೆತ್ತಿನ ಆಲೋಚನೆನ್ ಕಾರ್ಯಡ್ ಮಲ್ತಾದ್ ತೋಜಾಯಿನ ಬಿರಾತಿಕೆದಾರ್.

ಶಿವರಾಯರ್ ತುಳುನಾಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನಡ್ ಮಲ್ತಿನ ಸೇವನ್ ಏರ್ಲ ಪುಗರೊಡ್ತಿನವು. ಬೊಕ್ಕ ಎಪಲ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಡ್ತಿನವು

ಶಿವರಾಯರ್ 1967 ಜುಲಾಯಿ ನಾಲ್ ತಾರೀಕ್ದಾನಿ ಪರಲೋಕಗ್ ಸಂದಾಯ ಆಯರ್. ಆಂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆದ ನಿಜವಾಯಿನ ಅರ್ಥನ್ ಆರ್ ಮಲ್ತಾದ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತೋಜಾದರ್. ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಚರಿತ್ರಾರ್ಥ ಸಹಕಾರ ರಂಗದ ಮೂಲಪುರುಷರೆನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತುನ್ಚಿತ್ತಿನವು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಸಹಕಾರರಂಗೊದ ಮೇರು ಜನಮಾನಿಂದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರೆಗ್ ನಮ ಧನ್ಯತೆಡ್ ಸೊಲ್ವೆ ಸಂದಾಗ.

ಕೃಪೆ : ಪುತ್ತೂರು ಕೊ-ಓಪರೇಟಿವ್ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಪೊರ್ತಡ್ ಮೂಡ್ಡ್ ಬೈದಿನ 'ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರು' ಈ ಕೃತಿಕ ಲೇಖನದ ತರ್ಜುಮೆ.

ಅಮರಚೇತನ 'ಮೊಳಹಳ್ಳಿ'

ಮೂಲ : ಏರ್ಯ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಆಳ್ವ

ತುಳುನಾಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಗ್ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ ಪಂಡ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸಹಕಾರದ ಬಿತ್ತ್ನ್ ಬಿತ್ತ್ದ್ ಮುಂಗ್ ಕೊಡಿಪುನಂಚ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಐಕ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್ಡ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತಿನಾರ್. ಅವು ಪುರೈ ಪರಂದಾನಮುಟ್ಟಿಗ್ ಐಕ್ ಐತ ಚಿರಿಕ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ಡ್ ಉಂತಿನಾರ್ ಆರೇ.

ತಾನ್ ಬಿತ್ತ್ದಿನ ಬಿತ್ತ್ ತನ್ನ ಕಣ್ಡುಂಬು ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಮರವಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಾರ-ಸಾರ ಕೂಟೊಲೆಗ್ ತಂಪುದ ನಿರಲಾದ್, ತಮಿರಿ ಕೊರ್ಪುನ ಮಾಡಾದ್ ತೆಗಲುನ ನೋಟ ತೊದೇ ಸಂತ್ಯಪ್ಪಿ ಪಡೆಯಿನಾರ್. ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಕಂಡಡ್ ಬೆಗರ್ ಸಿಂಟುನಾಕ್ಲೆನ ಒಂಚ ಬೇನೆ ದುನಿಪುಲೆಗ್ ದುಃಖ ದೆತ್ತದ್ ಆಕ್ಲೆನ ಎಡ್ಡೆಗಾದ್ರ ಚಲ ಬುಡಂತಿನ ತಿವಿಕ್ರಮನ ಲೆಕ್ಕ ಸಹಕಾರದೊಟ್ಟಿಗ್ ಪೂರ್ಂಬ್ ಸಹಕಾರದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿನ್ ದೆರ್ತ್ತದ್ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆಗ್ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಪವಾಡ ಪುರುಷರ್ ಮೊಳವಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್.

ಸಹಕಾರ ಪಂಡ ಮೊಳವಳ್ಳಿರೆಗ್ ಪಾಡುನ ಅಂಗಿ ಆವಂದೆ ಮೈತ ಮಾಸ ಆದಿತ್ಂಡ್. ಅವು ಆರ್ ಪಾತೆರದ ರೀತಿಯಾದ್ತಿಜ್ಜಿ ಬದ್ಕದ ನೀತಿ ಆದಿತ್ಂಡ್. ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವೊಲೆನ್ ಬಿತ್ತ್ದ್ ಬುಲಯೆರೆಗಾತ್ರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆದ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮಲೆಗ್ ಪೋಯೆರ್. ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಜಾಗರದ ಗಂಟೆನ್ ಆಕ್ಲೆನ ಕೆಬಿಕ್ ನಾಟುನಲೆಕ್ಕ ಬೊಟ್ಟಿಯೆರ್. ಐಕಾದ್ರ ಪೆಗಲ್ ರಾತ್ರೆ ಗಂಧದ ತುಂಡುಲೆಕ ಜೂವೊನು ತರೆತೆರ್. ಆಂಡಲ ಆ ಬೇಲೆಡ್ ಉರು ಅತ್ತಾಡ ಬೇನೆದಾಂತೆ. ಭಾರಿ ಉಮೇದ್, ಸಂತೇಸಡ್ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಬೆನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೇಲೆಡ್ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆಡ್ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಆದ್. ಪಾಪದಾಕ್ಲೆಗ್ ಉಸುಲು ಕೊರ್ಪುನ ಸಂಜೀವಿನಿ ಆದಿತ್ತೆರ್. ಮೊಳವಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಪತ್ತಿನೈಟ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಹಕಾರಿ ಚಳುವಳಿದ ಉದಿಪು ಪುತ್ತೂರ್ಡಾಂಡ್. ಈ ಕಾರಣಗಾದ್ರ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬೇಂಕ್ ದ ಸುರುತ ಕೊಡಿಪು ಪುತ್ತೂರ್ಡಾಂಡ್.

ಈ ದಿಸೆಟ್ ಜಿಲ್ಲೆದ ಹೆಚ್ಚಿದ ಮಲ್ಲ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲು ಅಲ್ಪ-ಅಲ್ಪ ಮುಂಗ್ ಬತ್ತಂಡ್. ಈ ಉದಿಪು ಸುಗುಪುಗ್ ಮೂಲ ಕಾರಣಕೆರೆ ಮೊಳಹಳ್ಳಿದ ಶಿವರಾಯರ್. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಪುತ್ತೂರು ಸಹಕಾರ ಸೇವೆಡ್ ಇಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ತಾದಿತೋಜಾವುನ ತುಡರಾಂಡ್.

ಅಪಗ ಮದರಾಸು ಸರಕಾರದ ಒರಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆರ್ ಸಾಧನೆನ್ ತೊದ್ "ಪುತ್ತೂರು ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿದ ಕಾಶಿ"ಂದ್ ಪುಗರ್ದೆರ್, ಆ 'ಕಾಶಿ'ದ ಕೀರ್ತಿ ಗುಂಡಡಿಪುನ ವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವೆರ್. ಪಂಡ ಈ ನಮ್ಮ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ, ಶಿವರಾಯೆರ್ ಸ್ನಾನಾದಿಗ್-ಮಾನಾದಿಗ್ ಬಾನದತ್ತೆರ್ಗ್ ಬುಲೆದಿತ್ತಂಡ್. ದುಂಬು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಡ ಉಡಿಪಿಲ

ಸೇರಿಸಿತ್ತು. ಅಂಚಾದ ಮಾತೆರ್ಗ್ಗೆ ಅನುಕೂಲ ಆವೊಡ್ಂದ್. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬೇಂಕ್ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ಡ್, ಕುಡ್ಲೆಡ್ ವರ್ಗಾವನೆ ಆಂಡ್. ಈ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಾದ್ರೆ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್. ಪುತ್ತೂರ್ ಬುಡ್ಡ್ ಕುಡ್ಲೆಗ್ಗೆ ಬರೊಡಾಂಡ್.

ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಆರ್ ಬಿತ್ತ್ ವಾಡ್ತಿನ ಸಂಸ್ಥೆಲಾ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡೆತ್ತ್, ದ.ಕ. ಕೃಷಿಕರ ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಸಂಘ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಸಂಘ, ಪೇರ್ದ ಸಂಘ, ಮರಕಲೆರೆನ ಸಂಘ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಘ ಇಂಚ. ಇನಿತದಿನಕು ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಮೆರಪುನಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪುದರ್ ಪೋಯಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಲು. ಅರ್ ಕನತೆ ಬಾಲೆಲು, ಅರ್ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಕರ್ತವ್ಯದ ನಿಷ್ಠೆಡ್ ಬುಲೆತಿನವು. ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆನ್ ಪತ್ತ್ ಪದರಾಡ್ ತುದೆಕುಲು ತುಂಡ್ಲಿಪ್ಪನಗ್, ವಾಹನ ಉಪ್ಪಡ್, ನರಮಾನಿ ಸಮಕಟ್ಡ್ ನಡ್ತೊಂದು ಪೋವರೆಗ್ ತಾದಿದಾಂತಿ ಪೊರ್ತುಗ್ಗೆ ಕುಂದಾಪುರದ ಶೀರೂರ್ಡ್ಡ್ ಕೇರಲದ ಕಾಸರಗೋಡುಡ್ಡ್ ನೀಲೇಶ್ವರ ಮುಟ್ಟು ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಡತ್ತಡ್ ನಡ್ತೊಂದು ಹಳ್ಳಿ-ಹಳ್ಳಿ ತಿರ್ಗ್ಗದ್ ಜನಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್ದ್ ಸಹಕಾರದ ಮೋಕೆದ ಒಕ್ಕನೂಲ್ ಕಟ್ಪ್ಪ್.. ಜಾತಿ-ಮತ-ಭೇದ ದಾಂತೆ ಮನಸ್ಸು-ಮನಸ್ಸುಗೆ ಬೆಸಗಿ ಪಾಡ್ತಿನ... ಮಾ ಶಕ್ತಿದ ಬಿರಾಂತಿಕೆ ಆರ್ ಸರಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಸೂತ್ರಡ್ ಸಹಕಾರದ ಜೋಕೆ-ಮೋಕೆದ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿ ಆರ್ ತಂತ್ರ ಆದಿತ್ತಂಡ್.

ಇಂಚ ಸಹಕಾರ ಆರ್ ಬದ್ಕದ ಉಸುಲಾದಿತ್ತಂಡ್. ಇನಿ ಸರಕಾರ ಬೊಕ್ಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕೆ ನಂಬಿನಂಚಿನ ಚಳುವಳಿನ್ ಮುಕ್ತಾಯ ಶತಮಾನದ ಪಿರವು ಆರ್ ಕನಕಟ್ಪ್ ಐಕಾದ್ರೆ ತನ್ನ ಬದ್ಕನ್ ತೊತ್ತದ್ ದೀಯಿನಾರ್ ಆರ್. ಅಂಚ ಆರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆತ್. ತಾನ್ ಎನ್ನದಿನ ಆದರ್ಶಲೆನ್ ಭಕ್ತಿಡ್ ನನಮಲ್ತಿನ ಶಕ್ತಿ.

ಈ ಮಲ್ಲ ಕೆಜ್ಜಾಗಾದ್ರೆ ಆರ್ ಮಲ್ತಿನ ತ್ಯಾಗಗ್ಗೆ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆ ಗಿಜ್ಜೆ ಐಕಾದ್ರೆ ಕೈ ನಿಲೈ ಕಾಸ್ ಬರುವೆನ ವೆತ್ತಿಡ್ ದೂರ ಮಲ್ತರ್. ಇಲ್ಲ, ಬುಡದಿ, ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮದೆತರ್. ಬಂಧು- ಬಲಗಡ್ಡ್ ಮದೆ ಆಯರ್. ಕೂಟೊದ ಎಡೆ-ಪಡೆದ ಲೇಸ್‌ಲೆಗ್ ಪೋವೆಂದೆ ಐತೆ ಐಸಿರಿನ್ ಕಲವೊಂಡರ್ ಸುಖದ ಜೀವನ್ ಮುಗಿತಲ ಪಂಡರ್. ಆರ್ ಸಮಾಜಡ್ ಬಹುಮುಖದ ಗುರು, ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರೊದಿಡೆಟ್ ಆರ್. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಮಹತ್ತರವಾದ್ ಸಾಧನೆ ಬತ್ತರ್. ಪುತ್ತೂರ್ ತಾಲೂಕು (ಇತ್ತೆದ ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ, ಬೆಳ್ಳೆಂಗಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುದ ವಿಟ್ಟ ಫಿರ್ಕಾ... ಈತ ಮಾತಾ ಸೇರ್ ಅಪಗ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಆದಿತ್ತಂಡ್). ಆರ್ ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಪಟ್ಟ ವಹಿಸಿನ ಆ ದಿನಡ್ ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತಿನವು. ಆನಿಗ್ ಇಡೀ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಡೇ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯ ಆದಿತ್ತಂಡ್. ಶಾಲೆದ ಮಾಸ್ತುನಾಕ್ಲೆನ್ ಆರ್ ತನ್ನ ಆಪ್ತಬಂಧುಲೆಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತರ್. ಶಾಲೆ ಪಂಡ ಖಾಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ್ಲೆನ್ ಓದುನತ್ತಾವೆಂದೆ. ಜೋಕ್ಲೆನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬುಲಚ್ಚಿಲ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಲೆಗ್ ಅವಕಾಶ ಮಲ್ತ್

ಕೊರಿಯರ್. ಹಳ್ಳಿ ದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾದ್ರ ಮಾರ್ಗ, ಸಂಕ, ಕಾರ್ತಾದಿಲೆನ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪೊಸ ದಾವಿಲೆನ್ ಉಂಡುಮಲ್ತರ್.

ಆರ್ ಈ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆನ್ ತೂದ್ “ಆರ್ ಬೇಲೆದ ಶಕ್ತಿನ್ ಇಂದ್ರಜಾಲೊಗ್ ತಾರ್ಕಣೆ ಮಲ್ಪೊಲಿಂದ್ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ ಬಾಯಿನಿಲೈ ಪುಗರ್‌ದರ್, ಆನಿ ಮಂಗಳೂರ್‌ತ್ತಿನ ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ನ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಗ್ ತರುಡಾದ್ ಅಲ್ಪ ಆರ್‌ಗ್ ಬೋಡ್ತಿತ್ತಿನ ಮಾತಾ ಸೌಕರ್ಯಲೆನ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊತ್ತಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್. ಕಾರಂತೆರ್ ಮರ್ಲಾಟಿಕೆದ ಪತ್ತಾಂವೊನಲೆನ ಆಲೋಚನೆಗ್ ಬೆರಿಸಾಯ ಕೊರ್ದ್ ಬೊಲ್ಪುಗ್ ಕನತಿನಾರ್ ಆರ್.”

ಆ ಸಾಯನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪೊಂದ್ ಮನಸ್‌ಡ್ ಸೊಲ್ಪೆದ ರುಣೊತ ದುನ್ನನ್ ಉರ್ಕಾದ್ ಪನ್ನೊಂದರ್. 1930ಡ್ ಯಾನ್ ಶಿವರಾಯೆರ್ ದೇಖಿಗ್ ಪಾತೆರದ ಮ್ಯಾಜಿಗ್ಲಾ ಮೋಡಿ ಆದ್ ಪುತ್ತೂರ್‌ಗ್ ಬತ್ತೆ. ಆರ್ ಎನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಕ್ಲೆಗ್ ಜೀವಕೊರ್ತಿನಾರ್. ಯಾನ್ ಆ ಕಾಲೊಡ್ ನಾಟಕ-ನೃತ್ಯರೂಪಕಲೆನ್ ಬರೆದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೊಂದಿತ್ತೆ. ಒರ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಎನ್ನಡಿಂಚ ಪಂಡರ್ “ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ, ಮದ್ಯಪಾನ ನಿವಾರಣೆಗಾದ್ರ ನಾಟಕ ಬರೆಯರೆಗ್ ಪನ್ನರ್. ಅಂಚೆನ್ ಯಾನ್ ಬರೆತಿನ ಈ ರಡ್ಡ್ ನಾಟಕಲೆನ್ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಮಾತಾ ಶಾಲೆಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬಾವರೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತರ್”.

ಒರ ಉಪ್ಪಿನಂಗಡಿಡ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಿಲೆಟ್ ಒಂಜಿ ಕೂಟ ನಡೆತೆಂಡ್. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕರಿ ಬೊಕ್ಕ ಉನಸ್‌ದ ಏರ್ಪಾಡಿತ್ತೆಂಡ್. ಉನಸ್‌ಗ್ ಕೊರಗ-ದಲಿತರ್ ತಿರ್ತಜಾತಿದಾಕ್ಲೆರ್. (ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ್). ಗಾಂಧೀತತ್ವದ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಏರ್ಪಾಡ್‌ಡ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟುಗ್ ಉಂಡರ್. ಅಂಡ ಮಡೆ ಇರೆ ದೆಪ್ಪನ ಬೇಲೆಗ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ್ ದುಂಬು ಪಿರ ತೂದ್ ಕಡೆಕ್ ತಿರ್ತಜಾತಿದಾಕ್ಲೆನ್ ಇರೆಬುಡ್ಡ್ ಬಾಕಿದಾಕ್ಲೆನ್ ಇರೆ ಗೆತ್ತೆರ್. ಶಿವರಾಯೆರ್ ಅವೆಗ ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರೆ. ಪನರೆಗ್ಲಾವೆಂದೆ ಪನರೆಲಾವೆಂದೆ ವಂತೆ ಪೊರ್ತ ತೂವೊಂದಿತ್ತಿನಾರ್. ಕಡೆಕ್ ಆರೇ ದುಂಬುಬತ್ತದ್ ಮಾತೆರ್ ಉಂಡಿನ ಮಡೆತಿರೆನ್ ಗೆತ್‌ದ್ ಪಿದಾಯಿ ದಕ್ಕದ್ ಬತ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಆರ್ ಪಾತೆರ ಬೇತೆ ನಡಕೆ ಬೇತೆ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೇ ಮಲ್ತದ್ ತೋಜಾತಿನಾರ್. ಅರೇ ದುಂಬು ಉಂತುದ್ ಮಡೆ ದೆಪ್ಪನಗ ಭಾಷಣಡ್ ಕೊಚ್ಚುನೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆರ್ ನಾಚಿಕೆಡ್ ಮಂಡೆ ಕಂತ ಪಾಡಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಆರ್ ಒಂಜಿ ಈ ಕಾರ್ಯಡ್ ಸಾರ ಪಾತೆರದ ಪರಿಣಾಮಲೆನ್ ನೆಗೆತ್‌ದ್ ತೋಜಾಯಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತೆರ್.

ಆರ್ ನಡೆ-ನುಡಿ ಕನ್ನಡಿಲೆಕ್ಕ ಸತ್ಯ ಸುದ್ದಿ ಆರ್ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಲೆನ್ ಕೈತೊಲ್ದ ತೂಯಿನ ಡಾ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ್ ಪಂಡೆರ್. “ಆ ಅದ್ಭುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ, ತೀಕ್ಷ್ಣಮತಿಯನ್ನೂ, ಅಗಾಧ ಕೃತವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವರ್ಚಿಸ್ಸನ್ನೂ ನೆನೆಯುವಾಗ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರಂತಹರೊಬ್ಬರನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಈ ನಾಡು ಎಷ್ಟು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಬೇಕೋ?” ಆರ್ ಶಕ್ತಿಗ್-ಕಡಲ್‌ಗ್ ಕಡಲ್, ಬಾನ್‌ಗ್ ಬಾನೇ ಉದಾರ್ಮ ಕೊರೊಲಿಂದ್ ಪಂದೆರ್. ಒಂಜಿ ಕಾಲಡ್

ಪುತ್ತೂರುಪೆಂಡ ಕಲೆ-ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಗರಂದ್ ಪೆರೆದ ಬಿರ್ಡ್ ಪಡೆತಿತ್ತಂಡ್. ಅಪಗ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ನವರಾತ್ರಿದ ದಸರೋತ್ಸವ ಪಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗೌಜಿ-ಗಂಜಾಲ್‌ಗ್. ಕಾರಂತೆರ್ ಪುಗಲ್ ಕೊರುಂಡ ಆರ್ ದೋಸ್ತಿ ಐತ ಪಿರವುದ ಬೆರಿಸಾಯಗ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರುನ್ನಾರ್ ಶಿವರಾಯೆರ್. ವಕೀಲೆರಾದಿಪ್ಪನಗಲ ಆರ್ ಸತ್ಯದಾರ್. ವಾ ನ್ಯಾಯನೇ ಆವಡ್ ವರ್ಸಾನುಗಟ್ಟೆಡ್ ಉದ್ದಗ್ ಪೋವೆರ್‌ಗ್ ಬುಡಂದ್ ಸುರುಕು ಕಕ್ಷಿಗಾರನ್ ಲೆತ್ತದ್ ರಾಜಿ ಮಲ್ತರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ದೇವೆರ್. ಇಂಚ ಆರ್ ಕೋರ್ಟ್‌ಕಟ್ಟೆ ಪನ್ಪನ ಯಮಪಾಶಡ್ ತಪ್ಪಾದ್ ಒರಿತಿನ ಇಲ್ಲುಲು ಏತಾವು? ಏಕಾದ್ರ ಆರ್ ಪುತ್ತೂರ್ ಬುಡ್ಡ್ ಕುಡ್ಲಗ್ ಪೋನಗ ಅಪಗ ಪುತ್ತೂರಿತ್ತಿನ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ “ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್‌ದಾಂತಿನ ಪುತ್ತೂರು ನನಗ್ ಸತ್ತೂರ್‌ಂದ್” ಬೇನೆಡ್ ಪಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾತ್ರತ್ ಪಂಚಾಯತ್ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ಲ ಬೆನ್ನಿನ ಗುರ್ದದ ಪಚ್ಚಿ ಆರೆನ. ಅಪಗದ ದಿನಕ್ಲೆಡ್ ಮಾತಾ ತಾಲೂಕುಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅತ್ತಡ ರಡ್ಡರಡ್ಡ್ ಪಂಚಾಯತಿ ಇತ್ತಂಡ್. ಅಪಗದ ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುಡ್ 72 ಪಂಚಾಯಿತಿಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತದ್ ಗ್ರಾಮ ಉದ್ಧಾರಾಂಡ ದೇಶ ಉದ್ಧಾರಂದ್ ಪನ್ನಿನ ಗಾಂಧೀಜಿನ ತತ್ವಲೆನ್ ಕಾರ್ಯರೂಪಡ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾಯಿನ ಶಿಲ್ಪಿ ಆರ್. ನಂಜಿ-ಮಚ್ಚೆರೆ, ಚಾಡಿದ ಪಾತೆರೆ, ಉರು, ಬೇಲೆ ಕಲ್ವೆರ್, ಹಡ ಪಟ್ಟಾಂಗ. ರೈಲು ಬುಡ್ಡುನಾಕ್ಲೆಡ್ ಆರ್ ಯೋಜನ ದೂರೊ. ಬಾಯಿಡ್ಲ ಬೂರುನಂಚ ಕೃತಿಟ್ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾವುನ ಬೀರೆ.

ಪತ್ತಿನ ಬೇಲೆ ಎಲ್ಯ ಆವಡ್ ಮಲ್ಲ ಆವಡ್. ‘ಅಚ್ಚಿಕ್ಕಟ್ಟಡ್ ಬಿರಾಶಿಕೆಡ್ ಮಲ್ತದೇ ಸುದ್ದೆ ಸುರು ಸುರುಕು ಸೋಲಾಂಡಲ ಪೋಡ್ಪುನ ಜಾತಿ ಅತ್ತ. ಅತ್ತ, ಉತ್ತರಕುಮಾರನ ಬಿರಾಶಿಕೆಲ ಅತ್ತ. ಪತ್ತಿನ ಬೇಲೆನ್ ಪನ್ನಿನ ದಿನಕ್ ಕೋಡಿ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಸುದ್ದೆ ಇರೆಮರೆತ ಕಾಯಿದಲೆಕ್ಕ ಸಬ್ದದಾಂತಿನ ಆರ್ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆ. ಆರ್ ಪಂಡ ಬೊಲ್ಪು ತಾನ್ ಮಯಣೊದ ಲೆಕ್ಕ ಕರೆಗ್‌ದ್ ಪೋನ್ನೆಲ ಊರೂರ್ ಬೊಲ್ಪು ಕೊರಿನ ಪವಾಡ ಪುರುಷೆರ್.’

ಇಂಚಿನ ದೂರದರ್ಶಿ, ಉದಾರಿ, ಸಾಹಸಿ, ನೇತಾರೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ಕಾರ್‌ಂದ್ ಪನರೆ ಪೆರೆ ಬುಡೊಡು. ಸಹಕಾರಿ ಚಳುವಳಿಡ್ ರಾಜ್ಯಗೇ ಮೂಲಬೇರ್‌ಂದ್ ಎನ್‌ನಗ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಧನ್ಯತಾಭಾವ ಮೂಡ್ಲ ಬರ್ಪುಡು. ಪೆರೆ-ಭಕ್ತಿಭಾವ ಉರ್ಕುಂಡು. ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಬಹುಮುಖಿಯಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಗ್ ಪುದಾರ್ ಕನತಿನ ಆ ಅಮರಶಕ್ತಿಗ್ ಸಾರ-ಸಾರ ಸೊಲ್ಪೆಲು. ಕತ್ತಲೆ ಕಬಿದಿನ ಇನಿತ ದಿನಟು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತಾದಿದ ತುಡರಾದ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವುಂಡು.

ಕೃಪೆ : ಕನಕ ಸಂಪುಟ, ವಿಟ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿ. ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ 2005.

ಕರ್ಮಯೋಗಿ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿದ ಪಿತಾಮಹ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್

ಮೂಲ : ಶ್ರೀ ಪೇರಾಜಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವ್

ಸುಮಾರ್ ಒಂಜಿ ಶತಮಾನದ ಪಿರವು ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆದ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುದ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಪನ್ನುನಂಚಿನ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಜನ್ಮ್ ಬತ್ತದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ತುಡಾರಾದ್, ಶಕ್ತಿಯಾದ್, ಸಮಾಜೊಗು ತನ್ನ ಜೀವನೊನು ಪನಿಯಾರ ಬಲೆಸಿನಂಚಿತ್ತಿನಾರ್ ಶ್ರೀ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್. ಮೇರ್ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಯೋಗಿ. ಆನಿದ ತುಳುನಾಡ್ ಅತ್ತಂಡ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕ್ ಸೇರ್ದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಂದ್ ಪುದಾರ್ ಪಡೆಯಿನ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತೆಡ್ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯೆಗ್ ಸೇರ್ಪಿತ್ತಂಡ್. ಅಪಗ ಮಾಸ್ತರಾದಿತ್ತಿನ ಶಿವರಾಯರ್ ಆ ಕೆಲಸೊನ್ ಬುಡ್ಡ್ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿನ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ದುಂಬುವರಿತೆರ್, ಅಪಗ ಮೆಟ್ರಿಕ್ಯುಲೇಶನ್ ಆಂಡ ವಾಕಲತ್ ಮಲ್ಪೊಲಿತ್ತಂಡ್. ಆರ್ ಕಾಸ್‌ಮಲ್ಪರಗಾದ್ ಈ ವೃತ್ತಿನ್ ಬಯಕಿನಾರತ್, ಅಪಗ ನಮ್ಮ ಜಿಲ್ಲೆ ಆರ್ಥಿಕವಾದ್, ವಿದ್ಯಾಕ್ಷೇತ್ರಡ್ಲ ಬಾರಿ ಪಿರ ಇತ್ತಂಡ್. ತನ್ನ ಕೈತಲ್ ಬರುನಂಚಿನ ಪಾಪದ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆನ ದುಖು-ಬೇನೆದ ತುಡೆಟ್ ನೀಂದುನಾಕ್ಲ ಮಲ್ಲ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆನ ಇಡೆಟ್ ಆಕ್ಲೆಗ್ ಸಮಕಟ್ಟುಡ್ ಉನರೆ-ತಿನರೆಗಿಜ್ಜಂದಿನ ತೂದ್ ಎತೆ ದೆತ್ತರ್. ಅಪಗ ಕಾಸ್ ದೆತೊನಂದೆ ಧರ್ಮಗು ಆಕ್ಲೆಗ್ ನ್ಯಾಯ ತಿಕ್ಕರೆಗಾದ್ ಪೊರೊಂದಿತ್ತರ್. ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ, ಸತ್ಯಡ್ ವಾದ ಮಲ್ತದ್ ಪಾಪದಾಕ್ಲೆಗ್ ಗುನ ತಿಕ್ಕುನಲೆಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪೊಂದಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಿವಿಲ್‌ದಾವೆಡ್ ವಾದ ಮಲ್ಪಿನ ರೀತಿ-ನೀತಿ, ಬಿರಾತ್ರಿಕೆ ಮಾತೆರ್‌ಗ್ಲ ಚೋದ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಆದಿತ್‌ಂಡ್.

ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆ ವಿದ್ಯೆಗ್, ಬ್ಯಾರದ ವೈವಾಟ್‌ಗ್ ಬಂಜ ಬರಿನನ್ ತೂದ್ ಮದರಾಸು ಸರಕಾರ್ಗ್ ಮೇಲ್‌ಡ್ಲ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಕಾಕಜಿ ಬರೆದ್ 1910ಡ್ ಪುತ್ತೂರ್ಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಸ್ಥಾಪನೆಗ್ ಕಾರನರಾಯರ್.

ಐತ ಎಡ್ಲೆ ಬುಳೆಚಿಲ್ಲ್ ತೂದ್ ತನ್ನ ದೋಸ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ್ ಒಟ್ಟುಗ್ ಮಲ್ತದ್. ಬೋರಿದ ಗಾಡಿಡ್, ತುಡೆಟ್ ಒಡೆಡ್, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಡ್ ಗುಡ್ಡ-ಕಾಡ್ಡ್ ತಾದಿಮಲ್ತದ ನಡೆತೆಡ್ - ಇಂಚ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆದ ಹಳ್ಳಿಲೆಗ್ ಪೋದ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ದ ಉಪಯೋಗನ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಲ್ತದ್ ಅಲ್ಪ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತರ್. ಆಯಾ ಊರ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್‌ದಾಕ್ಲೆನ ಸಾಯಡ್ ಅಲ್ಪ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘೊಲು ಬೊಕ್ಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತರ್. ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಮಾತಾ ಉಸ್ತುವಾರಿಲೆನ್ ತೊವೊಂದು ಕಬ್ಬೆ ಬೂರಂದಿಲೆಕ್ಲೆ

ಊರ್‌ಕೋಲಾದ ಉಂತಿನ್ಯೆಟ್ ಆಯಾ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ಪುದರ್ ಪಡೆಪಿಲೆಕಾಂಡ್. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಗ್ ಕಾನ್ದ ಸಾಯ ಕೊರ್ರೆಗಾದ್ರ ದ.ಕ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋಪರೇಟಿವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ್ 1914ಡ್ ಪುತ್ತ್ತೂರ್ಡ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆದ್. ಬೊಕ್ಕ ಅಪೆನ್ ಕುಡ್ಲೆಗ್ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಸಹಕಾರ ತತ್ವಲೆಡ್ ಜಿಂಜ ನಂಬೊಳಿಕೆ ಇತ್ತಿನ ಶಿವರಾಯರೆಗ್ ಒಗ್ಗಟ್ ಬಲವಾದ ನಂಬ್ ದಿತ್ತೆರ್.

ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆನ ತಾರೈ-ಬಚೈ-ಬಾರೆ-ಕಂಡ ಇಂಚಿತ್ತಿನ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಎಡ್ಡೆ ಬಿಲೆಕ್ ಮಾರೈಗಾದ್ರ ದ.ಕ. ಕೃಷಿಕರ ಸರಕಾರಿ ಸಂಘನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ತಿಗತ ಕೃಷಿಕಾದ್ರ ಜೇನು ಕೃಷಿಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. 1990ರ್ದ ಉದಿಪಿನಾತಿನ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ ದಿನಡ್ ದಿನ ಬೊಲ್ವುಗ್ ಬರೆಗ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಯೋಚನೆ ಯೋಜನೆದ ಕೆಲಸನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರನ.

ರಡ್ಡೆನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲಡ್ ಆಹಾರ-ಧಾನ್ಯಲೆಗ್ ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆಡ ಕಡ್ಡಾಯಡ್ ವಸೂಲಿ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಸರಕಾರ ಕಾನೂನುನ್ ಜ್ಯಾರಿಗೆ ಕನನೆಗೆ (ಉಂದು ಲೆವು) ಬೆನ್ನಿದಾಕ್ಲೆಗ್ ತೊಂದರೆಗಾವರೆಗ್ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಸರಕಾರದ ಏಜೆನ್ಸಿನ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಮೂಲಕಡ್ ವ್ಯವಹಾರ ಮಲ್ಪುವಂಚಿನ ಕಾರ್ಯಗಾದ್ರ ಇತ್ತೆದ ದ.ಕ. ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸೊಸೈಟಿನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್.

ಮದ್ರಾಸ್ ಸರಕಾರ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಬಿರಾಶಿಕೆನ್, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆನ್, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆನ್ ತೆರಿಡ್ ಐತ ಮಾತಾ ರೆಕೋಲೆನ್ ತೂವರೆಗ್ ಆರೆಗ್ ಅಧಿಕಾರ ಕೊರುಂಡು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲು, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸೊಸೈಟಿದ ಏಜೆಂಟೆರಾದ್ ಈ ಮಲ್ಪ ಕಾರ್ಯನ್ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ನಡಪೋಯೆರ್. ಐತೊಟ್ಟುಗ್ ಜನಮಾನಿಗ್ ರೇಶನ್ ಮುಖಾಂತರಡ್ ಅರಿ-ಧಾನ್ಯಲೆನ್ ಒಟ್‌ವಾಡೆ ಮಲ್ಪುನ ಕೆಲಸನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಲೆಗ್, ನಗರಡ್ ಐಕಾತ್ರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಯಿನ ಸಹಕಾರಿ ಸೊಸೈಟಿಲೆಗ್ ವಹಿಸಾದ್ ಕೊರಿಯೆರ್. ಆರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಮಲ್ಪ ಬೆನ್ನಿ ಬೆನ್ನೆರ್. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಡ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಮೂಜಿಹಳ್ಳಿ ಉಪ್ಪುನಲ್ಪ ಹೈಸ್ಕೂಲ್‌ಲೆನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಇಂಚ ಗ್ರಾಮದ ಉದ್ಧಾರಗಾದ್ರ ರಾತ್ರೆ-ಪಗಲ್ ಬೆನ್ನೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ಗ್ರಾಮದ ಏಳಿಗೆಗಾದ್ರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ತೆದ್ ಐಕ್ ಬೋಡಾಯಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಲೆನ್ ಮಲ್ತೆರ್. ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ದ ಗುರ್ಕಾರ್ ಪಟ್ಟಡ್ ಸೇವೆ ಮಲ್ತೆದ್ ಜನಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆದ ನಾಯಕೆರಾಯೆರ್.

ಇಂಚ ಪುತ್ತ್ತೂರುನು ಮಾಂಡ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಸಹಕಾರಿದ ಕಳೆಟ್ ಪೊರ್ಂಬುದು ತುಳುನಾಡ್ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಪುನೆಯಿನ ಸಹಕಾರಿ ಪಿತಾಮಹೆ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಏಪಗ್ಲ ಮದತ್ ಪೋಪಿನಾರತ್.

ಕೃಪೆ : ರಜತಶ್ರೀ ರಜತ ಮಹೋತ್ಸವ ಸಂಚಿಕೆ ಪುಣಜಾ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್.

ಶಿವರಾಯರನ ಬಗೆಟ್ ಗಣ್ಯ ಮಾನ್ಯರೆನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಲೇ.: ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರು

ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ಸಾಹಿತಿ ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಬೆಳ್ಳಾರಡ್ ನಡತಿನ ಒಂಜಿ ಶಿಬಿರೊಡು ಪಾಲ್ ಪಡೆಯರೆಗಂದ್ ಬತ್ತದಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಪುತ್ತೂರುಡು ಶಿವರಾಯರೆನ ಇಲ್ಲಾಲ್ ಉಂತುದಿತ್ತರ್. ಆರ್ ಮಹನೀಯರು (1970) ಪನ್ನಿ ತನ್ನ ಬೂಕುಡು ಮೊಳಹಳ್ಳಿದಾರನ್ ದಿಂಜ ಪುಗರ್ಡ್ ಬರೆತೆರ್. ಆರೆನ ಒಟ್ಟು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಂಡ “ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ನರಮಾನಿಯರ್ ಒಂಚೊಂಜಿ ಜಾಗಡ್ ಒಂಚೊಂಜಿ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ತ್ ತೋಜವರ್, ಮಿತ್ತ ಸ್ತಾನಮಾನ ಪಡೆವೊನ್ನೆರ್, ಅಂಚಿನಕುಲೆ ಪುದರ್ ಒರಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ನರಮಾನ್ಯರೆಡ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಒರಿ ಪನ್ನಿನೆನ್ ದಾಲ ಸಂಶಯೊನೇ ಇಜ್ಜಿ ಶಿವರಾಯರ್ ತನ್ನ ಪಾಸ್ (ಹಾಸಿಗೆ) ಕಡೆಮುಟ್ಟತಾನೇ ಪಾಡೊಂಡೆರ್, ಬುದ್ಧಿವಂತರೆನ ಆಲೋಚನೆ, ಬೆರಿಸಾಯೆ ದಾಂತೆ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮ ಆಪುಜಿ, ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮ ಆವೊಡೊಂದಾಂಡ ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹ ಆಪೊಡು. ತನ್ನ ಸಾಧನೆದ ಬಲೊಟು ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮ ಆಂಡ ಮಾತ್ರ ಮುಕ್ತಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಇಂಚ ಲೋಕ ಸಂಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ್ ಬದ್ವೆರ್, ತನ್ನ ಬದ್ವೆನ್ ಸಾರ್ತಕ ಮಲ್ತೊಂಡೆರ್”.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪೆರ್ “ಆರೆನ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಪ್ರೀತಿ, ಅಭಿಮಾನ, ಗೌರವ, ಮಾನಾದಿಗಡ್ ತೂವೊಂದಿತ್ತರ್. ಸಹಕಾರೊದ ಕಳೆಟ್ ಆರೆ ಸುರೂತಾರ್. ಆರ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಾದಿ ತೋಜಯಿನಾರ್. ಸಹಕಾರೊದ ಕಳೆಟ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಜೋಕ್ಲೆನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತೆ, ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರ, ಗ್ರಾಮೊದ ಸಂಪತ್ತೆ ಎಚ್ಚೆವುನ ಬಗೆಟ್ ದೆತೊನೊಡಾಯಿನ ಕೆಲಸೊಲು, ಆಸ್ಪತ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ, ಪಂಚಾಯತ್ ದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯೊಲು ಇಂಚಿನ ಮಾತ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸೊಲೆನ್ ಬಾಯಿ ಪಾತೆರೊಡು ಪಂಡಿನೆ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಯಿನಾರ್ ಶಿವರಾಯರ್. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕೊಡೆ ಆರ್ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನಾರ್”.

ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಗುಂಡೂರಾಯೆರ್ “ಶಿವರಾಯರೆನ ಸಾಧನೆದ ಫಲವಾದ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ಸಹಕಾರದ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಆಂಡ್ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ ಅವು ಕರ್ನಾಟಕಗಿಡಿ ಪಸರ್ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕೊದ ಸಹಕಾರೊದ ಬುಳೆಚಿಲ್ ಗೆ ಶಿವರಾಯರೆ ಕಾರಣಕರ್ತೆರ್ಂದ್ ಪನ್ನೆರ್.”

ಮೈಸೂರುದ ದಿವಾನೆರಾದಿತ್ತಿನ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೇರ್ “ಶಿವರಾಯರೆನ

ಮೈಸೂರು ಆರಮನೆಗೆ ಲೆಪ್ಪಡ್ಡು ಮಾನಾದಿಗೆ ಮಲ್ತರ್‌ಗೆ. ಜಿಲ್ಲದ ಸಹಕಾರಿ ಬಿ. ನಾರಾಯಣ ನಾಯಕರ್ ಜಿಲ್ಲದ ಮಟ್ಕರ್ ಸಹಕಾರ ಪಂಡ ಶಿವರಾಯರ್. ಶಿವರಾಯರ್ ಪಂಡ ಸಹಕಾರ. ನೆತ್ತ ನಡುಟು ಭೇದೊ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ತರ್”.

ಜಿಲ್ಲದ ಶಾಸಕೆ, ಸಾಹಿತಿ ಆದಿತ್ತಿನ ಬಿ.ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬರ್ ಆರೆನ ಬಗಟ್ ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಪದ ಬರೆತರ್.

“ನಾವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಾಗ್ಯ ಜನತೆಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ

ನಿಜಕು ನೀವೊಬ್ಬ ಕರ್ಮಯೋಗಿ

ನಿಮ್ಮ ಪಡೆದ ಜನರು ಧನ್ಯ

ನಿಮ್ಮ ನೆನಪಿನ ಪುಣ್ಯ

ನಾವಿಂದು ಸ್ಮರಿಸುವೆವು. ತಲೆಬಾಗಿ”

ಇಂಚ ಶಿವರಾಯರೆನ್ ಪುಗರಂದಿನಕುಲಿಜ್ಜಿ ನೆನೆತೊಂದಿನಕುಲಿಜ್ಜಿ

ಕೃಪೆ : ಹಿರಿಯ ಸಹಕಾರಿ ಮೊಳಹಳ್ಳಿಶಿವರಾಯರ್

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ದ ಮಗ್-ಮಗಲಾಕ್ಲೆಡ್ಡ್
ಬತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಕಾಕಚಿದ ಸಾರಾಂಶ
 (1967ಡ್ ಆಗ್ಸೆತಾ 1)

ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ತೀರ್ದ ಪೂರ್ತ್ ಗ್ ನಿಕ್ಲೆಡ್ಡ್ ಬತ್ತಿನ ಸಂತಾಪ ಸೂಚಕ ಕಾಕಜಿಲೆನ್ನೋದ್ ಬೇನೆ ದುಃಖದ ಕೆದುಟುಲಾ ಅರ್ದ ಪೂರ್ದ ಬದ್ಕದ ನೆಂಪುಡು ನಮ ಸಂತೇಸದ ಬೊಲ್ಪುನ್ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ ಪಿರವುಡೊರ ಅರ್ದ ಕಣ್ಣದ ಪರೆತ ಕಾರನಡ್ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಕೆದ ಕಣ್ಣ ಓಪರೇಶನ್ ಮಲ್ತಾಯಿ. ಆ ಓಪರೇಶನ್ ಪ್ರಯೋಜನ ಆತಿಜ್ಜಿ ಆಂಡಲ ಆರ್ದ ಮನಸ್ಸದ ಧೈರ್ಯ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗ್ ಕುಂದು ಬೈಜಿ. ಆರ್ ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕನೇ ತನಡಪ್ಪ ಸಲಹೆ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೇನ್ಸೆಗ್ ಬತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ತನ್ನ ಅನುಭವದ ತಾದಿನ ತೋಜಾವೊಂದಿತ್ತರ್. ಎಡ್ಡೆಪುದ ತಿರ್ಲ್ಯನ್ ಪನೊಂದಿತ್ತರ್. ಆರೆಗ್ 87ನೇ ವರ್ಷ ಪ್ರಾಯಾನಗ ಕುಡೊರ ಕಣ್ಣ ಓಪರೇಶನ್ ಮಲ್ತಾನಗಲ ಧೈರ್ಯಡೇ ಇತ್ತರ್. ಆಂಡ ಆ ಓಪರೇಶನ್ ಗುನಾವಂದೆ ಪೋನ್ಪು ಐಡ್ಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಆರ್ ಜೀವಡ್ ಮನಸ್ಸದ ಬೇನೆಡ್ ಎತೆ ದಿಂಗೊಂದು ನಿತ್ರಾನಡ್ ರಡ್ಡ್-ಮೂಜಿವಾರ ಪಚೆಟ್ತಿತ್ತರ್. ಆಂಡ ಜೀವಪೋಪುನ ರಡ್ಡ್ ಗಂಟೆದ ದುಂಬು ಬಾರಿ ಐಸಿರಿಟ್ ಬೇನೆದಾಂತೆ ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿತ್ತರ್.

ಯೆರೆಗ್ಲ ಯಾನ್ ದುನ್ನ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತನ್ನ ಪುದನ್ ತಾನೇ ತುಂಬೊಂದ್ ದಿಡ್ಡ ಜಿತ್ತಿನಲ್ಲನೆ ತೈಪುನಂಚಿನ ಸುಖಿತ ಮರಣ ಬರೊಡು. ಉಂದುವೇ ಎನ್ನ ಬದ್ಕಂದ ಅಕೇರಿದ ಬಯಕೆಂದ್ ಜಪ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತರ್ ಅಂಚನೇ ತೀರೈರ್. ಆರ್ ಪಚೆ ಪತ್ತಿನ ಆ ಮೂಜಿ ವಾರಡ್ ಆರೆನ್ ಒರಿಪೋವರೆಗಾದ್ರೆ ಆರ್ ಸಂತೇಸಡಿಪ್ಪರೆಗಾದ್ರೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಸಾಧ್ಯಾತಿನ ಮಾತಾ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ. ಆಂಡ ದಾದಲ ಫಲಕಾರಿ ಆವಂದೆ ದೇವೆರೆ ಪಾದಗ್ ಸೇರ್ದ ಸತ್ಯ ತೆರಿದ್ಂಡ್ ವ್ಯಯ್ಯಕ್ತಿತವಾದ್, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ ಬತ್ತಿನ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬೇನೆ ದುನಿಪುದ ಎತೆ ಆಂಡ್. ರಾಶಿ-ರಾಶಿ ಕಾಕಜಿಲೆನ್ ತೂದೇ ಅರ್ದ ಬದ್ಕದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಯಶಸ್ಸು ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆದ ಚಿತ್ತನೊನು ನಮ ಎನ್ನನಗ ಆ ವಿರಾಟ ಶಕ್ತಿದ ರೂಪ-ದೇಖಿಲೆನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊಲಿ.

ಆರ್ದ ಐವ ವರ್ಷದ ಬೆಗರ್. ನೂತ್ವೆವ ಲೆಕ್ಕಚಾರಡ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಗ್ ನೀರ್ ಮೆಯಿತ್ ದೆರ್. ಜನಮಾನಿ ಆರ್ದ ರುಣಾನ್ ಸಮಾಜನೇ ಬೂಟೊಂಡ್ ಪನ್ನೆರ್. ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಲೆಗಾತ್ತವೆಂದೆ ಪಾಪದಾಕ್ಲೆಗ್ ನಾನಾ ನಮೂನೆಡ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತೆಂದ್ ಮೋಕೆ ಮದಿಪುದ ಜಿಂಜ ಕಾಕಜಿಲೆನ್ ತೂನಗ ಆರ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ಂದ್ ಎನ್ನರೆಗ್ ಉಡಲ್ ದಿಂಚಿದ್ ಬರುಂಡು.

ಆರ್ದ ಕಾಯ ಪೋಂಡಲಾ ಆರ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಲು ಇನಿತ ದಿನೊಕು ಎಡ್ಡೆಪುಡು ನೂದ್ ವರ್ಸ ದಂಟ್ ದ್ ಬೈದುಂಡ್ ಎನ್ನನಗ ಸಂತೇಸ ಆಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ದ ಮರಣ ಒಂಜಿ ಮೈಲ್ ಗಲ್ಲದಲೆಕ್ಕ ದೀವೊಲಿ. ಆರ್ದ ಮಿತ್ತದ ಪ್ರಯಾಣ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮದ ತಾದಿಡ್ ಸಂತೇಸಡ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ಆರ್ದ ಬೇಲೆ ಕಾರ್ಯಲೆನ್ ಮೆಚ್ಚಿಡ್ ಆರೆನ್ ಆದರ್ಶಂದ್ ನಂಬೊಂದು ಅಕ್ಕಾಕ್ಲೆನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಡ್ ಬೆನ್ನನಾಕ್ಲು ಪುಟ್ಲೆಡ್ ಬರಡ್. ಆರ್ದ ಕನ-ನನಸಾವಡ್ಂದ್ ಎಡ್ಡೆಪು ಬಯಕ್ವ. ಇನಿ ಆರ್ ನಮ ನಡುಟು ಇಚ್ಚೆರೆಂದ್ ನಮ ದುಃಖಡುಪುನಾಗ. ಆರ್ದ ಎಡ್ಡೆತನದ ದಿವ್ಯ ನೆಂಪುನ್ ನಿಕ್ಲೆನ ಕಾಕಜಿಲೆನ್ ತೂನಗ ಆರ್ ಖಂಡಿತವಾದ್ ಆರೆನ ಆತ್ಮೊಗು ಶಾಂತಿ ತಿಕ್ದ ದೇವೆರ್ದ ಕೈತಾಲ್ ಪೋಪೆರ್. ಪನ್ನನಂಚಿನ ನಂಬೊಳಿಗೆ ಎಂಕ್ಲೆನ ದುಕ್ಕೊನು ಹಗುರ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ಉಡಲ್ ದಿಂಜಿ ಸೊಲೈಲು.

ಕೃಪೆ : ಸಿ.ಕೆ. ಪದ್ಮಯ್ಯ ಗೌಡ ಬೊಕ್ಕ ಎಂ.ಪಿ. ಸುಬ್ಬಯ್ಯರ್
ಶ್ರೀಯುತ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ದ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿವ ಗುರ್ರ.

ಮದಪ್ಪಿಯೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ (ತುಳು ಮಾಲಿಕೆ)

01. ರೆವೆರೆಂಡ್ ಆಗಸ್ತ್ ಮೇನರ್ (1995)	ಡಾ. ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ
02. ಬಾಯಾರು ಸಂಕಯ್ಯ ಭಾಗವತೆರ್ (1995)	ವೆಂಕಟರಾಜ ಪುಣಿಂಚತ್ತಾಯ
03. ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರಮೇಸ್ವಯ್ಯೆರ್ (1995)	ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್
04. ಮೂವೆರ್ ತಿಂಗಳಾಯೆರ್ (1995)	ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ಕಂಗನ್
05. ಎನ್. ಎ. ಶೀನಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೇರ್ (1995)	ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ
06. ಎಸ್. ಯು. ಪಣಿಯಾಡಿ (1996)	ಮುರಳೀಧರ ಉಪಾಧ್ಯ
07. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಡೆರ್ (1995)	ನಾಗರಾಜ ಪೂವಣಿ (ನಾವುಜೆರೆ)
08. ಎನ್.ಎಸ್. ಕಿಲ್ಲೆ (1995)	ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಂಞಣ್ಣ ರೈ
09. ದೂಮಪ್ಪ ಮಾಸ್ತರ್ (1997)	ಕೆ. ಲೀಲಾವತಿ
10. ಮಟ್ಟಾರು ವಿಠಲ ಹೆಗ್ಡೆ (1997)	ಎಮ್. ರತ್ನಕುಮಾರ್
11. ಸತ್ಯ ಮಿತ್ರ ಬಂಗೇರ (1997)	ಡಾ. ಪೀಟರ್‌ವಿಲ್ಸನ್ ಪ್ರಭಾಕರ್
12. ವಿಶು ಕುಮಾರ್ (1997)	ಮಾಧವ ಕುಲಾಲ್
13. ನರ್ಕಳ ಮಾರಪ್ಪ ಶೆಟ್ (1997)	ಎನ್. ರಘುನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ
14. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ (1998)	ಡಾ. ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ ಜೋಶಿ
15. ಕೆಮ್ಮೂರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಶೆಟ್ (1998)	ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ರಾಡ್ರಿಗಸ್
16. ಬಿ. ರಾಮ ಕಿರೋಡಿಯನ್ (1998)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು
17. ನವಯುಗದ ಹೊನ್ನಯ ಶೆಟ್ (1998)	ನರೇಂದ್ರ ರೈ ದೇರ್ಲ
18. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ (2001)	ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್
19. ಅ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಪೊಳಲಿ (2002)	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
20. ಕಲಾ ತಪಸ್ವಿ ಕೆ.ಕೆ. ಹೆಬ್ಬಾರ್ (2002)	ಡಾ. ಸುನೀತಾ ಎಮ್. ಶೆಟ್ಟಿ
21. ಡಾ. ಕೋಟ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತೆರ್ (2003)	ಡಾ. ಪಾಲ್ವಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್
22. ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ (ದ.ಪ್ರ.) (2004)	ಡಾ. ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ರೈ
23. ಕೆಲಿಂಬ ಸೀತಾರಾಮ ಆಳ್ವೆರ್ (2008)	ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಭಂಡಾರಿ
24. ಕೆ.ಲೀಲಾವತಿ (2008)	ಮುಂಡಪ್ಪ ಬೋಳೂರು, ರೋಹಿಣಿ
25. ಸುಬ್ಬಾಯ ಭಟ್ (2008)	ಜಯಂತಿ
26. ಕೆ.ಬಿ. ಭಂಡಾರಿ (2008)	ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ
27. ಮುಲ್ಕಿ ಸುಂದರ ರಾಮ ಶೆಟ್ (2011)	ಎನ್. ಪಿ. ಶೆಟ್ಟಿ
28. ನಂದೊಳಿಗೆ ಮುದ್ದಣ್ಣೆ (2011)	ನಂದಳಿಕೆ ಬಾಲಚಂದ್ರ ರಾವ್
29. ಎಸ್.ಆರ್. ಹೆಗ್ಡೆ (2011)	ರತ್ನಕುಮಾರ್ ಎಂ.
30. ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯೆರ್ (2011)	ಮಂಜುಳಾ ಶೆಟ್ಟಿ
31. ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ (2011)	ಮುನಿರಾಜ ರೆಂಜಾಳ
32. ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ (2011)	ವಿ.ಕೆ. ಯಾದವ್ ಸಸಿಹಿತ್ತು
33. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ (2011)	ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

ಒವ್ವಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ಡ್ ತುಳುಬಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತುಳು ಸಂಪೊತ್ತುದ ಬುಳೆಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಅಕುಲೆ ಸೇವೆ ಸಂದ್‌ದಿತ್ತ್ಂಡ ಅಂಚಿನ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೆನ ಬದ್ಕಾ ಸಾಧನೆಲೆನ್ ನೆಂಪುಡು ಒರಿತೊನುನವು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮೊ. ಈ ನಿಲೆಟ್ ಕರಿದ್ ಪೋಯಿನಕುಲೆನ ಪುದರ್‌ಡ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೂಕುಲೆನ್ ಬರೆಪಾದ್ ಮದಪ್ಪೆರಾವಂದಿ ತುಳುವೆರ್ ಪನ್ನಿ ಗ್ರಂತ ಮಾಲೆಡ್ ಬೊಳುಗು ಕನವೊಂದುಂಡು.

‘ಪತ್ತೂರು ಕೊಂಡಲಾ ಪುತ್ತೂರು ಬುಡಯೆ’ ಇಂಚ ಕೊಡಗ ರಾಜೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ್ ಪುತ್ತೂರುನು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಕೇನ್ನಗ ಅಕುಲೆಗ್ ಜವಾಬು ಕೊರುದಿತ್ತೆಗೆ. ಪುತ್ತೂರುನು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ನ್ ಸಂಪೊತ್ತು ದಿಂಜದ್ ಬೆಳಗುಲೆಕ ಮಲ್ತಿನಾರ್ ಪುತ್ತೂರುಡೇ ಪುಟ್ಟು ಬಳತಿನ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್.

... ಬಾರತೊಡ್ಲಾ ಸರಕಾರ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆನ್ ಜಾರಿಗ್ ಕನತ್‌ಂಡ್. ನೆನ್ನ್ ಮಾತ ತೆರಿನ ಶಿವರಾಯೆರ್ ಕೂಡ್ಲೆ ಪುತ್ತೂರುಡ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲೆನ್ ಉಟರ್ನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅವು ಬೊಕ್ಕ ಇಡೀ ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ಪಸರ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೊಡು ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಇಡೀ ದೇಶೊಡೇ ಸಹಕಾರಿ ರಂಗೊದ ಕೊಡಿಟ್ ಉಡುಪಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಗೊಲುಲ್ಲ. ಅಂಚ ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯೆರ್ ತುಳುನಾಡ್ ರಾಬರ್ಟ್ ಓವನ್ ಆಯೆರ್.

ಈ ಬೂಕುನು ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೇಡ್ ಬರೆದ್ ಕೊರ್ತಿನಾರ್ ಹಳೆಯಂಗಡಿದ ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್. ಮೇರ್ ತುಳು ಕನ್ನಡೊದ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕಿ. ಪಣಿಯಾಡಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ‘ರತ್ನವರ್ಮ ಹೆಗ್ಡೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೆರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಾದ್ ಸಂದ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಮೇರೆನ ಗ್ರಂತೊ ‘ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರು ಬಾಲೆ’ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಓದೊಡಾಯಿನ ಒಂಜಿ ಗ್ರಂತೊ. ಇಂಚ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ನಾಟಕಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ಸಂಶೋಧಕಿಯಾದ್ ಬೇಲೆ ಬೆಂದಿನಾರ್.

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್

(ಗುರ್ಕಾರ್ ಪಾತೆರೊದ ತಿರ್ಲ್)